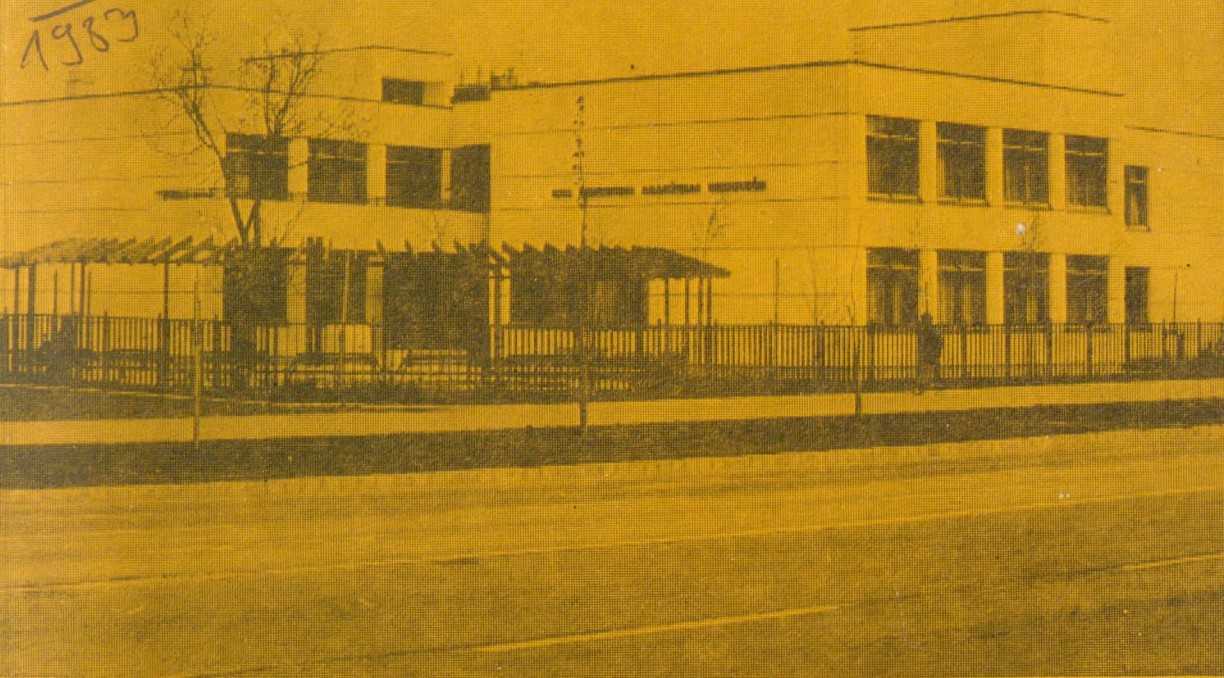

317.908

2
1983

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGA

Tájékoztató II.

DEBRECEN, 1983

317.908

1983
Kieg. jegyz.

KIEGÉSZÍTŐ JEGYZÉK

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGA

TÁJÉKOZTATÓ II.

CÍMŰ KIADVÁNYÁHOZ

DEBRECEN, 1983

KIEGÉSZÍTŐ JEGYZÉK

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGA

TÁJÉKOZTATÓ II.

CÍMŰ KIADVÁNYÁHOZ

DEBRECEN, 1983

KÖNYVTÁRA
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR

SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGAINK TÁRSELNÖKEI ÉS TITKÁRAI

Társadalomtudományi I. szakbizottság

Irodalomtudományi munkabizottság

Társelnök: *Dr. Tamás Attila*

az irodalomtudományok doktora, egyetemi tanár
KLTE Magyar Irodalomtörténeti Tanszék
4010 Debrecen

Nyelvtudományi munkabizottság

Társelnök: *Dr. Papp Ferenc*

akadémikus, tanszékvezető egyetemi tanár
KLTE Orosz—szláv Nyelvészeti Tanszék
4010 Debrecen

Dr. Mező András

a nyelvtudományok kandidátusa, főiskolai tanár
Bessenyei György Tanárképző Főiskola
4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 31/B

Társadalomtudományi II. szakbizottság

Közgazdasági és szociológiai munkabizottság

Társelnök: *Dr. Béres Csaba*

egyetemi adjunktus
KLTE Politikai Gazdaságtan Tanszék Szociológiai Csoport vezetője
4010 Debrecen

Neveléstudományi munkabizottság

Társelnök: *Dr. Durkó Mátyás*

a neveléstudományok kandidátusa, tanszékvezető egyetemi tanár
KLTE Felnőttnevelési és Közművelődési Tanszék
4010 Debrecen

Dr. Vaskó László

a neveléstudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Neveléstudományi Tanszék
4010 Debrecen

Jogtudományi munkabizottság

Társelnök: *Dr. Fekete Zoltán*

osztályvezető
Szabolcs-Szatmár megyei Tanács
4401 Nyíregyháza

Dr. Zsmurin Lajos

megyei főügyész
5001 Szolnok

Történettudományi munkabizottság

Társelnök: *Dr. Korom Mihály*

a történettudományok doktora, egyetemi tanár
KLTE Új és Legújabbkori Magyar Történeti Tanszék
4010 Debrecen

Dr. Rácz István

a történettudományok doktora, egyetemi tanár
KLTE Középkori Magyar Történeti Tanszék
4010 Debrecen

Politikatudományi munkabizottság

Társelnök: *Dr. Ungor Tibor*

a történettudományok kandidátusa, igazgató
MSZMP Oktatási Igazgatóság
5001 Szolnok

Dr. Botár József

a történettudományok kandidátusa, főiskolai tanár
Bessenyei György Tanárképző Főiskola
4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 31/B

Filozófiai munkabizottság

Társelnök: *Dr. Poór József*

a filozófiai tudományok doktora, tanszékvezető egyetemi tanár
DATE Marxizmus—Leninizmus Tanszék
4015 Debrecen, Pf.: 36.

Matematika—fizikai szakbizottság

Társelnök: *Dr. Berényi Dénes*
akadémikus, levelező tag, intézeti igazgató
Atommagkutató Intézet
4026 Debrecen, Bem tér 18/C

Agrofizikai munkabizottság

Társelnök: *Dr. Pásztor Károly*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DATE
4015 Debrecen, Pf.: 36.

Mezőgazdasági szakbizottság

Társelnök: *Dr. Tar Imre*
a közgazdasági tudományok kandidátusa
4401 Nyíregyháza

Dr. Szabó Imre
tanácselnök
Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B.
4002 Debrecen

Dr. Bereczki Lajos
elnökhelyettes
Szolnok megyei Tanács V. B.
5001 Szolnok

Élelmiszeripari munkabizottság

Társelnök: *Dr. Németi László*
ny. igazgató
Dohányipari Kutató Intézet
4029 Debrecen, Attila tér 3.

Vizgázdálkodási és meliorációs munkabizottság

Társelnök: *Dr. Szabó Béla*
elnök
Lenin Mgtsz
5430 Tiszaföldvár

Kertészeti munkabizottság

Társelnök: *Dr. Harmat László*
igazgató
GYÜDIKI Kísérleti Állomás
4244 Újfehértó

Üzemszervezési munkabizottság

Társelnök: *Dr. Szabó Gyula*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, ny. elnökhelyettes
Szabolcs-Szatmár megyei Tanács
4400 Nyíregyháza

Dr. Bereczki Lajos
elnökhelyettes
Szolnok megyei Tanács V. B.
5001 Szolnok

Mezőgazdasági műszaki munkabizottság

Társelnök: *Dr. Dóka István*
főiskolai tanár
Mezőgazdasági Főiskola
4400 Nyíregyháza

Állattenyésztési munkabizottság

Társelnök: *Dr. Pálffy Dezső*
elnök
Táncsics Mgtsz
5453 Mezőtúr

Dr. Kocsis Sándor
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DATE
4015 Debrecen, Pf.: 36.

Növénytermesztési munkabizottság

Társelnök: *Dr. Klenczner Imre*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, intézeti igazgató
Vetőmagtermeltető Vállalat Kutató Központja
4400 Nyíregyháza

Dr. Nyíri László
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, intézeti igazgató
DATE Kutató Intézete
5301 Karcag

Orvostudományi és biológiai szakbizottság

Társelnök: Dr. Damjanovich Sándor
akadémikus, levelező tag, intézeti igazgató, egyetemi tanár
DOTE Biofizikai Intézet
4012 Debrecen

Dr. Molnár László
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Ideg és Elme Klinika
4012 Debrecen

Sejtbiológiai munkabizottság

Társelnök: Dr. Gomba Szabolcs
az orvostudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DOTE Kórbontani Intézete
4012 Debrecen

Dr. Hadházy Csaba
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Anatómiai Intézete
4012 Debrecen

Farmakológiai munkabizottság

Társelnök: Dr. Stenszky Ernő
igazgató főgyógyszerész
Gyógyszertári Központ
4024 Debrecen

Mentálhigiéniai munkabizottság

Társelnök: Dr. Mechler Ferenc
az orvostudományok kandidátusa, egyetemi docens
DOTE Ideg és Elme Klinika
4012 Debrecen

Onkológiai munkabizottság

Társelnök: Dr. Kertai Pál
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Közegészségtani és Járványtani Intézete
4012 Debrecen

Dr. Rák Kálmán
az orvostudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DOTE II. sz. Belklinika
4012 Debrecen

Kísérletes és gyakorlati sebészeti munkabizottság

Társelnök: *Dr. Balázs György*

az orvostudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DOTE I. sz. Sebészeti Klinika
4012 Debrecen

Dr. Bornemissza György

az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Kísérletes Sebészeti Intézet
4012 Debrecen

Titkárai: *Dr. Furka István*

az orvostudományok kandidátusa, egyetemi docens
DOTE Kísérletes Sebészeti Intézete
4012 Debrecen

Dr. Kiss János

az orvostudományok kandidátusa, egyetemi docens
DOTE II. sz. Sebészeti Klinika
4012 Debrecen

Endokrinológiai munkabizottság

Társelnök: *Dr. Kulcsár András*

az orvostudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DOTE II. sz. Belklinika
4012 Debrecen

Dr. Módos László

az orvostudományok kandidátusa, egyetemi docens
DOTE Anatómiai Intézete
4012 Debrecen

Műszaki szakbizottság

Építőipari munkabizottság

Társelnök: *Kerekes Imre*

igazgató
Közmű és Mélyépítő Vállalat
4400 Nyíregyháza

Mikolás Tibor

műszaki igazgatóhelyettes
KELETTERV
4024 Debrecen

Gépipari munkabizottság

Társelnök: *Kovács Béla*
igazgató
BHG Debreceni Gyára
4031 Debrecen

Kémiai szakbizottság

Társelnök: *Dr. Bot György*
a biológiai tudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Orvosi Vegytani Intézete
4012 Debrecen

Dr. Szarvas Pál
a kémiai tudományok doktora, ny. egyetemi tanár
4010 Debrecen, Nagyerdei krt. 92.

Környezettudományi szakbizottság

Vízi ökológiai munkabizottság

Társelnök: *Molnár László*
igazgatóhelyettes
TIVIZIG
4001 Debrecen

Természetvédelmi és tájökölógiai munkabizottság

Társelnök: *Székyné dr. Fux Vilma*
a földtudományok doktora, ny. egyetemi tanár
KLTE Ásvány- és Földtani Tanszék
4010 Debrecen

Környezetvédelmi nevelés munkabizottsága

Társelnök: *Dr. Tarr László*
osztályvezető-helyettes
Városi Tanács V. B. Művelődési Osztály
4001 Debrecen

**MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGA**

TÁJÉKOZTATÓ

II.

DEBRECEN 1983

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Kiadja: DR. BOGNÁR REZSŐ akadémikus,
az MTA Debreceni Akadémiai Bizottságának elnöke

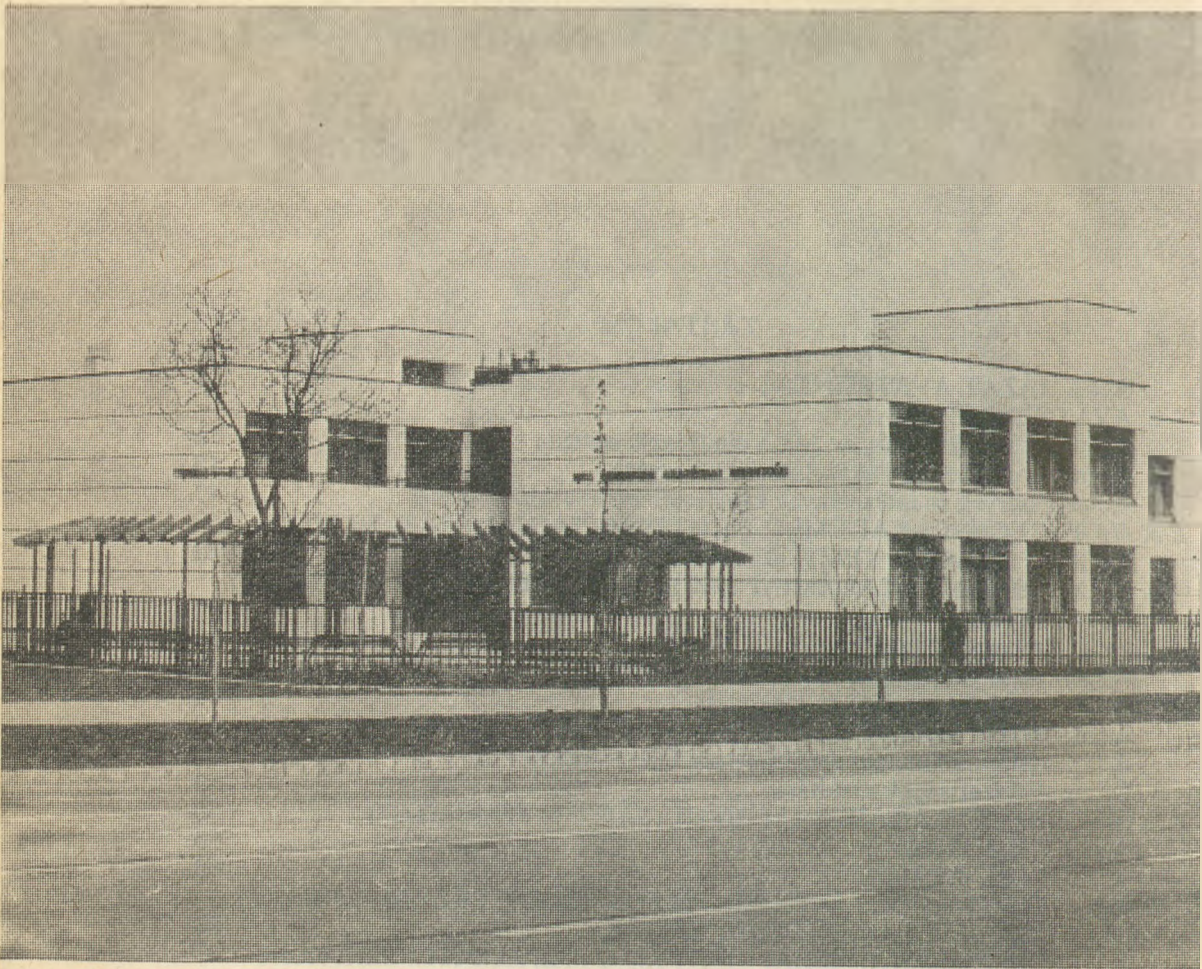
ÖTÖSÖSÉLY

II

1911. évi kiadás

TARTALOM

1. SZÉKHÁZAT AVATTUNK	5
2. AVATÓBESZÉDEK	
Szentágothai Jánosnak, az MTA elnökének beszéde	9
Bognár Rezsőnek, a DAB elnökének beszéde	13
A helyi szervek és intézmények képviselőinek üdvözlő beszédei	17
3. A DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG TAGJAI, SZAK- ÉS MUN- KABIZOTTSÁGOK TISZTSÉGVISELŐI	20
4. A DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG SZERVEZETI TOVÁBB- FEJLESZTÉSE	37
Az új Szervezeti Szabályzat	37
A szerkesztő bizottság létrehozása és működése	42
A DAB-klub létrehozása és működése	46
A műszerügyi bizottság létrehozása	48
A társadalomtudományi szakbizottság újjászervezése	49
Új munkabizottságok alakítása	49
5. A DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG ÉVI JELENTÉSEI	50
Az 1979. évi jelentés	50
Az 1980—81. évi jelentés	63
6. AZ 1979—1980—1981. ÉVEKBEN ELFOGADOTT PÁLYAMUNKÁK DÍJAZÁSA ÉS A TÁMOGATOTT TÉMÁK	81
7. A DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA AZ 1981—1982. ÉVRE	86

A DAB székháza

SZÉKHÁZAT AVATTUNK

1981. április 14-én *Szentágothai János*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke átadta a Debreceni Akadémiai Bizottságnak az intézmény székházát. Az újonnan épült, kifejezetten a területi akadémiai bizottság funkcióinak betöltésére tervezett épület birtokba vételével bizonyára új korszak kezdődik szervezetünk életében. Ezért is célszerűnek látszik, hogy olvasóink, mai és leendő munkatársaink emlékezzete számára lerögzítsünk néhány adalékot székházunk létrehozásának történetéből.

Az MTA Elnöksége 1960-ban döntött úgy, hogy az ország egyetemi városaiban létre kell hozni az Akadémia területi bizottságait. Az 1961-ben megalapított első, szegedi bizottság után csak 1976-ban került sor — negyedikként — a Debreceni Akadémiai Bizottság felállítására. *Erdey-Grúz Tibor* akkori elnök igen nagy gondot fordított a Debreceni Akadémiai Bizottság létrehozására, ennek kapcsán többször is járt városunkban. Debrecen város nem tudott átalakítható épületet biztosítani a bizottság számára, de felajánlott egy olyan nagy és szép telket, amelyet az Akadémia elnöke is megfelelőnek ítélt. Ezt követően az MTA elnöksége úgy határozott, hogy Debrecenben *akadémiai beruházás formájában* kell székházat építeni a DAB számára. Ezt a döntést nagy örömmel fogadták nemcsak a terület kutatói, hanem Debrecen és az érintett megyék állami és társadalmi szervei is. Így azután valamennyi területi akadémiai bizottság közül csak a debreceni került céltudatosan megtervezett, új épületbe, mert a többiek székházát a városok által felajánlott épületek átalakításával és felújításával alakították ki.

Az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottsága már 1974-ben kinyilvánította az MTA elnökségének, hogy minden segítséget megad a székházépítés ügyéhez. Debrecen város Tanácsa 1975 januárjában felajánlotta, hogy a székház céljára az Újkert városrészben egy 6104 négyzetméteres telekingatlant bocsát rendelkezésre 1976. december 31-i határidővel, minden térítés nélkül. Vállalta azt is, hogy a székház működéséhez szükséges közmű- és energiavezetéseket megépítteti, segítséget nyújt a tervezési és kivitelezési kapacitás megszervezéséhez, majd az építkezés befejeződésekor a telken parképítő munkálatokat végeztet az elfogadott tervek szerint.

A beruházási nehézségek ellenére az MTA az V. ötéves beruházási tervében szerepeltette a debreceni székház építését. Az Akadémia illetékes szervei 1975 februárjában — állami költségvetési juttatásként biztosított költségfedezettel — szerződést kötöttek a Debreceni Tervező Vállalattal a DAB-székház beruházási programjának elkészítésére. Egy év múlva — miután az öt változatban készített tanulmánytervből a továbbtervezésre alkalmasnak a kiválasztása megtörtént —, 1976 februárjában már jóvá is hagyhatták a *Kertai László* és *Mohácsi Péter* Ybl-díjas építész és belsőépítész tervezők által készített tervdokumentációt.

Az 1974-es árszinten megállapított mintegy 25 millió forintos költségű építkezés kivitelezési munkálataira a beruházásokat országosan korlátozó rendelkezések miatt

csak tetemes késéssel kerülhetett sor. A beruházás tervezetét országos szinten felül kellett vizsgálni. Ennek végső eredményeként 1977 márciusában az Országos Tervhivatal, a Pénzügyminisztérium, valamint az Építési és Városfejlesztési Minisztérium képviselőiből alakított tárcaközi bizottság a DAB székházának építési programját mentesítette a hatályos rendelet korlátozásai alól. Ez ugyan lehetővé tette, hogy a beruházás még az V. ötéves tervben megvalósuljon — a tervidőszak végén —, de az időközi áremelkedések miatt az 1974. évi árszinten eredetileg jóváhagyott 25 milliós beruházási költség kb. 30 millió forintra nőtt volna.

Az Országos Tervhivatal és az MTA Terv- és Pénzügyi Főosztálya az adott pénzügyi helyzetben azt javasolta, hogy az eredeti 25 milliós költséghatárt ne lépjék át. Ezért az MTA Kutatási Ellátási Szolgálat, a DAB elnöke és a Debreceni Tervező Vállalat illetékes tervezője a beruházási programot kénytelen volt együttesen felülvizsgálni. A költségek csökkentése céljából az igényes belsőépítészeti megoldások egyszerűbbé tételével, az eredetileg tervbe vett teljes klimatizálás, továbbá filmvetítés, falburkolatok és tolmácsberendezések stb. mellőzésével, az építkezéshez felhasználandó anyagok, szerkezetek és mobil berendezések kevésbé költséges, de még célszerű alkalmazásával sikerült a terveket a fedezettel összhangba hozni.

A költségcsökkentő újratervezés következtében jelentősen csökkent a kivitelezéshez rendelkezésre álló idő. Az 1978 februárjában megbízott generálkivitelező, a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat nagy megértésről téve tanúbizonyságot vállalta, hogy a munkát 1978 negyedik negyedévében elkezdi és 1980 negyedik negyedévében befejezi.

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói gyors és lelkiismeretes munkát végeztek. Feladatukat nehezítette, hogy a pénzügyi keretek szorítása miatt a belső kialakítás tervdokumentációját a Debreceni Tervező Vállalatnak menet közben ismételt felül kellett vizsgálnia. Az objektív nehézségek miatt az építőipari vállalat a székház kulcsra kész átadásának határidejét csak 1 025 600 Ft értékű mennyiségi és 515 000 Ft minőségi hiány jegyzőkönyvi megállapításával tudta teljesíteni. E hiányok pótlására a beköltözés után került sor.

1981. január 1-én, az 1978-as beruházási programban meghatározott időben a Debreceni Akadémiai Bizottság birtokba vehette saját, új székházát. A beruházások országos méretű visszafogása, a takarékosági intézkedések szigorodása, az építőanyagok áremelkedése, a kiviteli tervek ismételt, kényszerű módosítása alaposan megnehezítette a székház létrehozásában közreműködő beruházók, tervezők, építők, kivitelezők, valamint minden intézmény, szerv, vállalat és személy munkáját. Mindnyájuknak köszönhető, hogy az intézmény — a takarékosági szempontok szigorú követése ellenére is — igen impozáns otthonba költözhetett be az addig neki önzetlenül helyet adó Debreceni Agrártudományi Egyetemről.

*

Szólnunk kell röviden a székház rendeltetéséről, funkcionális, építészeti és műszaki jellemzőiről. A székház fenntartása, működési feltételeinek biztosítása az MTA Központi Hivatalának feladata; üzemeltetéséről — az MTA központi székházához hasonlóan — az Akadémia főttkára gondoskodik.

A DAB székházának — mint egy akadémiai területi bizottság objektumának — rendeltetése az, hogy a bizottság testületi céljainak megfelelően a helyi tudományos élet összefogásának és fejlesztésének tárgyi feltételeit szolgálja; a vidék tudományos erői és az Akadémia közötti szorosabb kapcsolatot, a tudományterületenként működő szakbizottságok és munkabizottságok tevékenységét segítse ülések, konferenciák, rendezvények lehetővé tételével; a bizottság hivatali ügyvitelét folyamatosan le-

bonyolítsa. A DAB-székházban — amelynek létrehozásakor a már több mint másfél évtizede működő szegedi, tíz éve üzemelő pécsi, és jó néhány éve átadott veszprémi székház tapasztalatai is a tervezők rendelkezésére álltak — a Debreceni Akadémiai Bizottság testületi, társasági, ügyviteli és szolgáltatási igényeket egyaránt kielégítő elhelyezésére optimális feltételek közt kerülhetett sor.

A székház az Újkert városrészbe illő oldottabb tömegkialakítással beilleszkedő, nagyrészt előre gyártott Hajdúváz-elemekből és házgyári szerkezetekből összeállított épület. Alaprajzát tekintve Segner-kerékre hasonlító, középponti elosztó négyszögéhez négy funkcionális egységgel csatlakozó, kétszintes, részben alápincézett és tetőteraszos, nyersfehér színű, tetszetős, arányos alkotás. Hasznos alapterülete 1458 négyzetméter, beépített térfogata 7500 köbméter, helyiségeinek száma 94, az előadó-termek befogadóképessége egyidejűleg kb. 300 fő.

A Bolyai és a Thomas Mann utca kereszteződésében fekvő két szint magas, galériás, felülvilágítóval ellátott épület portaszobás főbejárata a Thomas Mann utca felől nyílik. Innen a központi elosztócsarnokba jutunk, amelyből az óramutató járása szerint következő első épüleategység földszintjén a titkárság, az elnöki dolgozó- és egy tárgyalószoba található. Fölöttük az emeleten két 60-70 személyes előadó- vagy tanácskozóterem helyezkedik el.

A második, valamivel nagyobb alapterületű épületrész a 150 személyes nagyelőadót foglalja magában, az emeleti részt is betöltő légtérrel, négy tolmácsfülkével, hangosító- és vetítőhelyiséggel.

A harmadik — az elsővel egyenlő alapterületű, vele átellenes — épüleategység földszintjén van a klubhelyiség, a Déri Múzeum által ajándékozott „Régi debreczeni vásár 1802” című, egy teljes falfelületet betöltő képpel (Pataki László műve). A klubhoz csatlakozik a büfé és a szervizkonyha.

A negyedik, az előbbivel azonos alapterületű, a Bolyai utcára néző épüleategység földszintjén foglal helyet a folyóirat-olvasó, a ruhatár és a gondnoki lakás a csatlakozó szociális helyiségekkel. A harmadik és negyedik épületrész emeleti szintje foglalja magában a „vendégházat”: nyolc kétágyas vendégszobát és a kiszolgálóhelyiségeket (fürdőszobák, reggeliző, társalgó).

A négy épüleategységet összekapcsoló négyzet alaprajzú földszinti elosztócsarnokból a főbejárattal szemben egy másik főbejárat nyitható a keleti oldalon, míg a vendégszobák számára a Bolyai utca felől mellékbejárat nyílik, vele átellenben pedig, az épület északi oldalán egy másik mellékbejárat a szépen parkosított udvarra visz. A mellékbejáratoktól két zárt lépcsőház vezet az emeletre és a tetőteraszra. A központi elosztócsarnok középső részének mennyezete négyzetes áttöréssel kapcsolódik az emelet légterébe. Az áttörés körüli emeleti részen van a galéria. Innen nemcsak az emeleti helyiségek közelíthetők meg, hanem kijárat nyílik az udvari oldal feletti nyugat és kelet felé néző teraszokra is. A központi csarnok és a körbejárható galéria felett tetőterasz helyezkedik el.

Az épület pincéjében van a városi távfűtőrendszerbe csatlakozó hőközpont, az egyéb közművek csatlakoztatása, illetőleg a szellőzőgépház.

Az épületben tartózkodókkal a kapcsolatfelvétel lehetőségét a hat fő- és húsz mellékvonalat tartalmazó távbeszélő-alközpont, valamint az országos hálózatba bekapcsolt, a titkárságon elhelyezett telexberendezés teszi lehetővé. Rendelkezésre áll még elektronikus fénymásoló, valamint film- és diavetítő berendezés is.

A költségsökkentő tervmódosítások miatt a székház műszaki felszerelése még nem teljes. A nagyelőadó klimatizált. A négynyelvű tolmácsrendszer telepítésére még nem kerülhetett sor, de a rácsatlakozási rendszer meg van építve. A nagyelőadóban már működik a filmvetítő berendezés, a kiselőadók azonban csak egyszerű hango-

sítással vannak felszerelve. A felszerelések teljessé tétele bontások nélkül megoldható.

Az épületet körülölelő telek szépen kialakított parkja külső, kerti rendezvények, fogadások, kisebb kiállítások számára is alkalmas teret kínál. Az északi oldalon fekvő belső telek elkülönített részén a DAB-klub tagjai számára tenispálya is rendelkezésre áll.

A Debreceni Akadémiai Bizottság új székházának felépülése őszinte örömmel és hálával töltötte el mindazokat, akiknek tudományos kutatómunkáját, regionális célú kutatásait elősegíteni hivatott. Az ünnepélyes avatáson — 1981. április 14-én — megjelent a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, főtítkára, az elnökség számos tagja, ott voltak a régió párt- és állami vezetői, a társ akadémiai bizottságok képviselői is.

Az avatóünnepségen elsőként *Szentágothai János*, az MTA elnöke, majd *Bognár Rezső*, a DAB elnöke mondott beszédet.

Mindketten köszönetet mondtak mindazoknak, akik közvetlenül vagy közvetve hozzájárultak a székház létrehozásához. A kivitelezési munkákban kitűnt dolgozóknak *Pál Lénárd*, az MTA főtítkára kitüntetésekét és jutalmakat adott át. Ezt követően *Ács István* tanácselnök Debrecen város, *Kónya István* a Kossuth Egyetem rektora a régió egyetemei és főiskolái nevében méltatta az új létesítményt; végül *Bihari Ottó* akadémikus, a Pécsi Akadémiai Bizottság elnöke a többi területi bizottság nevében üdvözölte a DAB munkatársait az új székház megnyitása alkalmából.

AVATÓBESZÉDEK

DR. SZENTÁGOTTHAI JÁNOS, az MTA elnöke:

Tisztelt ünneplő Közönség, kedves Vendégeink!

Azok a kezdeményezések, amelyek húsz évvel ezelőtt a vidéki egyetemi városokban akadémiai bizottságok életre hívását szorgalmazták, mindenekelőtt a helyi tudományos élet fejlődését kívánták előmozdítani a város és a környező vidék tudományt művelőinek összefogásával, aktív bevonásukkal a terület népgazdasági és kulturális terveinek megvalósításába; szükségesnek látták olyan kapcsolatok kiépítését, amelyek az Akadémia és a vidék tudományos szakemberei között az együttműködés szervezett formáját megteremthetik.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökségének határozata alapján, e gondolatok jegyében kezdte meg működését a Szegedi Akadémiai Bizottság 1961 márciusában. A kifejezetten egy városra orientált bizottsági munka mintegy tíz éven át az elnökség által megfogalmazott célok valóra váltásának útkeresését jelentette, és a területi bizottsági hálózat szélesítése sokáig váratott magára. Közel 10 év telt el, amíg megalakult a Pécsi Akadémiai Bizottság, és létrehozásával a feladatoknak már egy nagyobb régióra vetítése figyelhető meg: az elnökség a PAB működési körzetéül Baranya megye és Pécs város területét jelölte meg.

Lényeges változást hozott a bizottsági munkában a Veszprémi Akadémiai Bizottság megalakulása 1973-ban, amely hat megye (Közép- és Észak-Dunántúl) tudományos életének a gondozását kapta feladatául. A VEAB tevékenysége mégsem elsősorban mennyiségi vonatkozásban hozott újat, hanem minőségi változást eredményezett — főként a helyi igények mind teljesebb kielégítése érdekében. A régió párt- és tanácsi vezetése, a gazdaságok és vállalatok közvetlen tudományos segítséget vártak a VEAB-tól, amelyhez anyagi támogatást is szívesen ajánlottak fel.

A gyors és közvetlen segítséget különösen a VEAB újszerű pályázati kiírásai jelentették. A régió anyagi támogatásával és az általuk sürgős válasza váró tudományos kérdések megjelölése alapján kidolgozott pályamunkák közvetlenül járulhattak hozzá a terület fejlődéséhez, fejlesztéséhez. Az elnökség által megjelölt alapvető célon túl a VEAB fő feladatául a tudományos eredmények helyi adaptálásának elősegítését tekintette és azt, hogy mind a diszciplináris bizottsági ülések, mind a komplex témákban tartott értekezletek a gyors információcserét tegyék lehetővé. Szoros együttműködést alakított ki a Pécsi Akadémiai Bizottsággal, amely mindkét fél munkáját igen hasznosan segítette.

Amikor 1976-ban megalakult a Debreceni Akadémiai Bizottság, már három működő bizottság tapasztalatait összegezve kezdhette munkáját és hasznosíthatta mindazokat, amelyek a DAB munkájában a feladatok megjelölésénél — a terület sajátos-

ságait is figyelembe véve — beépíthetők voltak. Az itteni munka elindítása lényegesen kihat az Akadémia területi hálózatának egészére, és pedig a következők miatt: A régió megoldásra váró tudományos igényű legfontosabb feladatainak és az Akadémia által korábban megfogalmazott alapelveknek az egybevetése során éleződtek ki tulajdonképpen azok a problémák, amelyek a bizottsági hálózat szélesedésével valóban időszerűvé váltak, nevezetesen: milyen koncepció alapján dolgozzanak az elnökség területi bizottságai? Végezzenek-e közvetlenül tudományos kutatómunkát, vállalhatják-e egyes kutatások közvetlen vagy közvetett finanszírozását és milyen formában, illetve: maradjanak meg a testületi munka hagyományos eszközeinél és módszereinél, mint a tudományos véleményezések, a rendezvények által biztosított információcserék, publikációs tevékenység stb.? De reális a kérdés akkor is, ha úgy teszünk fel: Mit jelent egy új tudományos fórum az ország egyik legrégibb hagyományokkal rendelkező egyetemi városában, ahol a tudományterületek jelentős hányadában aktív kutató- és oktatómunka folyik, élénk a tudományos és kulturális élet, a tudományos szakemberek jelentős része valamilyen formában már közvetlen kapcsolatban áll az Akadémia központjával.

Az 1961-ben megfogalmazott alapelveken túl, a területi bizottságok szervezeti és működési módját korábban az elnökség központilag nem szabályozta, a bizottságok által tájékoztatásul beterjesztett ilyen célú dokumentumokat — természetesen előzetes egyeztetések alapján — tudomásul vette. Amikor azonban a Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB) megalakulásával 1978 szeptemberében az Akadémia területi hálózatának 18 megyét átfogó kiépítése teljessé vált, a DAB munkája során felvetett koncepcionális kérdésekre, továbbá a párt- és állami vezetésnek, az ipari és mezőgazdasági bázisoknak, valamint a társadalmi szerveknek az Akadémia területi bizottságaival kapcsolatos igényeire figyelemmel, az elnökség úgy határozott, hogy felülvizsgálja a bizottságok addigi munkáját, összegzi a tapasztalatokat és állást foglal azokban a kérdésekben, amelyek a munka kibontakozását tovább segíthetik, illetve gátolják, vagy helytelen irányba terelhetik.

A felülvizsgálat során az elnökség megállapította, hogy az 1961-ben megjelölt célok túlhaladottá váltak, a bizottságoktól mind a tudományos, mind a gazdasági élet, mind a párt- és állami vezetés ma már sokkal többet vár. És ennek a „többnek” az eléréséhez lehetőségeik szerint minden támogatást meg is adnak. Valamennyi területi akadémiai központ létrejöttét az illető város és megye kezdeményező felajánlásai alapozták meg, s nem volt kevesebb az az erkölcsi-politikai támogatás sem, amiben a helyi pártszervek előzetes bizalma nyilvánult meg a tudomány művelőinek összefogása és az Akadémia iránt.

Az elnökség a tudományos, tudománypolitikai és tudományszervezési szempontok kellő mérlegelésével a bizottsági munkában mindenekelőtt a területi jelleg erősítését jelölte meg. Meghatározta a regionális határokat, újfogalmazta a bizottságok működetésével kapcsolatos célokat és az abból eredő főbb feladatokat, hangsúlyozta, hogy a területi bizottságok a jövőben is mint testületi fórumok, az Akadémia testületi tevékenységét erősítve dolgozzanak, és ezután sem feladatuk a közvetlen kutatás. A kutatási tevékenység olyan eszközellátottságot feltételez, amellyel bizottságaink nem rendelkeznek és nem is az a cél, hogy a szűkös lehetőségeket megosztva maguk is felszerelt kutatóintézménnyé váljanak. Nem feladatuk a kutatás irányítása, ez főhatósági jogkör, és minden idevonatkozó tevékenység csak „keresztbeszervezést” eredményezne. Feladatuk azonban a tudományos munkának és a tudományos szellemi potenciálnak a régióban való összehangolása, a helyi igényeknek a központi elgondolásokkal egyeztetett, megfelelő irányba terelése, a helyi erőforrások tudományos vonatkozásainak felderítése és hatékony felhasználásuk előmozdítása,

segíteni a párt- és állami vezetést a tudomány eszközeivel döntéseik előkészítésében, a határozatok végrehajtásában.

Az elnökség állásfoglalása alapján kidolgozott és elfogadott új szervezeti szabályok olyan keretszabályok a területi bizottságok munkájához, amelyekben a központi elgondolások egységesen jutnak érvényre. A területi sajátosságokat, a szervezeti szabályzatban megfogalmazott feladatok megvalósításának módját a bizottságok által kidolgozandó működési szabályzatban kell tükröztetni, s annak jóváhagyása a bizottság elnökének feladata.

Mindannyiunk számára öröndetes, ahogyan az országos főhatóságok, irányító szervek értékelik az Akadémia területi testületeinek munkáját. Segítségét igénylik különböző koncepcióknak, a régiót közvetlenül is érintő elgondolásoknak a kidolgozásához, véleményüket kérik adott témakörökben készült tervezetekhez, döntéseik meghozatala előtt. Két témát emelek ki, amelyekben mind az öt területi bizottság közreműködött, s amelyek jelentőségüknél fogva is utalnak a kialakított tudományos vélemény súlyára: „Az ország agroökológiai potenciáljának felmérésével” kapcsolatos munkát, valamint „A magyar felsőoktatás helyzete és fejlesztési irányai” c. tervezet véleményezését. Megmutatkozik a bizottság jelentősége azokban az esetekben is, amikor kezdeményezésüket veszi figyelembe a döntést hozó szerv. Itt már a Debreceni Akadémiai Bizottság munkájából emelem ki a Magyar Tudományos Akadémiához és a MÉM-hez eljuttatott javaslatot „A Tiszántúl mezőgazdasági termelésének fontosabb fejlesztési célkitűzéseivel kapcsolódó kutatási feladatok”-ra, amelynek jelentős részét a minisztérium figyelembe vette és beépítette a MÉM VI. ötéves tárcaszintű kutatási programjába. Megnyugtató az elnökség számára látni a DAB munkatervéből, hogy konkrét programját milyen következetesen építi rá az MSZMP Központi Bizottsága tudománypolitikai irányelveire, a párt kongresszusi határozataira, a kiemelt kutatási feladatokra, az Akadémia legfelsőbb vezetésének mindenkor érvényes tudományos, tudománypolitikai elgondolásaira. Csak aláhúzni lehet a régióban a tudomány és a gyakorlat kapcsolatának elősegítésére irányuló, és a régió párt- és tanácsi szerveivel, valamint az MTESZ-szel közösen vállalt feladatot, amely egyben tükrözi a központi elgondolásoknak a területi érdekekkel való egybevetését, a helyi szervek szoros együttműködését. A régióhoz tartozó megyék jó és hasznos együttműködése nyilvánul meg azoknak a témáknak együttes vizsgálatánál, amelyek a teljes régióra vonatkoztathatók, mint pl. a három megye „levegő-, víz-, talaj- és élelmiszer szennyeződése helyzetét” bemutató és összegző tanulmány elkészítése. Jelentős eredményeket hoztak a gyárakkal, nagyüzemekkel, gazdaságokkal, oktató és kutatóintézményekkel együtt folytatott vizsgálatok.

Példák hosszú sora jellemezhetné — csak az utóbbi egy év munkájában is — azokat a törekvéseket és elért eredményeket, amelyekkel a DAB az elnökség határozatában foglaltaknak mind teljesebb mértékben eleget kíván tenni: a bizottsági munkában a rendezvények szerepét, vagy akár a pályázatokkal kapcsolatos elgondolások sikeres megvalósulását, amelyhez a régió megfelelő fórumai anyagi támogatásukkal járulnak hozzá.

Az elért eredmények mellett a jövőt kívánom hangsúlyozni, a feladatok között a hosszú távra megfogalmazott komplex kutatási témáknak az előtérbe állítását, az Akadémia tudományos osztályaival és a többi területi bizottsággal való kapcsolat kiépítését, élőbbé, szorosabbá tételét. Az 1979. évi közgyűlés által elfogadott alapszabály megfelelő helyen említi az elnökség területi bizottságait. A tisztújítást követő bizottsági hálózat újráválasztásakor a tudományos osztályok sürgetően keresték a kapcsolat felvételét a területi bizottság szakbizottságaival, hogy munkaterveik egymásraépülése, összehangolása megvalósuljon. Sajnos ez a munka nem zavarta-

lan, és ha van is területi bizottság, amely már szervesen kapcsolódik az osztályok tudományos szakbizottságaihoz, ez még nem számottevő. Itt kell a DAB-nak is komoly kezdeményező szerepet vállalnia és a kapcsolatot rendeznie. A DAB és a területi bizottságok között bár tapasztalható együttműködés (Szarvasra, illetve a MAB-bal egyeztetett programokra gondolok), de ezen a területen is nagyon fontos a továbblépés. Fel kívánom hívni a figyelmet arra, hogy hasznosabb egy másik bizottság magasabb tudományos szintet képviselő bizottságával a közös munka, mint kevésbé megfelelő tudományos személyi adottságokkal az önálló bizottság elindítása. A régiók egyike sem rendelkezik arányosan a tudományágakat művelőket illetően, s ha valamelyik területen jobbak az adottságok, akkor ott kell a hatékony együttműködést kialakítani.

Tiszelt ünnepi Ülés! Ha az elnökség határozatából a koncepcionális kérdésekre adott állásfoglalások mellett nem idézhetem egyúttal a megszövegezett választ az általam feltett kérdésre is, hogy: mit jelent egy új tudományos fórum egy város életében? — azért ott van az a Határozat szellemében. Gyakorlati megvalósulásaként pedig válasz rá ez az ünnepi alkalom, ahogyan, és amiért most együtt lehetünk.

Nem tudom, Önök egyetértenek-e velem, de én úgy érzem: jó, hogy a bizottság munkája nem a székház átadásával kezdődött. Úgy ünnepi alkalom igazán ez a mai, hogy nemcsak magát az épületet járhatjuk végig, hanem előttünk lehet közel öt év eredménye is kidolgozott és megvalósított tudományos elgondolásokban, létrejött és szorossá vált új szervezeti, emberi kapcsolatokban, de főképpen abban, hogy nem elsősorban Debrecen ünnepel, hanem Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megye együtt. És Debrecen ünnepe ebben az „Együtt”-ben van, az összehangolt munkában, a friss szellemi erők felszínre törésében, a közös tervekől fakadó közös eredményekben. Hogy így lehet örülni az épületnek, annak, hogy nem volt hiábavaló a város áldozata, amikor a székház helyét az Akadémia rendelkezésére bocsátotta, nem volt hiábavaló a helyi szervek sok-sok segítsége az épület terveinek, kivitelezési munkálatainak során, mert amiről csak érintőlegesen is számot adhattunk — meggyőződésem szerint egész társadalmunkat szolgáló eredmények.

És hogy ez létrejöhetett, szerepe van benne annak a segítségnek, amit a Debreceni Agrártudományi Egyetem adott a DAB munkájának megindításához, a rendelkezésünkre bocsátott helyiségekkel, a rendezvényekhez átengedett tanácskozótermeivel. Tudom, hogy a Debreceni Akadémiai Bizottság nagyon várta ezt a napot, hogy a székház átadásra kerüljön. De szeretném hangsúlyozni, hogy vártuk ezt a napot mi is, mert — bár az épület elsődlegesen valóban a DAB munkáját segíti majd — vele egész tudományos életünk gazdagodik és az épület hivatásszerű működtetésével lehetővé válik tudományos rendezvényeink decentralizáltabb, kulturált körülmények közötti megszervezése, lebonyolítása, külföldi és hazai tudósaink elszállásolása, könyvek, folyóiratok megfelelő formában való tárolása. A székház modern formában, minden igényt kielégítően adja azokat a lehetőségeket, feltételeket, amelyek között a tudományos testületi tevékenység magas szinten való kibontakozása megvalósulhat.

Meghatottan és örömmel mondom köszönetet az MTA elnöksége nevében is mindazoknak, akik ezen épület létrejöttét támogatásukkal segítették. Elsősorban Hajdú-Bihar megye, valamint Debrecen város párt- és tanácsi vezetőinek kezdeményező támogatásukért, a DAB elnökének, aki különösen sokat fáradozott az építkezés megvalósulásában, s ami a megszigorított állami intézkedések mellett nem volt könnyű, a tervezőknek és a kivitelezésben résztvevőknek.

Kérem az Elnökség Debreceni Akadémiai Bizottságát, annak vezetőit, tagjait, a bizottsági apparátus dolgozóit, hogy ebben a minden igényt kielégítő adottságokkal

rendelkező épületben az eddigi eredményeket elérő szellemben munkálkodjanak és segítsék az új feladatokat, az előttünk álló célok megvalósulását. Ehhez kívánok jó egészséget, jó munkát!

DR. BOGNÁR REZSŐ, a DAB elnöke:

Tisztelt ünnepi Ülés!

Az elmúlt években a három megye, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár, Szolnok tudományos élete örvendetesen fejlődött, és ebben fontos szerepet játszott az egyetemek és főiskolák fejlesztése mellett a Debreceni Akadémiai Bizottság létrehozása. Megalakulásunkat követően munkánk alapvetően két feladat egyidejű megoldására irányult. Egyrészt a régióért tenni tudó és akaró tudományos erők összefogására, másrészt tudományos megalapozást igénylő helyi feladatok megoldásában, esetenként ezek kezdeményezésében való részvételre. Kiépítettük a DAB szervezetét, nyolc szakbizottságot és szűkebb munkaterületenként több munkabizottságot hoztunk létre a szakbizottságok keretében.

A DAB tevékenysége olyan feladatokhoz kötődik, amelyeket a tudomány hagyományos egyetemi és kutatóintézeti kereteiben nem, vagy nehezebben lehetett volna megoldani. Bizottságunk a legfontosabb területeken képesnek bizonyult a tudományos kapacitás többszintű, szakmai és interdiszciplináris összefogására és ezzel lényegében meg tud felelni azon elvárásoknak, hogy társadalmi tényezőként, működési területén a tudomány eszközével segítse a gyakorlatban felmerülő problémák megoldását és ezzel egyben ösztönözze a tudomány fejlődését.

Tisztelt ünnepi Ülés! Engedjék meg, hogy a mai ünnepi alkalmat felhasználva terveinkről, a közeljövő néhány kiragadott, fontos feladatáról említést tegyek. Bizottságunk elhatározta, hogy szakbizottságaink, valamint működési területünk párt-, állami és társadalmi szervei által készített elemzések alapján széles körben megvitatjuk a tudomány és gyakorlat kapcsolatának helyzetét régióinkban. Célunk, hogy a jövőben mind a kutatóhelyek, mind a tudomány felhasználói a korábbinál hatékonyabb kapcsolatot építsenek ki. Olyan rendszert kívánunk létrehozni, amelyben folyamatos, kölcsönös információ- és tevékenységcsere alakul ki a tudomány művelői és felhasználói között.

Szakbizottságaink 1981. évi és középtávú tervei között a társadalomtudományi szakbizottságokban különös figyelmet fordítunk a politikatudományi előadás-sorozatok rendezésére, valamint a területünkön folyó valláselméleti kutatásokra, amelyek regionális, de országos szempontból is figyelmet érdemelnek. Megemlítem még a közművelődési intézmények együttműködésének és koordinációjának tudományos megalapozására, a helynévgyűjtés és nyelvjáráskutatásra, a Hortobágy-kutatásra, valamint a területen levő szlavikák feldolgozására irányuló eredményeket, illetve terveket.

Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy kémiai, mezőgazdasági és orvostudományi szakbizottságaink komplex vizsgálatokat szerveznek. Így többek között a kémiai és mezőgazdasági szakbizottság közös ankétot rendez a „Tápanyagkutatás helyzete és eredményei” címmel. Az orvostudományi és kémiai szakbizottságok továbbfejlesztik a gyógyszerkutatás terén elért eredményeiket. Szólnunk kell arról, hogy a mezőgazdasági szakbizottság a megyei tanácsok képviselőivel együtt megvitatja és figyelemmel kíséri Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyéknek a VI. ötéves tervre vonatkozó meliorációs programját. Kiemelem még az eredményesen dolgozó környezettudományi szakbizottságunknak a VI. ötéves terv átfogó kutatási és koor-

dinációs programjának kidolgozására tervezett és szervezett munkáját. A matematikai és fizikai szakbizottság folytatja a humán- és természettudományos kultúra viszonyának vizsgálatát: ankétot szervez a számítástudomány tudományelméleti kérdéseiről. A szakbizottság tovább kívánja erősíteni ipari kapcsolatait, elősegítve ezzel általa képviselt kutatóhelyek és a tudományos eredmények felhasználóinak együttműködését. A jövőt — talán a közeljövőt — készíti elő a fizikai munkabizottság ma még esetleg merésznek illő elképzelése és terve: kidolgozzák a „Nukleáris fűtőerőművek alkalmazási lehetőségei, különös tekintettel Debrecen város hőellátására” című témát.

Tisztelt Elvtársak! Bizonyos vagyok benne, hogy Önök előtt nem kell hangsúlyoznom, milyen rendkívüli jelentőségű számunkra a három megye vezetői, tudományos dolgozói, gyakorlati szakemberei számára ez az ünnepélyes alkalom, amikor a Debreceni Akadémiai Bizottság székházát átvehetjük. De ugyanakkor nagyon nehéz a megfelelő szavakat megtalálni, amelyekkel ki tudnám fejezni gondolatainkat és érzéseinket. Legelőször is hálás köszöneteinket szeretném tolmácsolni én is mindazoknak, akik lehetővé tették a területi bizottság megalakulását és akik segítségével ez a szép székház felépülhetett. Engedjék meg, hogy nem fontossági sorrendben, de külön-külön is köszönetet mondjak elsősorban a Magyar Tudományos Akadémiának, az Akadémia Elnökségének, vezetőinek, akik elhatározták és szorgalmazták a bizottság megalakítását és a székház felépítését. Az MTA szakigazgatása vezetőinek, akik biztosították a beruházáshoz szükséges költségeket; a beruházóknak, akik igen lelkiismeretesen, nagy hozzáértéssel dolgoztak együtt a tervezőkkel és a kivitelezőkkel.

Köszönet illeti Debrecen város vezetőit, akik ezt a napról napra szépülő telket biztosították számunkra, és ezen kívül is készségesen segítettek sok mindenben a székház megépítése során.

Úgy érzem, hogy itt kegyelettel kell megemlékeznünk a Magyar Tudományos Akadémia nagynevű és felejthetetlen főtitkáráról, a kiváló tudósról, néhai Erdey-Grúz Tibor elvtársról. Ő volt az, aki rendkívül céltudatosan, határozottan, eredményesen támogatta, szorgalmazta és segítette területi bizottságunk megalakítását és a székház megvalósítását. Ő volt az, aki jóváhagyta és elfogadta a Debrecen város által felajánlott telket, ahol most vagyunk, ahol székházunk felépült.

Meg kell köszönnünk a tervezőknek és a kivitelezőknek, vezetőeknek és minden dolgozónak lelkiismeretes és szakszerű, gyors munkáját, melynek eredményeként esztétikailag és funkcionális szempontból igen jól sikerült székházunk felépült, és ez tudomásom szerint az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium részéről is igen magas elismerésben részesült. Köszönjük még a Városgazdálkodási Vállalatnak azt az intenzív munkáját, amely még most is folyik és amellyel székházunkhoz méltó környezetet, parkot hoznak létre. Ugyancsak köszönjük a Déri Múzeumnak részben ajándékképpen adott, részben letétbe helyezett képeit és rézkarcait. Köszönet illeti a DAB jelenlegi dolgozóit, alkalmazottait is, akik fáradságot, munkaidőt nem kímélve igyekeztek elősegíteni székházunk berendezését, üzembe helyezését, és olyan állapotba hozni azt, hogy a mostani átadási és avatási ünnepség létrejöhessen.

Tisztelt ünnepi Ülés! Kötelességünk, hogy ez alkalomból is kiemelten mondjunk őszinte és hálás köszönetet régióink párt- és állami vezetőinek, akik megkülönböztetett figyelemmel kísérték eddigi munkánkat és minden tekintetben maximálisan segítségüket nyújtották a DAB megvalósulásától a székház felépítéséig. Figyelemmel kísérték és segítették eddigi munkánkat — kérjük segítségüket jövő terveink megvalósulásához is.

A másik gondolat és érzés a székház átadása alkalmával több mint jóleső érzés,

az öröm érzése. Feladataink, célkitűzéseink megvalósítását nagymértékben elő fogja segíteni ez a székház, ahol a legkülönbözőbb területeken dolgozó kutatók, fejlesztők, oktatók éppúgy, mint a gyárakban, üzemekben, mezőgazdaságban dolgozó szakemberek, otthont fognak találni. Itt előadóülések, konferenciák, fórumok, vita-ülések, bizottsági ülések stb. rendezvények megtartására van lehetőségünk. Kialakítunk egy korszerű folyóirat-olvasót is, és rendelkezésünkre fog állni egy otthonos klubhelyiség, ahol nagyon reméljük, hogy a különböző tudomány- és szakterületeken dolgozó klubtagok megismerhetik, megvitathatják egymás munkáját, problémáját.

Rendelkezésünkre áll ugyanis a székházban ez a 150 férőhelyes előadóterem, vetítőberendezéssel, stúdióval, 2 db 60-70 személyes kisebb előadóterem, amelyek szükség esetén tárgyalótermekké alakíthatók át, és ezenkívül is van még 2 kisebb tanácskozási alkalmas terem. A klubhelyiséget, folyóirat-olvasót már említettem. Az irodahelyiségeken, gondnoki lakáson kívül meg kell említenem a 8 kétágyas vendégszobánkat, amelyek lehetővé teszik a hazai és külföldi tudományos dolgozók hosszabb-rövidebb ideig való elszállásolását.

Kérem az igen tisztelt meghívottakat, ünnepségünk résztvevőit, hogy a program befejezése után tekintsék meg a székház különböző helyiségeit, de egyben szíves elnézésüket is kérem, hogy belső berendezéseink még eddig nem valósulhattak meg teljesen, mivel a bútorzat leszállítása és egyéb kisebb hiányok pótlása még folyamatban van. Azt hiszem, hogy ha megismerik székházunkat, meg tudják érteni örömlenket.

Végül röviden szeretnék szólni azokról a gondolatokról és azon tudatossá váló érzéseinkről, amelyek ezen alkalomból mindannyiunkban fel kell hogy merüljenek, akik a területen, a régióban a tudományt művelik és tudományos kérdésekkel foglalkoznak. Ez pedig a felelősség érzése. A székház felépítésével olyan lehetőséghez jutottunk, amely minőségileg és mennyiségileg egyaránt nagymértékben megjavíthatja munkánkat, elősegítheti a Magyar Tudományos Akadémia határozatában és alapszabályaiban megfogalmazott célkitűzéseinket, azokat a célkitűzéseinket és feladatokat, amelyeket Szentágothai elvtárs iránymutató beszédében részletesebben kifejtett.

A DAB és a többi akadémiai területi bizottság létrehozása is lényegében részét képezi az 1969-ben lefektetett tudománypolitikai irányelvek azon megállapításának, amely így szól: „Részben a vidéki egyetemi kutatások fejlesztésével, részben kutatóintézetek vagy részlegek vidékre való telepítésével meghatározott profilú vidéki tudományos centrumok kialakítására kell törekedni. Kíváncsú olyan életkörülmények és közéleti szellem megteremtése, hogy a kutatók szívesen dolgozzanak ilyen vidéki központokban.” A területi, regionális akadémiai bizottságok igen alkalmasak arra, hogy a legkülönbözőbb szakterületeken, társadalom- és humán, valamint természet-tudományi területeken dolgozókat, gyakorlati szakembereket összehozzák, munkájukat koordinálják és közvetlen információcserét valósítsanak meg.

Ilyenformán megvalósítható az a célkitűzés, amit Szentágothai elvtárs így fogalmazott meg: „Feladatunk a tudományt művelők összefogása, aktivizálása, a terület népgazdasági és kulturális terveinek megvalósítására.” És ehhez a gondolathoz, a tudományos erők összefogásának kérdéséhez hadd idézzek Eötvös Lorándtól, világ-hírű fizikusunktól, aki már majd egy évszázada felismerte és határozottan kifejezésre is juttatta meggyőződését, amikor a Magyar Tudományos Akadémia 1899. évi közgyűlésén elnöki beszédében a következőket mondta: „A tudományos erők egyesítésének szükségessége sohasem volt annyira érezhető, mint ma. Azok a százak és ezek, akik a tudomány mezejét, különösen az egyetemek új életre ébredése óta minden

irányban átkutatták, fölfedezéseikkel újabb meg újabb területeket jelöltek ki, melyek megmunkálásra várnak.

Míg maga a fölfedezés mindig csak egy ember szerencsés gondolatfűzésének eredménye lehet, addig az annak nyomán megoldandó feladatok sok esetben meghaladják az egyesnek erejét, s többek együttműködését teszik szükségessé.

A fölfedezések e gyorsléptű korában az akadémiák már nem is elég erősek, nem elég gazdagok arra, hogy minden ilyenmű munkát egymagukban teljesítsenek.

De föllendülven és széles körökben elterjedven a tudomány, annak előmozdítása is megszűnt egyes kiválasztottak magánügye lenni, közügy lett már ma abból, melylyel szemben állam és társadalom vállal kötelezettségeket.

A régiek mellett ekként újabb intézmények keletkeznek.”

Ezek a gondolatok ma is teljesen helytállóak, a mára és a jövőre is érvényesek, és ránk, a területi bizottságokra is hárul az a felelősség, hogy ezek megvalósulását elősegítsük. Ugyancsak felelősségteljes feladata, amint azt a Magyar Szocialista Munkáspárt KB tudománypolitikai irányelvei megvalósításának tapasztalatai és időszerű feladatai című, 1977-ben megjelent dokumentumában leszögezte: „tovább kell fejlesztenünk a tudományos közélet demokratizmusát, politikai szellemét, a szakmai nyilvánosság szerepét, a tudományos eredmények értékelésében”.

Az említett két dokumentumból (tudománypolitikai irányelvekből) és ezek megvalósításának időszerű feladataiból még sokat lehetne és kellene idézni, amelyek megvalósítása számunkra felelősségteljes munkát jelent. Iránymutatóak számunkra ebben a vonatkozásban Szentágothai elvtárs megnyitó beszédében részletesen kifejtett szempontok, feladatok, amelyek elsősorban regionális jellegűek, de ezek egyúttal részvételünket kell hogy jelentsék országunk tudományos életében, a mindennapi élettel és gyakorlattal való kapcsolat és népgazdaságunk fejlesztése szempontjából is.

Úgy gondolom, hogy a tudomány céljait, feladatait a legsommasabban és költőien Kölcsey Ferenc — aki maga is a debreceni kollégiumban végezte tanulmányait — fogalmazta meg a Parainesisben, amikor leírta a következőket: „Az emberi tudomány legfőbb célja maga az ember, ez a pont, mely körül minden vizsgálataink, törekvéseink kisebb-nagyobb körben forognak.”

Tisztelt ünnepi Ülés! Tisztelt Elnök Elvtárs! Mindezeknek az elmondott nagyszabású és nagyszerű feladatoknak a végrehajtásához nagy segítséget fog nyújtani székházunk. Hálás köszönetünk, örömünk és felelősségteljes munkavállalásunk ígéretének megismétlésével a Debreceni Akadémiai Bizottság, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyék tudományos dolgozói, tudományművelői, gyakorlati szakemberei nevében őszinte, hálás köszönettel veszem át a székházat.

ÜDVÖZLŐ BESZÉDEK

DR. ÁCS ISTVÁN, a Debrecen megyei városi Tanács elnöke:

Tisztelt ünnepi Ülés! Tisztelt Elnök Elvtárs!

Számomra jutott az a megtisztelő feladat, hogy a Debreceni Akadémiai Bizottság létrejöttében érdekelt megyék, valamint Debrecen város párt- és tanácsi vezetése nevében köszönetet mondjak a Magyar Tudományos Akadémia elnökségének, hogy új utat törve vállalkozott a Debreceni Akadémiai Bizottság székházának megépítésére.

Tudjuk, hogy a vidéki központok létrehozása a tudománypolitikai koncepció szerves része. Jól szolgálja a tudomány és termelés között mind szükségesebbé váló alkotó kapcsolat megteremtését, a már meglevők fejlesztését. Tudom, hogy a tisztelt elnökség előtt e három megye ilyen irányú erőfeszítései, az egyetemek, főiskolák számba vehető eredményei ismertek, nem is érzem magam hivatottnak ezek számbavételére, de hiszem, hogy a Debreceni Akadémiai Bizottság létrejötté, a tárgyi feltételek megteremtése újabb lökőerőt ad ehhez a munkához.

A tudomány megszállottai dolgozni akarnak, az ehhez szükséges társadalmi, gazdasági, politikai feltételek és igények mind a három megyében adottak. Bízom benne, hogy a Debreceni Akadémiai Bizottság megfelel ezeknek az igényeknek. Ehhez minden tudományos dolgozónak, a tudományos eredmények felhasználásában közvetlenül érdekelteknek sok sikert kívánok.

Tisztelt Elvtársak! Igaz, hogy a Debreceni Akadémiai Bizottság három megye igényét hivatott kielégíteni. A történelem mégis úgy hozta, hogy jelenleg többségben vannak a debreceni kutatók. Engedjék meg, a szomszéd megyéből ittlevő elvtársak pedig nézzék el, hogy két szubjektív megjegyzést tegyek, mint debreceni ember.

Az egyik, az ismételt köszönet hangsúlyozása, hogy a nagyszerű létesítményekkel éppen városunk gazdagodott. A másik: a különböző ismertetőkből általában eddig Debrecent mint a Tiszántúl kulturális központját említették. Úgy érzem, ez a mai nap nagyszerű lehetőséget ad arra, hogy a jövőben mindinkább azt mondhassuk, hogy Debrecen a Tiszántúl tudományos és kulturális központja.

Tisztelt Elvtársak! A Debreceni Akadémiai Bizottság székházának avatásáig hosszú idő telt el. Voltak viták, egyezkedések. Meg vagyok róla győződve, hogy az elnökség illetékes tagjai, az Akadémia vezető munkatársai meggyőződhettek arról, hogy a fő kérdésekben nem kicsinyeskedtünk. Tudtuk, hogy elsősorban az egyetemes magyar tudományt szolgáljuk. Ez a munkakapcsolat, az ennek során kialakult együttműködés jogosít fel arra, hogy a megye és város nevében ismételten kijelentsem, készek vagyunk a tudomány érdekében való további együttműködésre. Válatlanul szükségesnek tartjuk az Állat-egészségügyi Kutatóintézet felépítését és a ma-

gunk nevében, a magunk részéről a nehezebb feltételek mellett is hajlandók vagyunk ennek megvalósításában közreműködni.

Reméljük, hogy amint a népgazdaság fejlődése ezt lehetővé teszi, az Akadémia Elnöksége továbbra is támogatja, továbbra is szükségesnek tartja e célkitűzés megvalósítását.

Tisztelt Elvtársak! A Hajdú-Bihar megye és Debrecen város párt- és tanácsi vezetése nevében ismételten megköszönöm a Magyar Tudományos Akadémia elnökének, az Elnökség tagjainak megtisztelő látogatását, az akadémiai székház létrehozásában való munkálkodását, s kívánom, hogy a Debreceni Akadémiai Bizottság keretében dolgozók gazdag tudományos sikereket érjenek el, az egyetemes magyar tudomány, a Tiszántúl javára.

DR KÓNYA ISTVÁN, a Kossuth Lajos Tudományegyetem rektora:

Tisztelt Elnök Elvtárs, tisztelt ünneplő Közönség, kedves Elvtársak!

Valahogy úgy vagyok ezzel a mai ünnepi üléssel, hogy a debreceni és a három megyéből alkotott régió tudományos és felsőoktatási élete gazdagszik a mai nappal. Nekem az a feladatom van most, hogy a régió felsőoktatási intézményei nevében üdvözljem, köszöntsem a Debreceni Akadémiai Bizottságot, amely néhány éves szépen kibontakozó munkájának eredményeképpen is és az előzetes elképzelések szerint is most kapta meg azokat a feltételeket (technikai jellegű feltételeket), amely technikai jellegű feltételek teljessé tehetik a munka lehetőségeit.

Azt szeretném mondani, hogy egy akadémiai bizottság létrejötté, és erre ma már történelmi tapasztalataink vannak, a tudomány és a felsőoktatás centrumaiban történik, mert a tudomány és a felsőoktatás között, szélesebb értelemben a tudomány és a kultúra között is olyan összefüggések vannak, amelyek egy települést, egy — mondjuk így, hogy — vidéki nagyvárost és környezetét olyan centrummá teszik, amely centrum segítségével előbb-utóbb közvetlenül tudományt ápoló szervnek is létre kell jönnie.

Sok szó esett ma már az elnök elvtárs beszédében, és Bognár elvtárs felszólalásában is arról, hogy a kettő között olyan jellegű kapcsolat van, hogy megvan már egy bizonyos tudományos kapacitás, amikor erre ilyen tudományszervező, irányító szervet telepíteni lehet. Egybeesik mindez azzal a politikával, amelyet egész társadalmunk irányítása szempontjából végez pártunk és kormányunk. Így sorrendben ugyan nem elsőként, de a sorrendben a többi vidéki akadémiai bizottság tapasztalatait is magunkba gyűjtve létrehozhattuk a DAB-ot — ahogy mi mondjuk —, és létrehozhattuk ezt a valóban impozáns székházat is.

Azt kívánom a Debreceni Akadémiai Bizottságnak, és egyúttal azt ígérem a területen levő felsőoktatási intézmények, nemcsak a debreceniek, hanem a régió területén levő többi felsőoktatási intézmény nevében is, hogy olyan fajta életet próbálunk lehelni ebbe a szervbe, amely méltó lesz arra, hogy betöltse a Tiszántúl ezen területén azokat a feladatokat, amelyeket az Akadémia elnöksége ráruházott.

Tisztelettel, őszinte nagyrabecsüléssel köszöntöm a Debreceni Akadémiai Bizottságot, és azokat, akik a székház átadására, ünnepélyes átvételére itt megjelentek, közülük igen sokan, talán óriási többségükben a felsőoktatásban dolgozó kollégáink. Azt hiszem, hogy mindnyájunk nevében gratulálhatok ehhez a szép székházhoz, és mindannyiunk nevében ígérhetem azt, hogy ami tőlünk telik, megteesszük, hogy ez a keret tartalommal is úgy teljék meg, mint ahogy elvárja tőlünk ezt a Magyar

Tudományos Akadémia Elnöksége, amelynek Tiszántúl régiójában kinyújtott keze a Debreceni Akadémiai Bizottság. Ezt a kinyújtott kezét úgy is felfoghatjuk, mint amely segít bennünket, úgy is fogjuk fel, mint amely irányít bennünket, és úgy is fogjuk fel, hogy ezt a kezét meg is kell ragadnunk annak érdekében, hogy a tudomány és a felsőoktatás együtt jól tudja teljesíteni azokat a feladatokat, amelyek ránk hárulnak.

Még egyszer gratulálok, és sok minden jót kívánok a Debreceni Akadémiai Bizottság egyre szélesedő közösségének.

DR. BIHARI OTTÓ, a Pécsi Akadémiai Bizottság elnöke:

Tisztelt ünnepi Ülés, kedves Elvtársak!

Engedjék meg, hogy a többi területi bizottság nevében szeretettel gratuláljak a Debreceni Akadémiai Bizottság csodálatosan szép székházának avatása alkalmából. Mindannyian tudjuk, hogy egy székház tulajdonképpen annak a munkának, ami ránk vár, csupán a teste, és hogy ettől elvonatkoztatva kell a szellemet bele lehelni. Tudjuk azt is, hogy a Debreceni Akadémiai Bizottság az elmúlt esztendőben nagyon sok lépést tett e felé a cél felé, és azt is bátran mondhatjuk, hogy mint ifjabb testvértől sokat tanulhatunk. Szerencsénk van, mert már az együttműködés is bizonyos területeken létrejött, és ennek következtében ismerhetjük a Debreceni Akadémiai Bizottság tevékenységét.

Azt hiszem, attól függetlenül, hogy természetesen egy székházat helyhez kötnék, az akadémiai bizottságnak, a területi bizottságoknak az egyik legfontosabb feladatuk, hogy kimozduljanak ebből az épületből, akár Pécsen van, akár Veszprémben, Szegeden vagy Debrecenben, és a többi megyével éppen azért, hogy az egyenlőtlenségeket minél jobban eltüntessük, támogatni kell az új tevékenységében.

Engedjék meg, hogy mint Debrecen iránt nem édektelen fél, mint az Alma mater debreceniensisnek volt hálás tanítványa, különös szeretettel gratuláljak a Debreceni Akadémiai Bizottságnak és tevékenységéhez ebben a szép épületben, s az egész régióban még több jót kívánjak.

A DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG TAGJAI

1. *Dr. Ács Antal*, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, ny. egyetemi tanár
DATE Pf: 36, 4015 Debrecen
2. *Dr. Barta János* akadémikus, rendes tag, ny. egyetemi tanár
4026 Debrecen, Múzeum u. 4.
3. *Dr. Beck Mihály* akadémikus, rendes tag, tanszékvezető egyetemi tanár
4010 Debrecen, KLTE Fizikai—Kémiai Tanszék
4. *Dr. Berényi Dénes* akadémikus, levelező tag, intézeti igazgató
Atommagkutató Intézet
4026 Debrecen, Bem tér 18/C
5. *Dr. Bognár Rezső* akadémikus, rendes tag, egyetemi tanár
KLTE Szerveskémiai Tanszék, Antibiotikum-kémiai Tanszéki Kutatócsoport
4010 Debrecen
6. *Dr. Csikai Gyula* akadémikus, levelező tag, rektor, tanszékvezető egyetemi tanár
KLTE Kísérleti Fizikai Intézet
4010 Debrecen
7. *Dr. Damjanovich Sándor* akadémikus, levelező tag, intézeti igazgató, egyetemi tanár
DOTE Biofizikai Intézet
4012 Debrecen
8. *Dr. Gáspár Rezső* akadémikus, rendes tag, tanszékvezető egyetemi tanár
KLTE Elméleti Fizikai Tanszék
4010 Debrecen
9. *Dr. Gunda Béla*, a történettudományok doktora, ny. egyetemi tanár
KLTE Néprajzi Intézet
4010 Debrecen
10. *Dr. Hársfalvi Péter*, a történettudományok kandidátusa, főiskolai tanár
Bessenyei György Tanárképző Főiskola
4400 Nyíregyháza, Sóstói út 30/A
11. *Dr. Jakucs Pál* akadémikus, levelező tag, tanszékvezető egyetemi tanár
KLTE Ökológiai Tanszék
4010 Debrecen
12. *Dr. Kálmán Béla* akadémikus, rendes tag, tanszékvezető egyetemi tanár
KLTE Finnugor Nyelvtudományi Tanszék
4010 Debrecen
13. *Dr. Kiss Imre* igazgató, Állami Gazdaság
4200 Hajdúszoboszló

14. *Dr. Kónya István*, a filozófiai tudományok doktora, tanszékvezető
egyetemi tanár
KLTE Filozófiai Tanszék
4010 Debrecen
15. *Dr. Krompecher István* akadémikus, rendes tag, ny. egyetemi tanár
DOTE Anatómiai Intézet
4012 Debrecen
16. *Dr. Magyaródi Sándor*, a filozófiai tudományok kandidátusa,
intézeti igazgató, egyetemi tanár
DOTE Marxizmus—Leninizmus Intézet
4012 Debrecen
17. *Dr. Mészáros János* akadémikus, levelező tag, intézeti igazgató
MTA Állategészségügyi Intézete
1143 Budapest, Hungária krt. 21.
18. *Dr. Papp Ferenc* akadémikus, levelező tag, tanszékvezető egyetemi tanár
KLTE Orosz-szláv Nyelvészeti Tanszék
4010 Debrecen
19. *Dr. Postás Sándor*, a közgazdaságtudományok kandidátusa
MSZMP Városi Bizottság első titkára
4026 Debrecen, Perényi u. 1.
20. *Dr. Rapcsák András* akadémikus, rendes tag, egyetemi tanár
KLTE Matematikai Intézet
4010 Debrecen
21. *Dr. Selmeczi László*, a történettudományok kandidátusa, osztályvezető
Művelődési Minisztérium
1055 Budapest, Szalay u. 14.
22. *Salamon Ferenc* igazgató, Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága
4032 Debrecen, Böszörményi u. 138.
23. *Dr. Szabó Gábor* akadémikus, rendes tag, intézeti igazgató, egyetemi tanár
DOTE Biológiai Intézet
4012 Debrecen
24. *Dr. Szabó Tamás*, a műszaki tudományok kandidátusa, főigazgatóhelyettes
Ybl Miklós Műszaki Főiskola
4028 Debrecen, Landler Jenő u. 2—5.
25. *Dr. Szalay Sándor* akadémikus, rendes tag, ny. intézeti igazgató
Atommagkutató Intézet
4026 Debrecen, Bem tér 18/C
26. *Dr. Szeghy Gergely*, az orvostudományok kandidátusa, c. egyetemi tanár,
főigazgatóhelyettes, osztályvezető főorvos
Szolnok Megyei Kórház
5000 Szolnok, Vörös Hadsereg u. 29—31.
27. *Dr. Tamás Attila*, az irodalomtudományok doktora, egyetemi tanár
KLTE Magyar Irodalomtörténeti Tanszék
4010 Debrecen
28. *Dr. Tar Imre*, a közgazdaságtudományok kandidátusa,
MSZMP Szabolcs-Szatmár megyei Bizottság első titkára
4400 Nyíregyháza, Szarvas u. 1—3.

A DAB vezetőségének tagjai

Elnök:	Dr. Bognár Rezső
Alelnök:	Dr. Barta János
	Dr. Szabó Gábor
Titkár:	Dr. Magyaródi Sándor
Gazdasági vezető:	Dr. Kovács Gyula
Szabolcs-Szatmár megyei összekötő:	Dr. Hársfalvi Péter
Szolnok megyei összekötő:	Dr. Szeghy Gergely

A DAB SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGI VEZETŐINEK NÉVSORA

1. Társadalomtudományi I. szakbizottság

Elnök: *Dr. Kálmán Béla*
akadémikus, egyetemi tanár
KLTE Finnugor Nyelvtudományi Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Soós Pál*
a történettudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Felnőttnevelési és Közművelődési Tanszék,
4010 Debrecen

a) Irodalomtudományi munkabizottság

Elnök: *Dr. Bán Imre*
az irodalomtudományok doktora, ny. egyetemi tanár
4026 Debrecen, Hatvan u. 1.

Titkár: *Dr. Görömbei András*
az irodalomtudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Magyar Irodalomtörténeti Tanszék
4010 Debrecen

b) Nyelvtudományi munkabizottság

Elnök: *Dr. Sebestyén Árpád*
a nyelvtudományok kandidátusa, egyetemi tanár
KLTE Magyar Nyelvtudományi Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Kálnási Árpád*
egyetemi adjunktus
KLTE Magyar Nyelvtudományi Tanszék
4010 Debrecen

c) *Művelődéskutatói munkabizottság*

Elnök: *Dr. Soós Pál*
a történettudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Felnőttnevelési és Közművelődési Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Bényei Miklós*
politikai munkatárs
MSZMP megyei bizottsága
4025 Debrecen

d) *Néprajzi munkabizottság*

Elnök: *Dr. Gunda Béla*
a történettudományok doktora, ny. egyetemi tanár
KLTE Néprajzi Intézet
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Barna Gábor*
tudományos munkatárs
KLTE Néprajzi Intézet
4010 Debrecen

2. *Társadalomtudományi II. szakbizottság*

Elnök: *Dr. Kónya István*
a filozófiai tudományok doktora, egyetemi tanár
KLTE Filozófiai Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Barta János*
a történettudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Egyetemes Történeti Tanszék
4010 Debrecen

a) *Közgazdasági és szociológiai munkabizottság*

Elnök: *Dr. Molnár László*
a közgazdaságtudományok kandidátusa, tanszékvezető
MSZMP Oktatási Igazgatóság
4027 Debrecen

Titkár: *Dr. Papp Péter*
intézetigazgató, főiskolai tanár
Ybl Miklós Műszaki Főiskola
4028 Debrecen

b) *Neveléstudományi munkabizottság*

Elnök: *Dr. Petrikás Árpád*

a neveléstudományok kandidátusa, egyetemi tanár
KLTE Neveléstudományi Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Bajkó Máttyás*

a neveléstudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Neveléstudományi Tanszék
4010 Debrecen

c) *Jogtudományi munkabizottság*

Elnök: *Dr. Kolozsvári Lajos*

ny. megyei tanácsi titkár
4028 Debrecen, Simonyi u. 24.

Titkár: *Dr. Orbán Sándor*

egyetemi docens
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

d) *Történettudományi munkabizottság*

Elnök: *Dr. Tokody Gyula*

a történettudományok doktora, egyetemi tanár
MSZMP KB Társadalomtudományi Intézete
1068 Budapest

Titkár: *Dr. Baranyi Béla*

a történettudományok kandidátusa, tanszékvezető
MSZMP Oktatási Igazgatóság
4027 Debrecen

e) *Politikatudományi munkabizottság*

Elnök: *Dr. Farkas Dezső*

a történettudományok kandidátusa, egyetemi tanár
KLTE Tudományos Szocializmus Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Tóth Gábor*

a történettudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Tudományos Szocializmus Tanszék
4010 Debrecen

f) Filozófiai munkabizottság

Elnök: *Dr. Bimbó Mihály*
a filozófiai tudományok kandidátusa, egyetemi tanár
KLTE Filozófiai Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Kovács Margit*
a filozófiai tudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Filozófiai Tanszék
4010 Debrecen

3. Matematikai—fizikai szakbizottság

Elnök: *Dr. Rapcsák András*
akadémikus, egyetemi tanár
KLTE Matematikai Intézet
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Kovách Ádám*
a fizikai tudományok kandidátusa,
tudományos főmunkatárs
ATOMKI 4026 Debrecen

a) Számítástudományi munkabizottság

Elnök: *Dr. Gesztelyi Ernő*
a matematikai tudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Számítástudományi Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Jékel Pál*
tudományos főmunkatárs
Számoló Központ
KLTE 4010 Debrecen

b) Csillagászati munkabizottság

Elnök: *Dr. Dezső Lóránt*
a fizikai tudományok kandidátusa, ny. igazgató
Napfizikai Obszervatórium
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Kálmán Béla*
a fizikai tudományok kandidátusa, osztályvezető
Napfizikai Obszervatórium
4010 Debrecen

c) *Agrofizikai munkabizottság*

Elnök: *Dr. Schlenk Bálint*

a fizikai tudományok kandidátusa, igazgatóhelyettes
ATOMKI 4026 Debrecen

Titkár: *Dr. Nagy János*

a fizikai tudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

d) *Fizikai munkabizottság*

Elnök: *Dr. Csikai Gyula*

akadémikus, egyetemi tanár
KLTE Kísérleti Fizikai Intézet
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Szabó József*

egyetemi adjunktus
KLTE Kísérleti Fizikai Intézet
4010 Debrecen

e) *Matematikai munkabizottság*

Elnök: *Dr. Gyires Béla*

a matematikai tudományok doktora, ny. egyetemi tanár
KLTE Matematikai Intézet
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Balogh Zoltán*

a matematikai tudományok kandidátusa, tudományos munkatárs
KLTE Geometriai Tanszék
4010 Debrecen

4. *Mezőgazdasági szakbizottság*

Elnök: *Dr. Ács Antal*

a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, ny. egyetemi tanár
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

Titkár: *Dr. Józsa Árpád*

a mezőgazdasági tudományok kandidátusa,
Kutatásszervezési osztályvezető
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

a) Élelmiszeripari munkabizottság

Elnök: *Dr. Nagy Gábor*
igazgató
Debreceni Konzervgyár
4002 Debrecen

Titkár: *Zeke László*
laboratóriumvezető
Debreceni Konzervgyár
4002 Debrecen

b) Vizgázdálkodási és meliorációs munkabizottság

Elnök: *Dr. Sziki Gusztáv*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa; egyetemi tanár
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

Titkár: *Dr. Hornyik Béla*
tudományos osztályvezető
Termelésfejlesztési Intézet
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

c) Kertészeti munkabizottság

Elnök: *Dr. Pethő Ferenc*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

Titkár: *Dr. Bubán Tamás*
tudományos főmunkatárs
GYÜDIKI Kísérleti Állomás
4244 Újfehértó

d) Üzemszervezési munkabizottság

Elnök: *Dr. Kádár Béla*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

Titkár: *Dr. Kozma András*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi docens
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

e) *Mezőgazdasági műszaki munkabizottság*

Elnök: *Dr. Patkós István*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, igazgató
Mezőgazdasági Főiskola
5401 Mezőtúr

Titkár: *Dr. Varga Frigyes*
egyetemi docens
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

f) *Erdészeti munkabizottság*

Elnök: *Köllő Ferenc*
igazgató
Erdőfelügyelőség
4024 Debrecen

Titkár: *Dr. Kapusi Imre*
tudományos munkatárs,
igazgatóhelyettes
ERTI Kísérleti Állomás
4150 Püspökladány

g) *Állattenyésztési munkabizottság*

Elnök: *Dr. Kiss István*
a biológiai tudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

Titkár: *Dr. Veress László*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi docens
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

h) *Növénytermesztési munkabizottság*

Elnök: *Dr. Bocz Ernő*
a mezőgazdasági tudományok doktora, egyetemi tanár
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

Titkár: *Dr. Patócs Imre*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa
DATE Kutatóintézet
5301 Karcag

5. Orvostudományi és biológiai szakbizottság

Elnök: *Dr. Leövey András*
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE I. sz. Belklinika
4012 Debrecen

Titkár: *Dr. Uzvölgyi Ferenc*
egyetemi adjunktus
DOTE Egészségügyi Szervezési Intézete
4012 Debrecen

a) Sejtbiológiai munkabizottság

Elnök: *Dr. Székely György*
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Anatómiai Intézete
4012 Debrecen

Titkár: *Dr. Serfőző József*
egyetemi adjunktus
KLTE Állat- és Embertani Tanszék
4010 Debrecen

b) Farmakológiai munkabizottság

Elnök: *Dr. Hernádi Ferenc*
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Gyógyszertani Intézet Kemoterápiai Osztály
4012 Debrecen

Titkár: *Dr. Barabás György*
a biológiai tudományok kandidátusa, tudományos tanácsadó
DOTE Biológiai Intézete
4012 Debrecen

c) Mentálhigiéniai munkabizottság

Elnök: *Dr. Zsadányi Ottó*
az orvostudományok kandidátusa, c. egyetemi docens,
osztályvezető főorvos
Megyei Kórház, Pszichiátriai Osztály
4026 Debrecen

Titkár: *Dr. Bódor Elvira*
intézetvezető főorvos
Városi Tanács Szociális Otthona,
4031 Debrecen

d) *Onkológiai munkabizottság*

Elnök: *Dr. Vácz Lajos*
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Mikrobiológiai Intézete
4012 Debrecen

Titkár: *Dr. Gergely Lajos*
az orvostudományok kandidátusa, egyetemi adjunktus
DOTE Mikrobiológiai Intézete
4012 Debrecen

e) *Kísérletes és gyakorlati sebészeti munkabizottság*

Elnök: *Dr. Schnitzler József*
az orvostudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DOTE II. sz. Sebészeti Klinika
4012 Debrecen

Titkár: *Dr. Furka István*
az orvostudományok kandidátusa, egyetemi docens
Kísérletes Sebészeti Intézet
4012 Debrecen

f) *Endokrinológiai munkabizottság*

Elnök: *Dr. Lampé László*
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Női Klinika
4012 Debrecen

Titkár: *Dr. Smid István*
az orvostudományok kandidátusa, egyetemi adjunktus
DOTE Női Klinika
4012 Debrecen

g) *Immunológiai munkabizottság*

Elnök: *Dr. Szegedi Gyula*
az orvostudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DOTE III. sz. Belklinika
4012 Debrecen

Titkár: *Dr. Stenszky Valéria*
a biológiai tudományok kandidátusa, tudományos tanácsadó,
c. egyetemi docens
Megyei Kórház Vérellátó Osztály
4026 Debrecen

h) Sportbiológiai munkacsoport

Elnök: *Dr. Szilágyi Tibor*
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Kórélettani Intézet
4012 Debrecen

Titkár: *Dr. Fésüs László*
testnevelő vezetőtanár
DOTE Testnevelési Tanszék
4012 Debrecen

6. Műszaki szakbizottság

Elnök: *Dr. Szabó Tamás*
a műszaki tudományok kandidátusa, főigazgatóhelyettes
Ybl Miklós Műszaki Főiskola
4028 Debrecen

Titkár: *Tóth Laboncz József*
főiskolai docens
Ybl Miklós Műszaki Főiskola
4028 Debrecen

a) Vasúti-közlekedési munkabizottság

Elnök: *Kulcsár József*
igazgató
MÁV Igazgatóság
4024 Debrecen

Titkár: *Dr. Molnár Lajos*
osztályvezető-helyettes
MÁV Igazgatóság, PFT oszt.
4024 Debrecen

b) Közúti-közlekedési munkabizottság

Elnök: *Simonyi Alfonz*
műszaki igazgatóhelyettes
KPM Közúti Igazgatóság
4025 Debrecen

c) Építőipari munkabizottság

Elnök: *Csépes Sándor*
vezérigazgatóhelyettes
HÁÉV 4025 Debrecen

Titkár: *Tóth Zoltán*
főiskolai tanár
Ybl Miklós Műszaki Főiskola
4028 Debrecen

d) *Gépipari munkabizottság*

Elnök: *Dr. Kincses István*
főiskolai docens
Ybl Miklós Műszaki Főiskola
4028 Debrecen

Titkár: *Kárpáti László*
műszaki igazgatóhelyettes
Mechwart András Gépipari Szakközépiskola
4025 Debrecen

e) *Földgáz- és olajipari munkabizottság*

Elnök: *Balla Kálmán*
igazgatóhelyettes
Kőolajkutató Vállalat
5000 Szolnok

Titkár: *Ősz Árpád*
főosztályvezető-helyettes
Kőolajkutató Vállalat
5000 Szolnok

7. *Kémiai szakbizottság*

Elnök: *Dr. Makleit Sándor*
a kémiai tudományok doktora, egyetemi tanár
KLTE Szerves Kémiai Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Lipták András*
a kémiai tudományok doktora, egyetemi docens
KLTE Biokémiai Tanszék
4010 Debrecen

a) *Gyógyszer- és vegyipari munkabizottság*

Elnök: *Dr. Sztaricskai Ferenc*
a kémiai tudományok kandidátusa
MTA Antibiotikumkémiai Tanszéki Kutatócsoport
KLTE Szerves Kémiai Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Zsuga Miklós*
a kémiai tudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Alkalmazott Kémiai Tanszék
4010 Debrecen

b) Mezőgazdasági-kémiai munkabizottság

Elnök: *Dr. Loch Jakab*
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi tanár
DATE Kémiai Tanszék
Pf.: 36. 4015 Debrecen

Titkár: *Dr. Papp Lajos*
a kémiai tudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Analitikai Kémiai Tanszék
4010 Debrecen

c) Analitikai-kémiai munkabizottság

Elnök: *Dr. Szarvas Pál*
a kémiai tudományok doktora, ny. egyetemi tanár
4032 Debrecen, Nagyerdei krt. 92.

Titkár: *Dr. Nagypál István*
a kémiai tudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Szervetlen Kémiai Tanszék
4010 Debrecen

8. Környezettudományi szakbizottság

Elnök: *Dr. Jakucs Pál*
akadémikus, egyetemi tanár
KLTE Ökológiai Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Dévai György*
a biológiai tudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Ökológiai Tanszék
4010 Debrecen

a) Szárazföld-ökológiai munkabizottság

Elnök: *Dr. Helmeczi Balázs*
a biológiai tudományok doktora, egyetemi tanár
Talajtani és Mikrobiológiai Tanszék
DATE Pf.: 36.
4015 Debrecen

Titkár: *Dr. Papp László*
egyetemi adjunktus
KLTE Ökológiai Tanszék
4010 Debrecen

b) *Vízi-ökológiai munkabizottság*

Elnök: *Dr. Szeifert Gyula*
igazgató
FETIVIZIG
4400 Nyíregyháza

Titkár: *Bálint Zoltán*
osztályvezető
FETIVIZIG
4400 Nyíregyháza

c) *Környezetegészségtani munkabizottság*

Elnök: *Dr. Biró Zsigmond*
az orvostudományok kandidátusa, főigazgató főorvos
KÖJÁL 4024 Debrecen

Titkár: *Dr. Medve Ferenc*
regionális imisszióvizsgáló állomás vezetője
KÖJÁL 4024 Debrecen

d) *Természetvédelmi és tájökológiai munkabizottság*

Elnök: *Salamon Ferenc*
igazgató
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága
4032 Debrecen

Titkár: *Dr. Aradi Csaba*
ökológiai felügyelő
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága
4032 Debrecen

e) *Mikrobiológiai és biomérnöki munkabizottság*

Elnök: *Dr. Pólya Kálmán*
a biológiai tudományok kandidátusa, főosztályvezető,
c. egyetemi docens
BIOGAL 4032 Debrecen

Titkár: *Dr. Tóth János Attila*
a biológiai tudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Ökológiai Tanszék
4010 Debrecen

f) Környezetvédelmi nevelés munkabizottsága

Elnök: *Dr. Précsényi István*
a biológiai tudományok doktora, egyetemi tanár
KLTE Növénytan Tanszék
4010 Debrecen

Titkár: *Dr. Kacsur István*
a neveléstudományok kandidátusa, egyetemi docens
KLTE Biológiai Szak módszertan
4010 Debrecen

Műszerügyi bizottság

Elnök: *Dr. Vácz Lajos*
az orvostudományok doktora, egyetemi tanár
DOTE Mikrobiológiai Intézet
4012 Debrecen

Titkár: *Réthy Antal*
tudományos munkatárs
DOTE Mikrobiológiai Intézet
4012 Debrecen

A DEBRECENI AKADEMIAI BIZOTTSÁG SZERVEZETI TOVÁBBFEJLESZTÉSE

Az Akadémia elnöksége — a Bizottság területi jellege erősítésének indoklásával — ebben a ciklusban a Debreceni Akadémiai Bizottság tagjainak számát 25-ről 27 főre emelte.

Egyidejűleg a Debreceni Akadémiai Bizottság szakbizottsági felépítésének újjáalakítására és tisztségviselők újraválasztására is sor került. Mindez a régióhoz tartozó megyék szakembereinek a DAB munkájába való intenzívebb bekapcsolása jegyében történt meg.

A tudományterületeknek még sok ágazata nem lévén képviselve a Bizottságban, az Elnökség jóváhagyásával, a DAB állandó meghívottként megbízott tagjait — az általános gyakorlattól eltérően — szavazati joggal ruházta fel. Ugyanakkor a korábban létrejött akadémiai bizottságok gyakorlatát követve, a „titkárság” elnevezés helyett a „vezetőség” elnevezést vezette be. Elfogadásra javasolta — a helyi adottságok szempontjának érvényesítésével a többi területi akadémiai bizottság figyelmét is felkeltő — új szervezeti szabályzatát. Ezt a módosított Szervezeti Szabályzatot az Akadémia elnöksége még 1980. szeptember 1-én jóváhagyta és, mint a bizottság legfontosabb dokumentumát a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és főtákará szentesítette.

A DAB Szervezeti Szabályzata

Név, székhely, működési terület

A Debreceni Akadémiai Bizottság a Magyar Tudományos Akadémia (továbbiakban: MTA) elnökségének 37/1976. (AK 9.) számú határozata alapján jött létre, s az MTA Alapszabályának, valamint az MTA elnöksége 9/1979. (AK 5.) számú határozatának megfelelően működik.

Működési területe: Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megye. Egyes tudományterületeken együttműködik a többi akadémiai bizottsággal.

Székhelye: Debrecen

Neve: Debreceni Akadémiai Bizottság (továbbiakban DAB)

A DAB célja és főbb feladatai

A DAB célja a működési területén folyó tudományos tevékenység állami és társadalmi erővel való ösztönzése, támogatása, koordinálása és szervezése. Felkérés alapján részt vesz a régió társadalmi, gazdasági fejlődésével összefüggő döntések megalapozásában, véleményezésében.

Figyelemmel kíséri, kezdeményezi és összefogja a tudományos tevékenységet. Olyan komplex kutatásokat szorgalmaz, amelyek a terület szellemi és gazdasági lehetőségeire épülve összhangban vannak az országos célkitűzésekkel. Szem előtt tartja a kutatás és a realizálás egységes folyamatát, segíti az alap- és alkalmazott, valamint fejlesztő kutatások egymásra épülését.

Tájékoztatja a régió társadalmi és tanácsai szerveit a folyamatban levő és tervezett kutatási témákról, irányokról. Kezdeményezi a társadalmi, gazdasági, kulturális és egyéb intézmények, valamint a megfelelő kutatóhelyek közötti kapcsolat megteremtését.

Törekszik a kutatóhelyek területileg hasznosítható eredményeinek megismertetésére, felhívja az illetékesek figyelmét a régióban elért, hasznosítható tudományos eredményekre.

Az információcsere folyamatos biztosítása érdekében kapcsolat kiépítésére törekszik a régió tanácsai és más állami szerveivel, tudományos oktatóintézményekkel, valamint az Akadémia tudományos osztályaival. Az együttműködés főbb kérdései: a régiót érintő hosszútávú tudományos és fejlesztési koncepciók, tervek kialakítása, komplex kutatási témák művelése, külkapcsolatokkal, különösen a nemzetközi rendezvényekkel kapcsolatos állásfoglalások kialakítása, pályázatok elbírálása.

A DAB konkrét kutatási feladatokat általában nem vállal. Kivételes esetben (különösen komplex, interdiszciplináris kérdések esetében) — az Akadémia főtítkárának engedélyével — kutatási téma közvetlen gondozását is elláthatja.

A DAB a rendelkezésére bocsátott anyagi eszközök felhasználásával

- támogatásban részesíthet fiatalabb, nem tudományos intézményben dolgozó kutatókat, más forrásból nem támogatott kisebb volumenű tudományos kutatásokat,
- főként regionális témákban pályázatokat hirdet meg,
- speciális, más úton ki nem elégíthető igények esetén publikációkat, tájékoztató és beszámoló füzeteket jelentet meg, illetve kezdeményezheti és támogathatja ilyenek megjelentetését.

Munkakapcsolatot létesít a terület kutatói között, lehetőséget teremt egymás munkájának megismerésére és társadalmi kapcsolatok kialakítására.

A régió területén akadémiai napokat, tudományos ülésszakokat, konferenciákat, előadásokat szervez és támogat. Rendezvényeinél — különösen a közművelődés, a magas szintű tudományos ismeretterjesztés segítése céljából — szervezett együttműködést alakít ki az MTESZ, a MOTESZ, az MTS felügyelete alá tartozó társaságok, illetve a TIT területi és helyi szerveivel.

Segíti a tudományos dolgozók szakmai előmenetelét, közreműködik a Tudományos Minősítő Bizottsággal egyes disszertációs viták előkészítésében és helyi megrendezésében.

Az Akadémia vonatkozó állásfoglalásainak szem előtt tartásával segíti a nemzetközi kapcsolatok ápolását.

Irányítja a bizottság különböző szerveit és meghatározza a bizottsági székház és egyéb szolgáltatások igénybevételének módját.

Mint az Akadémia elnökségi bizottsága, a végzett munkáról az elnökségnek rendszeresen beszámolóval tartozik.

A DAB jogállása és szervezeti felépítése

A DAB az MTA Elnökségének területi bizottsága.

A DAB tagjait — beleértve a bizottság elnökét, alelnökét (alelnökeit), titkárát — az MTA elnöksége bízta meg öt évi időtartamra. A DAB munkájába — az MTA elnökének jóváhagyása alapján — állandó meghívottként, a bizottság által javasolt szakemberek is bevonhatók.

A DAB működése felett a felügyeletet az MTA elnöksége gyakorolja.

A DAB munkájáról az MTA elnökségének évenként legalább egy alkalommal beszámolni köteles.

A DAB az MTA elnökségével és tudományos osztályaival kapcsolatos feladatainak az MTA Alapszabályában és Ügyrendjében meghatározott módon tesz eleget.

A DAB feladata ellátásában a jogszabályokban, az MTA Alapszabályában, és a DAB Szervezeti, valamint Működési Szabályzatában meghatározott kereteket tartja szem előtt.

A DAB szervezeti felépítése

Testületi szervek:

- a DAB,
- a vezetőség.

Munkaszervezetek:

- szakbizottságok, munkabizottságok, alkalmi bizottságok,
- a szerkesztő bizottság,
- a DAB-klub és tanácsa.

Hivatali szervezet:

a DAB központja (továbbiakban DAK), amely a szervezőmunka, az ügyvitel és a gazdálkodás feladatait látja el. A DAK önálló jogi személy.

A DAB:

A DAB döntési, véleményezési és javaslattevési joggal felruházott testületi szerv. A DAB-ülést az elnök hívja össze évenként legalább két alkalommal. A bizottsági ülést — amennyiben azt a tagok egynegyede kéri — 15 napon belül össze kell hívni.

A DAB döntési jogkörébe tartozik:

- a DAB Szervezeti, illetőleg Működési Szabályzatának kidolgozása,
- a szakbizottságok létrehozása, megszüntetése, illetve átszervezése; azok elnökeinek megbízása és felmentése,
- az éves munkaterv jóváhagyása,
- a DAB-tevékenység fő irányainak, s ezen belül a kutatási irányoknak a meghatározása,
- a tudományos pályázati témák kiírása és a díjak odaítélése,
- a DAB munkájáról szóló elnöki beszámoló jóváhagyása,
- a DAB-klub tanácsának megválasztása.

A DAB véleményt nyilvánít:

- a DAB által a területi állami és társadalmi szervekkel, intézményekkel tervezett együttműködési megállapodásokról,

— minden olyan kérdésben, amelyben az akadémiai szervek, a DAB elnöke, illetve a szakbizottságok a bizottság véleményét kéri.

Javaslatot tesz hatáskörébe tartozó bármely tudományos, anyagi és szervezeti kérdésben.

A DAB végrehajtó testületi szerve a Vezetőség, amely elnökből, alelnökből (alelnökökből), titkárból és két választott DAB-tagból áll. A vezetés kibővített ülést is tarthat. A DAB ülései közötti időszakban felmerülő teendőket a vezetés intézi, előkészíti azokat az ügyeket, amelyekben a bizottságnak döntenie kell.

A DAB elnöke, alelnöke (alelnökei) és titkára

A DAB elnöke a testületi szervek és a hivatali szervezet vezetője.

A DAB elnökének jogköre és feladata:

- a testületi szervek és a hivatali szervezet munkájának irányítása és ellenőrzése,
- a hivatali szervezet tagjaira vonatkozó munkáltatói jogok és kötelezettségek gyakorlása, kivéve azon esetet, ahol ez a jogkör az MTA Központi Hivatala részére van fenntartva,
- a DAB általános képviselése,
- kapcsolattartás az MTA elnökségével, tudományos osztályaival, Központi Hivatalával, más akadémiai intézetekkel és intézményekkel, az országos hatáskörű, valamint a területi és helyi társadalmi, állami, tudományos, oktatási, gazdasági és egyéb szervekkel,
- a szakbizottságok, a szerkesztő bizottság, a DAB-klub, valamint a munkabizottságok elnökének, titkárának és tagjainak megbízása,
- a DAB nevében kiadói jog gyakorlása.

A DAB elnökének döntési jogköre:

- dönt a DAB rendelkezésére álló anyagi eszközök célszerű felhasználásáról,
- a költségvetés keretén belül utalványozási joggal rendelkezik,
- a hatáskörébe tartozó ügyekben kiadmányozási jogot gyakorol.

Az elnöki jogok gyakorlását az elnök esetenként — vagy tartósan — az alelnökre, illetve a titkára átruházhatja.

A DAB alelnöke(i) segíti(k) munkájában az elnököt. Az alelnök eljár mindazokban az ügyekben, amelyek ellátására a bizottság szerveitől, vagy az elnöktől megbízást kap. Az elnök akadályoztatása esetén — külön felkérésre — annak hatáskörében jár el, s tevékenységéért ilyenkor az elnökével azonos felelősség terheli.

A DAB titkára az elnök irányításával végzi munkáját, különösen:

- előkészíti a DAB szerveinek üléseit,
- megszervezi a DAB szerveinek és az elnök határozatainak végrehajtását,
- összehangolja a DAB, a központ és a szakbizottságok működésével kapcsolatos szervező tevékenységet, az elnök megbízása alapján ellenőrzi a hivatali szervezet tevékenységét.

A szakbizottságok és a munkabizottságok

A DAB céljainak megvalósítása, tudományszervező feladatainak ellátása érdekében, a régióban művelt tudományterületeknek megfelelően szakbizottságokat hoz létre.

A szakbizottságok feladata

- a tudományterületeiken folyó tevékenység összefogása és együttműködés kialakítása,
- állást foglalnak a tudományterület szakmai és tudománypolitikai kérdéseiben,
- a szakbizottságok a DAB elnökének kérésére véleményt nyilvánítanak, illetve javaslatot tesznek,
- munkabizottságokat hoznak létre,
- éves és középtávú munkatervjavaslatot készítenek,
- éves beszámoló jelentést készítenek,
- előkészítik a publikációra javasolt műveket.

A szakbizottságok munkáját a szakbizottság elnöke vezeti, munkájában a szakbizottság titkára segíti. A szakbizottság elnökét a DAB választja meg 5 évre, titkárát a DAB és a szakbizottság elnöke bízza meg.

A szakbizottságokat elsősorban a tudományterület tudományos minősítéssel rendelkező művelői, valamint a társadalmi élet kiváló szakemberei alkotják. Megbízásukat a DAB vezetősége hagyja jóvá.

A szakbizottságok tevékenységüket a DAB vezetősége által jóváhagyott éves munkaterv alapján végzik, munkájukról évenként számolnak be a DAB vezetőségének.

A szakbizottságokon belül állandó feladatok ellátására munkabizottságok, alkalmi jellegű speciális feladatok ellátására albizottságok hozhatók létre, illetve több szakbizottság profiljába tartozó feladat ellátására munkacsoport alakítható. Mindezek feladatkörét, irányítását az érdekelt szakbizottság vagy szakbizottságok állapítják meg, látják el.

A munkabizottság elnökét a szakbizottság jelöli ki. A munkabizottságok elnökei évenként bemutatják a munkabizottság munkatervét a szakbizottságnak és beszámolnak végzett munkájukról.

A szakbizottságoknak a megyékben működő tagjai megyei csoportokban tömörülhetnek. E csoportok részt vállalnak a megyék tudományos életének fejlesztésében.

A szerkesztő bizottság a DAB vezetőségének bizottságaként működik, tagjait a DAB vezetősége bízza meg.

A szerkesztő bizottság működése során:

- megvizsgálja, hogy a régió területén milyen közzétételre alkalmas tudományos tanulmányok, kutatási eredmények születtek,
- előmozdítja, hogy ezek a szakma központi folyóirataiban, könyvkiadóinál megjelenésre kerüljenek,
- ha országos publikációra lehetőség nincs, javaslatot tesz ezeknek a régióban való színvonalas megjelentetésére.

A szerkesztő bizottság publikációs javaslatait évenként a DAB vezetősége elé terjeszti. Valamennyi DAB-publikáció felelős kiadója a DAB elnöke.

A DAB-klub

A DAB a tudományt művelők látókörének bővítése, széles körű információcsere és vitafórum biztosítása érdekében, valamint tudományos ismeretterjesztés céljából akadémiai klubot működtet.

Az akadémiai klub ügyeit öttagú klubtanács intézi. A klubtanács elnöke a DAB

elnöke. A klub titkárát a DAB elnöke bízta meg. A klubtanács további három tagját ugyancsak a DAB elnöke kéri fel. A klub működését külön szabályzat tartalmazza.

A DAB ügyviteli és gazdálkodása

A DAB ügyviteli és gazdálkodási feladatait a Debreceni Akadémiai Bizottság központja (továbbiakban: központ) látja el. Ügyrendjét és munkarendjét a DAB elnöke állapítja meg.

A központ gazdasági vezetőjét az MTA Központi Hivatala nevezi ki.

A központ feladatainak ellátására alkalmazott más állandó főfoglalkozású vagy mellékfoglalkozású dolgozóra vonatkozó kinevezési és munkáltatói jogokat az MTA főtitkárának 5/1978. (AK 10.) számú utasításában foglaltak szerint a DAB elnöke gyakorolja.

A DAB az MTA által jóváhagyott költségvetés keretében gazdálkodik, a költségvetési szervekre vonatkozó általános jogszabályok és az MTA által kiadott külön jogi rendelkezések szerint. A költségvetési előirányzatok felhasználásának szabályszerűségét és célszerűségét a DAB elnöke és az MTA Központi Hivatala ellenőrzi.

A DAB gazdálkodásáért, a költségvetési előirányzatok szabályszerű felhasználásáért a DAB elnöke és a központ gazdasági vezetője együttesen felelős az MTA főtitkárának mindenkor érvényben levő utasításában (jelenleg 14/1972/AK 18./MTA-F. sz. utasítás) foglaltaknak megfelelően. A Központ gazdasági vezetőjének jogait, feladatait, felelősségét részletesen a Működési Szabályzat határozza meg.

A DAB elnöke (helyettesíthető jogkörben: alelnöke és titkára) jogosult — a jóváhagyott költségvetés terhére — fizetési kötelezettséget vállalni a központ gazdasági vezetőjének ellenjegyzésével. Az utalványozási jogkört jogszabály, teljesített szerződés, szolgáltatás, vagy végzett munka alapján a DAB elnöke (alelnöke és titkára) gyakorolja. Meghatározott ügyekben vagy értékhatárig az utalványozási jogkört a DAB elnöke írásban a központ gazdasági vezetőjére is átruházhatja.

A központ működésének és gazdálkodásának részletes szabályait a DAB Működési Szabályzata rögzíti.

A szerkesztő bizottság létrehozása és működése

A DAB 1980. november 15-i vezetőségi ülésén döntött szerkesztő bizottsága megalkotásáról. Elnökül dr. Gunda Béla egyetemi tanárt választotta meg, feladatkörébe utalva a Szerkesztő Bizottság megszervezését.

A szerkesztő bizottságnak a DAB elnöke javaslata alapján egyhangúlag megválasztott elnöke még az év december 1-én plenáris ülésen körvonalazta a DAB kiadási tevékenységét, amely szerint a DAB mint akadémiai intézmény, kisebb terjedelmű kiadványait a jövőben önállóan, az Akadémiai Kiadótól függetlenül, a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Akadémiai Bizottságának Közleményei címmel jeleníti meg. Problémát a társadalom- és természettudományi témák egy kiadványban való publikálása jelenthet.

A DAB által publikálandó munkák színvonalával kapcsolatban felmerült problémákra válaszolva a szerkesztő bizottság elnöke, Gunda Béla professzor leszögezte, hogy csakis akadémiai szintű, nem pedig más kiadótól kihullott munkákról lehet szó. Ezek publikálásának biztosítása érdekében javasolta, hogy a szakbizottságok

elnökei ajánlják a munkákat kiadásra. Egyben a DAB vezetőségének hozzájárulását kérte egy olyan tárgyú körlevél kiadására, amelyben a megjelenésre javasolt munkáknak nemcsak a címét, hanem rövid ismertetését is bekéri.

A publikáció a DAB egész tevékenységének fontos részét képezve, a szerkesztő bizottság elnöke hangsúlyozta annak szükségességét, hogy a publikációként kiadásra kerülő, a DAB által támogatott, de más szerv keretében közreadott témák esetében a DAB támogatásának ténye a kiadványok belső címlapján fel legyen tüntetve, a témák nyilvántartására pedig folyamatos regisztert kell vezetni.

A DAB elnöke a kiadási tevékenységgel kapcsolatban a szerkesztő bizottság elnöke részéről előadott javaslatok írásos előterjesztését kérte, utalva a kiadványok valamilyen formában való kategorizálásának a szükségességére is, mivel a DAB addigi kiadói gyakorlatában egyrészt önálló művek, másrészt tanulmányok, részint pedig DAB Füzetek és különböző konferenciák anyagai jelentek meg a DAB kiadványaiként.

A szerkesztő bizottság elnöke a Debreceni Akadémiai Bizottság kiadói szabályzatát 1981. január 31-én eljuttatta a DAB vezetőségéhez.

A Debreceni Akadémiai Bizottság kiadói tevékenységének szabályzata

A DAB szerkesztő bizottsága csak nyomdakész, technikailag kifogástalan, irodalmi anyaggal, hivatkozásokkal, illusztrációkkal pontosan ellátott — a kiadói előírásoknak megfelelő — kéziratokat vesz át. A kéziratokat az illetékes munkabizottságok a szakbizottságokon át adják át a szerkesztő bizottságnak.

A szakbizottság írásbeli ajánlása alapján a szerkesztő bizottság eldönti, hogy a munka a DAB kiadási tervébe beilleszthető-e. Megvizsgálja a kiadás anyagi lehetőségeit, az esetleges külső intézmények (megye) támogatásának feltételeit. Kiemelkedő munkák esetében felkéri a DAB vezetőségét, hogy azok kiadására tegyen előterjesztést az illetékes akadémiai osztályoknak, illetve az Akadémiai Kiadónak.

Amennyiben a kiadás anyagi feltételei biztosítva vannak, a munkát a DAB vezetősége a szerkesztő bizottság javaslatára lektorálásra kiadja. A lektor külső szakember legyen.

A lektori vélemény beérkezése után a véleményt a szerkesztő bizottság a szakbizottságon és munkabizottságon át ismerteti a szerzővel. A javításra, átdolgozásra vonatkozó szerzői nyilatkozat beérkezése után a DAB vezetősége megteszi a kiadásra vonatkozó lépéseket.

A DAB megszerzi a Kiadói Főigazgatóság engedélyét, s a megfelelő nyomdától, sokszorosítóüzemtől írásbeli árajánlatot kér. Ezután a DAB gazdasági ügyeinek vezetője részletes költségvetést készít.

A DAB három kiadványsorozatot ad ki: 1. a DAB működéséről szóló jelentés, amely esetleg más természetű anyagot is tartalmazhat, 2. a konferenciák, szimpozionok anyagát, 3. egyéb munkákat, monográfiákat. Ez utóbbiak A/5 formátumban jelennek meg, sorszámmal vannak ellátva. Minden kiadvány idegen nyelvű kivonattal jelenik meg. A kivonatok elkészítéséről a szerzők gondoskodnak, de azokat nyelvilag lektoráltatni kell. A kiadványok terjedelmét és számát a DAB anyagi lehetőségei s az egyéb támogatási források szabják meg.

A kiadványokat áraztatni kell. A szerzőket 15 db tiszteletpéldány illeti meg. A kiadványok (az Állami Könyvterjesztő, a Kultúra stb. révén) könyvkereskedői forgalomba kerülnek.

A szerzőket, a lektorokat, illusztrációk készítőit az érvényben levő tiszteletdíj illeti meg.

A kiadványokkal kapcsolatos szerkesztői és nyomdai munkálatokért a szerkesztő bizottság elnöke felel, aki a technikai szerkesztővel együtt köteles a munkálatok menetét figyelemmel kísérni, s ebben a tekintetben a szerkesztő bizottság elnöke a szerzőkkel, a lektorokkal, a nyomdával teljes felelősséggel tárgyal, a tárgyalásairól a DAB elnökét folyamatosan tájékoztatja.

A szerkesztő bizottság elnöke és a technikai szerkesztő mellett a Szerkesztő Bizottságnak hat tagja van. A szerkesztő bizottság a munkálatoknak megfelelően határozatlan időközökben ülészik.

Ezt a szabályzatot a DAB felterjesztette az MTA-nak. Válasz rá nem érkezett, de a Magyar Tudományos Akadémia a felügyelete alá tartozó intézményeinek kiadói tevékenységéről a 4/1982/AK 1./MTA—F. sz. alatt főtitkári utasítást adott ki, amely ezeknek az intézményeknek a kiadói tevékenységét „kiadó vállalaton kívüli tevékenységként” határozta meg és szabályozta.

A DAB szerkesztő bizottságának megalakulása

A Debreceni Akadémiai Bizottság vezetősége az 1981. október 30-án tartott ülésén — tehát még a főtitkári utasítás előtt — jóváhagyta a szerkesztő bizottság elnökének javaslata alapján a szerkesztő bizottság összetételét, amelyet rövidesen követett a szerkesztő bizottság tagjainak a DAB elnöke által történt megbízása.

A szerkesztő bizottság

Elnöke: Dr. Gunda Béla egyetemi tanár

Tagjai: Dr. Adler Péter egyetemi tanár

Dr. Bocz Ernő egyetemi tanár

Dr. Darai József egyetemi docens

Dr. Kádár László egyetemi tanár

Dr. Pintér József egyetemi tanár

Dr. Soós Árpád középiskolai tanár (techn. szerk.)

Dr. Szarvas Pál egyetemi tanár

A szerkesztő bizottság első ülésén már a főtitkári utasítás ismeretében foglalt állást saját tevékenységét illetően. Eszerint a szerkesztő bizottság legfőbb feladatának 1. a kiadványok elvi irányítását, 2. a javaslattevő kiadványok országos, helyi vagy a DAB keretében történő megoldására, a DAB hatáskörében megvizsgált, de országos rendelkezéseknek megfelelő szerzői, lektori, szerkesztői stb. díjak kifizetésére, 3. állandó technikai szerkesztő működtetését, 4. évi nem több, mint 4-5 kiadvány megjelentetését tekinti. Mivel a DAB nem kiadó vállalat, nagyobb volumenű kiadói tevékenységhez szükséges kiadói apparátussal sem rendelkezhet. A szerkesztő bizottság a DAB szervezeti struktúrájában közvetlen a DAB elnökéhez tartozik.

A DAB által megjelentetett és támogatott kiadványok

A DAB fennállásának első öt éve alatt saját kiadásban nyolc kiadványt jelentetett meg, öt kiadvány pedig DAB-támogatással, de más kiadó szerv (Akadémiai Kiadó Budapest, Damjanich Múzeum Szolnok, Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat Debrecen)

cen) révén került kiadásra. A kiadványok 8:4 arányban oszlanak meg a társadalomtudományi szakbizottság, illetve a természettudományi szakbizottságok között. Egy kiadvány, a Tájékoztató pedig a DAB egész tevékenységét tükrözi.

Műfaji és tartalmi tekintetben

- testületi jelentés jellegű egy, a DAB Tájékoztató,
- monografikus jellegű két néprajzi tárgyú munka (Néprajztudományi munkabizottság),
- tanulmány jellegű négy társadalomtudományi témájú és egy természettudományi vonatkozású kiadvány (néprajztudományi, közgazdasági és szociológiai, művelődéskutató, építőipari munkabizottság), e tanulmányok közül kettőnek szerzője szerzőkollektíva,
- konferenciák és rendezvények előadásainak anyagát tartalmazza négy kiadvány (orvostudományi szakbizottság antibiotikum kiadványai, a társadalomtudományi szakbizottság egy publikációja).

Nyomdai technikával készült kiadványok

Barna Gábor:

Néphit és népszokások a Hortobágy vidékén. Akadémiai Kiadó Budapest 1979: 278 oldal

Tóth Béla:

Ady és Debrecen. A Debreceni Akadémiai Bizottság Közleményei I. Debrecen 1979. 100 oldal

Fazekas Mihály:

Kunmadaras juhászata. Karcag 1979. 250 oldal+116 kép. Bognár Rezső előszavával. Megjelent Szolnok megye Tanácsa és Kunmadaras nagyközség Tanácsa anyagi támogatásával, a Debreceni Akadémiai Bizottság és a karcagi Györffy István Nagykun Múzeum közreműködésével.

Füvessy Anikó:

A tiszafüredi mázas kerámia stílusának kialakulása és a Katona Nagy fazekas dinasztia. Ethnographia 1979.

Gulyás Éva:

A Vendel-kultusz emlékei a Jászságban. Szolnok megyei Múzeumi Évkönyv. 1978—1979. Szolnok 1980. 185—200. oldal

Gulyás Éva:

Die Verehrung des heiligen Wendelin in Ungarn. Jahrbuch für Volkskunde, 1981. Innsburg—Würzburg—Fribourg, 1981. 197—206. oldal

Paládi-Kovács Attila (szerk.):

Traditionelle Transportmethoden in Ostmitteleuropa. Budapest 1981. 161 oldal

Előadások anyaga

A szovjet pedagógia és a mai iskola problémái. Debreceni Akadémiai Bizottság Füzetei Debrecen 1977. 104 oldal

Szerzőkollektíva:

Aszfaltgyártás ellenőrzése és vezérlése telemechanikai rendszerrel. Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat Debrecen 1978. 266 oldal

Tájékoztató I., MTA Debreceni Akadémiai Bizottság 1979.

Nem nyomdai sokszorosítással készült kiadványok

Béres Csaba:

Lakótelep kertes házak helyén. MTA Debreceni Akadémiai Bizottság Debrecen 1979. 320 oldal

Szerzőkollektíva:

Népi-paraszti kultúra — szocialista kultúra. Tanulmányok. MTA Debreceni Akadémiai Bizottság Közleményei. Debrecen 1981. 136 oldal

Előadások anyaga

Antibiotikum kutatási konferencia. MTA Debreceni Akadémiai Bizottság, 1979. 304 oldal

Előadások anyaga

A sejtosztódás farmakológiája VIII. 2. kötet. MTA Debreceni Akadémiai Bizottság, 1979. 618 oldal; 1980. 220 oldal

Előadások anyaga

Cephalosporinok kutatásának aktuális problémái. MTA Debreceni Akadémiai Bizottság Debrecen 1980. 269 oldal

1981-től a DAB-kiadványok a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Akadémiai Bizottsága Közleményei címmel jelennek meg nem nyomdai sokszorosítással:

A Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Akadémiai Bizottsága Közleményei

Azelhízás patogenezise, klinikuma és terápiája. MTA DAB Debrecen 1981. 104 oldal

A DAB-klub létrehozása és működése

A szerkesztő bizottság létrehozásával egyidejűleg került sor a DAB klubjának és klubtanácsának megalakítására, amelynek elnöki tisztére a vezetőség dr. Szabó Gábor egyetemi tanárt, a DAB alelnökét, titkárául pedig a társadalomtudományi I. szakbizottság titkárát, dr. Soós Pált kérte fel.

A klubtanács tagjai

Dr. Alberth Béla egyetemi tanár
Dr. Beck Mihály egyetemi tanár, akadémikus
Dr. Berényi Dénes intézeti igazgató, akadémikus
Dr. Elődi Pál egyetemi tanár
Dr. Gunda Béla egyetemi tanár, az MTA tudományos tanácsadója
Dr. Hársfalvi Péter főiskolai tanár
Dr. Juhász Béla főszerkesztő
Kedves Tamás igazgató
Kertész Gyula operarendező
Sz. Kürti Katalin igazgatóhelyettes
Dr. Magyaródi Sándor egyetemi tanár
Dr. Soós Pál egyetemi docens
Dr. Szabó Gábor egyetemi tanár, akadémikus
Dr. Tóth József egyetemi tanár, rektor

A DAB vezetőségének megalakulásától kezdve egyik fő célkitűzése volt a régió tudósklubjának létrehozása. Erre azonban csak azután kerülhetett sor, amikor felépült és megnyílt a DAB székháza. A DAB funkcionálisan és esztétikailag modern és viszonylag kis méretei ellenére impozáns épületében külön „klubövezet” helyezkedik el. Egy mobilisan 20-50 főt befogadó, kényelmes bútorokkal, audiovizuális eszközökkel, játékokkal felszerelt, tetszetős klubhelyiség, egy folyóirat-olvasó és büfé szolgálja közvetlenül a klubélet céljait. A klubprogramok jellegétől, résztvevői számától függően a klub rendelkezésére áll a nagy és a két kisebb előadóterem.

A szűkebb klubvezetőség első feladata annak eldöntése volt, hogy kik legyenek, illetve lehetnek a klub tagjai, milyen összegű legyen az évi klubtagsági díj. Többoldalú mérlegelés és vita után az az egységes állásfoglalás született, hogy a DAB klubjának tagjai lehetnek a régió akadémiai tudományos minősítéssel rendelkező szakemberei, valamint a szak- és munkabizottságok tagjai, a tagsági díj pedig évi 200 Ft lesz.

A klubtanács és vezetőség megvitatta és meghatározta a DAB-klub működési alapelveit, körvonalazta közelebbi és távolabbi programját, amelyet felhívásban hozott a belépni szándékozók tudomására.

A DAB felhívása a klub tagjaihoz

A klubot a DAB Szervezeti és Működési Szabályzatának megfelelően a klubtanács és a klubvezetőség irányítja. A klubprogramról tagjainkat előre tájékoztatjuk. A székház klubszobája, hallja, folyóirat-olvasója (ahol minden lényeges magyar és néhány külföldi folyóirat helyben olvasható), szükség esetén — nagyobb rendezvények kivételével — összes előadóterme a klubtagság rendelkezésére áll, hozzávéve ehhez a kellemes parkot és tenispályát is. A klubszobában büfészolgáltatás (kávé, tea, italok, virsli stb.), játéklehetőség (sakk, kártya, televízió, rádió, lemezjátszó) van.

A klub működésének, életének három fő formáját igyekszünk kialakítani:

1. Kötetlen, szabad beszélgetések, pihenés, játék, olvasás, szórakozás tetszőleges időben kollégákkal, barátokkal, vendégekkel spontán vagy szak- és munkabizottságok által szervezett módon.

2. Hetente egy hivatalos klubnap, amikor a DAB és a klub vezetőségének tagjai-

val, a szak- és munkabizottságok vezetőivel lehet találkozni, beszélgetni előre megbeszélt vagy spontán felmerülő témákról.

3. Havonta egyszer hivatalos klubrendezvény igen széles körű tematikával és erőteljes interdiszciplináris jelleggel. A klubtagságra jelentkezéskor beküldött nagyszámú javaslat alapján a következő főbb rendezvénytípusok megvalósítására törekszünk:

- A tudományos, kulturális, politikai és gazdasági közélet kiemelkedő személyiségeivel való találkozások.
- Kerekasztal-beszélgetések, viták időszerű kérdésekről.
- Egy-egy tudományos vagy művészeti alkotóműhely, szerkesztőség stb. bemutatkozása.
- Kamara jellegű művészeti rendezvények, bemutatók (irodalmi, zenei, film, képzőművészeti témákból).
- Tudományos felfedezések, könyvek, filmek, tömegkommunikációs programok, színházi előadások stb. megvitatása.
- Érdekes külföldi utakról szóló beszámolók, esetleg külföldi vendégek részvételével.
- Tanulmányi, szakmai kirándulások szervezése, üzem-, tsz-, kulturálisintézmény-látogatások, esetleges külföldi kirándulások.

A felhívásra több mint 300 igenlő válasz érkezett. Sokan további javaslatokat tettek a klub működésére vonatkozóan. Végül is 360-an fizették be a klubtagsági díjat és lettek tényleges tagjává a klubnak.

A DAB műszerügyi bizottságának létrehozása

A műszerügyi bizottság létrehozásának szükségességét Bognár Rezső akadémikus, a DAB elnöke a bizottság plenáris ülésén vetette fel. Felvetését azzal indokolta, hogy a kísérletes tudományterületek jelenkori gyakorlata szükségessé teszi egy több szakbizottságot érintő, általános műszerügyi bizottság létrehozását. Elnökéül az orvostudományi szakbizottság műszerfejlesztési munkabizottságának elnökét, dr. Váczi Lajos egyetemi tanárt javasolta. Ajánlatát a plénum 1980. december 1-i ülésén elfogadta.

Az orvostudományi szakbizottság egyik munkabizottságának interdiszciplináris alapon — a kísérletes tudományterületeket képviselő szakbizottságok igényének kielégítése érdekében — önálló, általános műszerügyi bizottsággá való átszervezése az elkészült műszerkataszter segítségével a milliós értékű műszerek tudományos kihasználásának gazdaságosabbá tételét is szolgálja.

A műszerügyi bizottság a DAB szervezeti struktúrájában a szerkesztő bizottság és a klubtanácshoz hasonlóan közvetlenül a DAB vezetőségéhez tartozik.

A műszerügyi bizottság

Elnök: Dr. Váczi Lajos egyetemi tanár

Tagok: Dr. Dévai István laboratóriumvezető
Dr. Lökös Sándor laboratóriumvezető
Dr. Molnár József fejlesztőmérnök
Dr. Muszbek László egyetemi docens
Dr. Nagy János egyetemi tanár
Dr. Papp Ferenc akadémikus

Réthy Antal tudományos főmunkatárs
Dr. Szász Gábor egyetemi tanár
Dr. Szilágyi László adjunktus

A társadalomtudományi szakbizottság újjászervezése

Előzetes előterjesztések alapján a DAB újjáavasztott vezetősége az 1980 decemberében összehívott plenáris ülésen a társadalomtudomány különböző területeit egyetlen szakbizottságba összefogó társadalomtudományi szakbizottságot kettéosztotta; létrehozta a társadalomtudományi I. és a társadalomtudományi II. szakbizottságot. A Debreceni Akadémiai Bizottság szakbizottságainak száma így 7-ről 8-ra emelkedett. A társadalomtudományi szakbizottság megosztását az intenzívebb munka, új csoportosításban a társadalomtudományi I. és a társadalomtudományi II. szakbizottságának az Akadémia szervezetéhez való jobb hozzáigazítása indokolta.

A plénum a társadalomtudományi I. szakbizottság elnökeként Dr. Kálmán Béla akadémikust újraválasztotta, a társadalomtudományi II. szakbizottság elnökéül pedig Dr. Kónya Istvánt, a filozófiai tudományok doktorát választotta meg. A társadalomtudományi munkabizottságok megosztása a következőképpen történt: A társadalomtudományi I. szakbizottságba a néprajztudományi, nyelvtudományi, az irodalomtudományi és a művelődéskutatási munkabizottság, míg a társadalomtudományi II. szakbizottságba a filozófiai, közgazdasági és szociológiai, neveléstudományi, politikatudományi, pszichológiai, történettudományi, jogtudományi munkabizottság került.

Új munkabizottságok alakulása

Nagyrészt a felépült székházba való átköltözése után, 1981-ben került sor a DAB új munkabizottságainak a megszervezésére. Az új feltételek nemcsak a szakbizottságok, hanem a munkabizottságok számának növelését is lehetővé tették. Az előző ciklusban létrejött 31 munkabizottsághoz képest az 1979—1980—1981. évi ciklusban — a régióban jelentkező új igények alapján — már 44 munkabizottság működött.

A megalakult új munkabizottságok: a jogtudományi, számítástudományi, agrokukleáris és alkalmazási, kertészeti, erdészeti, vízgazdálkodási és meliorációs, élelmiszeripari, onkológiai, endokrinológiai, kísérleti és gyakorlati sebészeti, mikrobiológiai-biomérnöki, környezetvédelmi-nevelési munkabizottság. A jogtudományi szakemberek bevonásával új tudományterülettel bővült a társadalomtudományi szakbizottság tevékenységi köre.

A DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA AZ 1979. ÉVBEN VÉGZETT MUNKÁRÓL

A Debreceni Akadémiai Bizottság 1979. évi munkáját a tudománypolitikai határozat szellemében végezte. A regionális szervezési feladatokból következően a párt-, tanácsi, társadalmi és gazdasági szervekkel kiépített jó kapcsolatok gyümölcsöző együttműködéssé fejlődtek.

A pártszervek figyelemmel kísérik a DAB tevékenységét, és vezetőit rendszeresen beszámoltatják az itt folyó munkáról. Ennek egyik esete volt Óvári Miklósnak, a Politikai Bizottság tagjának 1979. február 16-i debreceni látogatása, amelynek során megbeszélést folytattak a DAB vezetőivel is.

1979. június 16-án a Napló szerkesztőségi klubjában folytattak kerekasztal-beszélgetést a megye tudományos életének képviselői az MSZMP tudománypolitikai irányelvei végrehajtásának helyi tapasztalatairól.

A Bizottság szempontjából ebben az évben fontos feladat volt az új szervezeti szabályzat elkészítése. A munka jobb megoldása érdekében tapasztalatcsere-látogatást tettünk a Pécsi Akadémiai Bizottságon. Az ott dolgozó jogászokkal folytatott konzultáció, és különböző részletek megismerése révén sikerült olyan szabályzatot összeállítani, amelyet az MTA elnöksége — kisebb javítások elvégzésével — elfogadott.

Ez év folyamán megalakult az ötödik területi bizottság is Miskolcon. Az alakuló ülésen részt vett a DAB elnöke, és ott szó esett a két bizottság együttműködésének lehetőségeiről is. Ennek megfelelően néhány szakbizottság kezdeményezte a kapcsolatfelvételt, illetve folytatja az eddig kialakult együttműködést.

A DAB 1979. évre 54 témában pályázatot írt ki, amelyet közzétett a három megye sajtójában és megküldött a fontosabb intézmények vezetőinek. A felhívásra húsz pályamunka érkezett be. Ezekből az illetékes szakemberek tizennyolcat jutalmazásra javasoltak. A jutalmazott pályamunkákról a sajtó útján tájékoztattuk a három megye újságolvasóit.

1979 márciusában a Magyar Rádió megszólaltatta a szakbizottságok vezetőit, akik beszámoltak arról, hogyan alakul munkájukban a tudomány és a gyakorlat kapcsolata. (Műsorvezető dr. Eke Károly volt.) A nyár közepén a Lobogó c. folyóirat Hajdú-Bihar megye életét bemutató számában a DAB munkájáról, a régióban betöltött szerepéről tájékoztatta az olvasókat.

1979. április 10-én részt vettünk a X. Szolnok megyei műszaki hetek megnyitásán, amelynek előadója Pál Lénárd akadémikus volt.

1979. május 28-án az Országos Béketanáccsal és a Hazafias Népfronttal közösen a Művelődési Központban rendeztünk tudományos fórumot, amelyen az előadások nagy részét a DAB szakbizottságainak vezetői tartották.

A Debreceni Akadémiai Bizottság rendszeresen részt vesz a Felsőoktatási Intézmények és Kutatóintézetek Tanácsának munkájában is.

Az 1979. május 9—11-én Hajdúszoboszlón tartott kemoterápiai konferenciát

11 400, az augusztus 21—25. között Debrecenben rendezett kutatásmetodikai tanfolyamot 10 000, a szeptemberben Sárospatakon szervezett közép-európai és balkáni népi közlekedési szimpoziumot 3000, a november 21-én Nyíregyházán tartott Magyarország története c. könyvsorozat három kötetének történeiszvitáját 7000 forinttal támogatta.

A XIV. országos tudományos diákköri konferencián bemutatott pályamunkák támogatására a debreceni KLTE-nek és az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskolának 2500—2500 forintot utaltunk át.

Fentieken kívül különböző nagyságú összeggel adtunk anyagi segítséget öt fiatal, tudományos kutatást végző szakembernek.

A DAB titkársága munkatervi kötelességeit teljesítette, a tervezett üléseket előkészítette, illetve megtartotta. Négy titkársági és két DAB-ülés volt az év folyamán. Az áprilisi DAB-ülésen beszámoló hangzott el az 1978. évi munkáról, megbeszélték az 1979. évi munkatervet és a kiírandó pályatételeket. A decemberben a DAB szervezeti szabályzatának megvitatására került sor, jóváhagyták a javasolt pályadíjakat és megválasztották az orvosi-biológiai szakbizottság új elnökét.

A DAB érdemi tudányszervező munkája a szakbizottságok és azok munkabizottságainak tevékenységében jelenik meg. Ezért a szakmai tevékenységről feltétlenül szakbizottsági részletezésben kell szólni, hiszen minden tudományterület az interdiszciplináris kapcsolatok ellenére is sajátos megjelenésű, és a felmerülő problémák kezelhetősége is különböző. A specialitások mellett azonban a szakbizottságok munkájára egyre jellemzőbb az együttműködés, illetve az erre való törekvés.

Társadalomtudományi szakbizottság

A szakbizottság éves munkatervének megfelelően végezte munkáját. Munkabizottságai különböző tudományos üléseket szerveztek, illetve részt vettek ilyenek szervezésében. A DAB-pályázat keretében társadalomtudományi témákat írt ki feldolgozásra. Az 1979. évi pályázat keretében tíz társadalomtudományi pályamunka készült el, amelyeket a szakbizottságtól felkért szakemberek bíráltak el. A DAB elnöksége a tizenegy pályamunkából kilencet jutalmazott. 1979-ben javult a szakbizottság gazdálkodása is, a rendezvények és kutatások támogatása mellett két kiadványhoz nyújtott költségtámogatást.

A történettudományi munkabizottság helytörténeti és honismereti munkacsoportja a Hajdú-Bihar megyei Levéltárral és a Történelmi Társulattal együttműködve rendezte meg Debrecenben „A termelő szövetkezeti mozgalom 30 éve” című tudományos ülősszakot. A fő előadásokat Orbán Sándor és Halász Péter fővárosi történészek, a korreferátumokat a munkabizottság, illetve munkacsoport vezetői és tagjai tartották (Ónosi László, Debrecen, Gazdag István, Debrecen, Botár József, Nyíregyháza és Tóth Tibor, Szolnok). A tudományos ülősszak sikere elősegítette azt a felfogást, hogy a munkabizottság profiljának egyik meghatározója az agrártörténet lehet.

A munkabizottság részt vett a Tanácsköztársaság 60. évfordulója alkalmából rendezett ülősszak megszervezésében az MSZMP Oktatási Igazgatóságával, a megyei Pártarchívummal és a Megyei Levéltárral együtt. Ónosi László, Gazdag István és Poór József tartottak előadást az emlékülősszen a munkabizottság részéről.

A munkabizottság történelemoktatási munkacsoportja az Országos Pedagógiai Intőzzettel, a Történelmi Társulattal együtt szervezője volt a történelem-főldrajztanítás

országos konferenciájának, ahol Veress Géza, a munkabizottság társelnöke is előadást tartott.

A Bessenyei György Tanárképző Főiskolával és a Történelmi Társulattal együtt rendezte meg a munkabizottság a Magyarország története c. tíz kötetre tervezett sorozat eddig megjelent három kötetének vitáját egész napos ülés keretében. Az országos-visszhangot kiváltó vitaülés előadói voltak: Hársfalvi Péter, Nyíregyháza, Irinyi Károly, Orosz István, a munkabizottság társelnöke, illetve titkára Debrecen, Menyhárt Lajos, Takács Péter, Nyíregyháza, Nádasdy József, Veliky János, Mojzes Mihály a munkabizottság tagjai, Kovács Kálmán egyetemi tanár a DAB Irodalomtudományi munkabizottságának tagja, Debrecen. Részt vett és felszólalt a vitaülésen a társadalomtudományi szakbizottság titkára, Soós Pál is — Debrecen. A vitaülésről elismerően nyilatkoztak a megjelent kötet szerkesztők és fővárosi vezető történészek. Mindhárom megyei lap (Kelet-Magyarország, Hajdú-bihari Napló, Szolnok megyei Néplap) hírt adott a vitaülésről, sőt egész lapnyi összeállításban közölte az előadások rövidített szövegét.

A *politikatudományi munkabizottság* az év folyamán két-két vezetőségi és tudományos ülést tartott. Az első ülés témája a politikatudomány és a tudományos szocializmus kapcsolata, előadója pedig Simon Péter egyetemi tanár, az MTA Politikatudományi szakbizottságának titkára volt. Az ülésen igen élénk eszmecsere alakult ki a hazai marxista politikatudomány helyzetéről és fejlődési lehetőségeiről. A másik ülés színhelye Nyíregyháza volt. Ezen a külső meghívottakkal is kibővített ülésen Szoboszlai György politológus, az Államigazgatási Szervezési Intézet tudományos csoportvezetője tartott tájékoztató előadást az 1979-es moszkvai politológiai világkongresszusról. A munkabizottság kapcsolatkiépítést javasolt az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetével és az ELTE Tudományos Szocializmus Információs és Továbbképzési Intézetével. A munkabizottság elnöksége és tagsága tevékenyen közreműködött az ösztirózsás forradalom, a KMP megalakulása és a Tanácsköztársaság 60. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken, előadásokat tartottak és lektori teendőket láttak el. A munkabizottság elnöksége a KLTE könyvtárával együtt összeállította az elmúlt évtized magyarországi politikatudományi irodalomjegyzékét.

Az *irodalomtudományi munkabizottság* irányításával és keretében több debreceni vonatkozású munka jelent meg, került sajtó alá, illetve készült el kéziratban.

A munkabizottság lefordíttatta Hatvani István: *Introductio* c. főművét, amelyet Bimbó Mihály és Tóth Béla lektorok kiadásra javasoltak. Iglói Endre szerkesztésében elkészült egy tanulmánykötet a *Tér és az idő az irodalomban* címen. A munkabizottság kezdeményezte a Kelet-Magyarországon található ószláv liturgikus szövegek és könyvek felkutatását, folyamatban van az eddig előkerült anyag feldolgozása is.

A *nyelvtudományi munkabizottság* sorozatos egyéni beszélgetések útján a munkába bevonható Debrecenen kívüli munkatársak számbavételét végezte el. Ezt a célt szolgálta a Nyíregyházán tartott összejövetel is. A munkabizottság az elnök, Sebestyén Árpád rektorhelyettesi elfoglaltságára tekintettel társelnökül javasolta Papp Ferenc akadémikust és az addigi titkárt, Mező András főiskolai tanárt (Nyíregyháza), új titkárnak pedig Kálnási Árpád egyetemi adjunktust (KLTE).

A *néprajztudományi munkabizottság* anyagilag is támogatta a Tiszántúl néprajzával foglalkozó kutatókat (Bellon Tibor, Örsi Julianna, Füvessy Anikó). Nyomdába juttatta Fazekas Mihály Kunmadarasi juhászat című monográfiáját. A DAB anyagi

támogatásával került megrendezésre a Kárpátok és a Balkán népi kultúráját kutató nemzetközi bizottság magyar szekciójának sárospataki népi közlekedési szimpozionja (1979. szeptember 25—27). Megjelent Barna Gábor: Néphit és népszokások a Hortobágyon c. könyve, Szabó László: A Jászság társadalomrajza a XVIII—XIX. században c. pályamunkája kiemelt díjazásban részesült.

A *pszichológiai munkabizottság* pedagógusképzési munkacsoportja országos tanácskozást szervezett Nyíregyházán a pedagógusképzésről a témával foglalkozó kutatóhelyek számára. A tanácskozáson jelen voltak az Oktatási Minisztérium és a 6. sz. Főirány Irodájának képviselői is.

A Feladatrendszeres Oktatási Munkacsoport az év folyamán több megbeszélést tartott. Három alkalommal továbbképző előadást rendezett. Püspökladányban és Debrecenben pedig tapasztalatcsere-tanításokat szervezett. A Megyei Pedagógus Továbbképző Intézet a tanácskozások anyagát folyamatosan megjelenteti.

A *neveléstudományi munkabizottság* sikerrel rendezte meg kutatásmetodikai és neveléstudományi kérdésekkel foglalkozó tanfolyamát gyakorló pedagógusok, kezdő egyetemi és főiskolai oktatók, kutatók számára. A tanfolyamot a PAB pedagógiai szakbizottságával együtt két részben (Hajdúszoboszlón és Pécsen) szervezte meg előadások, szemináriumok és egyéni beszámolók, konzultációk beiktatásával. A Megyei és Városi Tanács, valamint a 6. sz. főirány irodájának részvételével a munkabizottság nevelésméleti ülést tartott egy debreceni kísérleti iskola tervezetének megvitatása céljából. A munkabizottság neveléstörténeti munkacsoportja iskola- és intézménytörténeti kutatásokról tartott több megbeszélést. A megyei levéltári napok keretében önálló előadással működött közre. A munkacsoport is aktívan részt vett a kutatásdinamikai tanfolyam munkálataiban. A munkabizottság részt vett a DAB-pályázatok elbírálásában.

A *filozófiai munkabizottság* az év elején Nyíregyházán az Oktatási Igazgatóságon tartotta az első ülését a „Szabad idő filozófiai problémáiról”. Előadója Simkovics Gyula igazgatóhelyettes volt. Másik munkailésen Poór József egyetemi tanár „Munkahipotézisek a XX. századi protestantizmus analízisével összefüggően” címmel tartott előadást. Mindkét ülésen külső érdeklődők is részt vettek és élénk eszmecsere alakult ki az előadás után. A munkabizottság elnöke, Bimbó Mihály egyetemi tanár az Ökortudományi Társaság Arisztotelész-emlékünnepeén „Filozófiatörténeti eszmék és kezdeményezések Arisztotelész Metafizikájában” címmel tartott előadást. Ugyanő előzetes lektori véleményt készített Hatvani István magyar nyelven eddig kiadatlan filozófiai főművéről.

A *művelődéskutatói munkabizottság* a Megyei Művelődési Központ és a DAB neveléstudományi munkabizottsága felnőttnevelési munkacsoportja bevonásával egésznapos vitaülést rendezett Debrecenben, a megyei művelődési központok működési modelljéről. A nagy sikerű rendezvényt országos szervek részéről (Kulturális Minisztérium, Népművelési Intézet, Országos Közművelődési Tanács) és más megyei művelődési központok részéről is komoly érdeklődés kísérte. Ez a téma először szerepelt ilyen összetételű tudományos tanácskozás napirendjén. A vitaülés résztvevői kérték és javasolták az elhangzottak publikálását. Az ülésen előadást tartottak: Tóthpál József, a Kulturális Minisztérium főosztályvezető-helyettese, Gyarmati Kálmán, Soós Pál, Tóth Béla, a munkabizottság tagjai és Durkó Mátyás egyetemi tanár.

A munkabizottság pályamunkával (Soós Pál: A kulturális decentralizáció és a vidéki életmód; Szabó József: Nyíregyháza küzdelme az óvodáért a reformkorban; és Szilágyi Ferenc: A mezőúri gimnázium önképzőkörének száz éve) és bírálatokkal részt vett a DAB 1979. évi pályázatán.

A *közgazdasági és szociológiai munkabizottság* előkészítette Béres Csaba 10 éves tanulmányának kiadását „Az életformaváltás szociológiai problémái egy szanálási övezetben” címmel. Továbbfolytatta a megyei munkaerőhelyeztetel kapcsolatos kutatásokat, amelyeket Ullaga József foglalt össze és készít elő kiadásra. Az MTESZ-szel együttműködve a munkabizottság napirendre tűzte a termelés hatékonyságának vizsgálatát a város 18 nagyüzemében. A majdnem egy évig folyó vizsgálat első része befejeződött, és a kutatási jelentés első fogalmazványa elkészült. A munkabizottság részéről Molnár László vett részt a kutatásokban.

Matematikai-fizikai szakbizottság

A szakbizottság munkáját a DAB által elfogadott munkaterv szerint végezte, annak előírásait kisebb módosításokkal sikerült megvalósítani. A szakbizottság 1979. évi munkáját a folyamatosság, valamint a munkabizottságok tevékenységének erősödése, önállóságuknak fokozódása jellemezte. A szakbizottság első félévi ülését 1979. április 25-én Nyíregyházán tartotta. Az ülésen beszámolók hangoztak el a munkabizottságok tevékenységéről, megvitatta továbbá a szakbizottság az MTESZ Szabolcs-Szatmár megyei taggyesületeivel való együttműködés lehetőségeit. E napirendi pont megtárgyalásában részt vettek az MTESZ megyei szervezete, a Bolyai János Matematikai Társulat, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat, a Neumann János Számítógéptudományi Társaság és a Magyar Hidrológiai Társaság helyi csoportjainak meghívott vezetői is. Az üléshez csatlakozóan a szakbizottság, a TIT Fizikai Szakosztálya, valamint az Eötvös Loránd Fizikai Társulat helyi csoportjának közös rendezésében Berényi Dénes akadémikus tartott előadást „Fizikai és korszerű műveltség” címmel.

A szakbizottság második félévi ülésére 1979. november 27-én Szolnokon került sor. Az ülés napirendjén a munkabizottságok beszámolóit és javaslatait szerepeltek, foglalkozott továbbá a szakbizottság a pályamunkákkal, valamint a fiatal kutatók támogatásának lehetőségeivel.

Határozatot hozott a szakbizottság a jelenleg működő munkabizottságokon kívül számítástudományi munkabizottság megalakítására. Az üléshez csatlakozóan az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Szolnok megyei csoportjával közös rendezésben Koltayné Gyarmati Borbála „A mikrorészecskék kettős természete” címmel, a Magyar Elektrotechnikai Egyesület Szolnok megyei csoportjával közös rendezésben pedig Berényi Dénes akadémikus „Energiatermelés és környezetvédelem” címmel tartott előadást.

A *matematikai munkabizottság* részt vett Debrecenben 1979. augusztus 21—25. között megrendezett nemzetközi függvényegyenleti konferencia szervezésében és lebonyolításában. Szerepe volt a Budapest 1979. szeptember 3—7. között megrendezett nemzetközi differenciálgeometriai kollokvium előkészítő munkáiban is. Megszervezte az MTA vendégeként Magyarországon tartózkodó háromtagú holland matematikus küldöttség Debrecenben tartott előadásait. A Neumann János Számítógéptudományi Társasággal közösen kerekasztal-megbeszélést rendezett az ESZR számítógépek használatával kapcsolatos problémák megbeszélésére, valamint a DAB régió-

jában működő számítóközpontok együttműködésének kialakítására. A TIT-tel közösen szervezte a debreceni matematikai napokat. Előkészületeket folytatott az eredetileg 1979 őszére tervezett, a számítástudomány és számítástechnika tudományelméleti kérdéseivel foglalkozó ankét megrendezésével kapcsolatban, ez a rendezvény azonban a felkért vitaindító előadó lemondása folytán csak az 1980. év folyamán kerül megrendezésre.

A fizikai munkabizottság — befejezve az e témával kapcsolatos adatszerző-felmérő tevékenységet — elvi koncepciótervezetet dolgozott ki egy Debrecenben építendő atomenergia-fűtőerőmű létesítéséhez. Részt vett a magyar—szovjet műszaki-tudományos együttműködési egyezmény aláírásának 30. évfordulója alkalmából Debrecenben 1979 októberében megrendezett tudományos-műszaki ülészak szervezésében és lebonyolításában. A munkabizottság akadémikus tagjai az ülészakon korreferátumokat tartottak. Részt vett a munkabizottság a Debrecenben megrendezett „Fizikus hét” szervezésében, rendezvényeinek lebonyolításában is.

A csillagászati munkabizottság 1979 májusában országos jellegű szemináriumot rendezett a „Fehér flérek” témakörében. Részt vett a „csillagászati hét” előkészítésében és lebonyolításában, a TIT megyei szervezetével és a Kölcsény Ferenc Művelődési Központtal együttműködésben.

Létrehozták a *számítástudományi munkabizottságot*, amely elnöki funkciójának betöltésére Gesztelyi Ernő tanszékvezető egyetemi docenst, titkárának Jékel Pált kérték fel.

Dr. Kovách Ádám
a matematikai-fizikai
szakbizottság titkára

Dr. Rapcsák András
a matematikai-fizikai
szakbizottság elnöke

Mezőgazdasági szakbizottság

A DAB érdekeltségi területén működő kutató- és oktatóhelyek tudományos munkáját folyamatosan figyelemmel kísérték a munkabizottságok és ráirányították a figyelmet a különféle együttműködések kialakításának lehetőségeire. A tudományos dolgozókkal együtt a kutatási eredmények áttekintésében részt vettek a térség kiváló gyakorló szakemberei is, ezzel mintegy elérték a gyakorlat állandó kontrollját, s ugyanakkor élő, személyes kapcsolat alakult ki a kutató és gyakorló szakemberek között.

A szakbizottság részt vett a debreceni agrárintézmények együttműködésében, a munkatervi feladatok megoldásában. (Ilyenek például a nagyműszerek felmérése, a tudományos-gazdasági céltársulás modelljének kialakítása stb.)

Folytatásaként az előző években megkezdett munkának, 1979. október 11-én a szakbizottság konzultációt tartott a nádudvari szakemberekkel, ahol megismertek a résztvevők a fejlesztési célkitűzésekkel, s ugyanakkor megvizsgálták, hogy a jelenlegi kutatások célkitűzése csak részben kapcsolódik a regionális fejlesztési feladatokhoz. A VI. ötéves tervidőszakban egyre élesebben vetődik fel a kutatás, műszaki-fejlesztés, s a termelés szervezett kapcsolati rendszerének kialakítása.

Tájékoztatót tartott Szabó István, a Nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet és a Hajdúsági Agráripari Egyesülés elnöke, valamint Magyar Gábor, a Kukorica- és Iparinövény Termesztési Együttműködés igazgatója.

Az Agrártudományi Egyetem a DAB mezőgazdasági szakbizottságával közösen kezdeményezte Pallag agrártörténeti emlékhellyé nyilvánítását, és javaslatot tett dr. Romány Pál mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhez. Az előterjesztést követően több tárgyalást folytatott a szakbizottság, mind a MÉM, mind a Mezőgazdasági Múzeum képviselőivel, valamint a pallagi illetékes intézmények vezetőivel. A szakbizottság javasolta a Pallagi Intéző Bizottság megszervezését.

A *növénytermesztési munkabizottság* a beszámolás évében is folytatta a DAB érdekeltségi területén folyó növénytermesztési és talajtermékenység növelésére irányuló kutatások számbavételét, értékelését. Legfontosabb rendezvényüket a mezőgazdasági kémiai munkabizottsággal 1979. május 31-én tartották, ahol megvitatták a MÉM növényvédelmi és agrokémiai állomásain folyó munkát és azok eredményeit.

Az *állattenyésztési munkabizottságnak* kiemelkedő rendezvénye 1979-ben a Hortobágyi Állami Gazdaság húsmarhatartásának eredményeiről és tapasztalatairól rendezett vitaülése volt. Ez alkalommal a munkabizottság megvitatta azokat a kutatási témákat is, amelyek a térség állattenyésztés fejlesztésével kapcsolatosak.

Az *üzemszervezési munkabizottság* november 29-én Nyíregyházán vitaülés keretében tárgyalta meg a kedvezőtlen termőhelyi adottságú mezőgazdasági szövetkezetek gazdálkodásának fontosabb összefüggéseit, s továbbfejlesztési lehetőségeit.

A *kertészeti munkabizottság* megalakulására ebben az évben, 1979. november 26-án került sor. Az alakuló ülésen a munkabizottság gazdag programot fogadott el.

A *műszaki munkabizottság* megosztása szervezés alatt áll. 1980-tól kezdve mezőgazdasági vízgazdálkodási és mezőgazdasági gépészeti munkabizottság néven fog működni. Ennek megfelelően a mezőgazdasági szakbizottság a következő munkabizottságokra fog támaszkodni 1980-ban: növénytermesztési, állattenyésztési, üzemszervezési, kertészeti, mezőgazdasági gépészeti, mezőgazdasági vízgazdálkodási munkabizottság. A munkabizottságok folyamatosan segítik szakterületükön a tudományos káderek utánpótlását, az aspiránsok és az aspirantúrára jelentkezők munkáját.

A szakbizottság és munkabizottságai 1979-ben is fontos feladatuknak tartották a VI. ötéves tervidőszak regionális kutatási feladatainak előrejelzését, ajánlását. Kölcsönös tájékoztatások révén igyekezett felgyorsítani az információáramlást, ezzel együtt kiépített a DAB társágában egy egy olyan szakmai kapcsolatrendszert, amely alapja lehet a kutatók, műszaki fejlesztők és a termelők különféle célfeladatok megoldására irányuló együttműködésének.

Dr. Józsa Árpád
a mezőgazdasági szakbizottság
titkára

Dr. Ács Antal
a mezőgazdasági szakbizottság
elnöke

Orvostudományi és biológiai szakbizottság

A szakbizottság az előző évhez hasonlóan a munkabizottságok munkáját koordinálta, közvetlenül is támogatta. A munkabizottságok a múlt évben elfogadott terveknek megfelelően végezték munkájukat.

Az *elméleti és klinikai immunológiai munkabizottság* 1979 márciusában az ország különböző területeiről jelentkező 42 orvos számára kéthetes immunológiai továbbképző tanfolyamot rendezett. Elkészítette az októberi immunofarmakológiai konferencia programját. Megszervezte az immunológiai klubot, amely havonként egy alkalommal — dr. Szegedi Gyula irányításával — különböző, sok szakembert érdeklő immunológiai kérdéseket tárgyal. Figyelemmel kísérte az egyetemen folyó immunológiai kutatásokat.

A munkabizottság részt vett a regionális gyógyszerkutató-bázis terveinek kialakításában. Támogatta a béta-laktám és aminoglükozid kutatócsoportok munkáját. Segítette az Alkaloida Vegyészeti Gyár malária-kemoterápia programjának elkezdését. Részt vett a DOTE és az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár közötti kollaboráció megszervezésében. Elősegítette az egyetem a klinikai farmakológiai munkák megkezdését azzal a céllal, hogy a DOTE-n klinikai farmakológiai hálózati egység alakuljon ki. Kiadta az 1978-ban tartott kemoterápiai és antibiotikum konferenciák anyagát. 1979 májusában kemoterápiai és antibiotikum konferenciát szervezett. Megszervezte az MTA Központi Kémiai Kutatóintézete vezetőségének látogatását a DOTE-n, a BIOGAL-ban és az Alkaloidában. Az MTA KKKI vezetősége felkérte az egyetem vezetőit a hazai kemoterápiai kutatásokban fontos bázisintézetként való közreműködésre. Megszervezte a hazai Trópusi Közegészségtani Intézet vezetőjének látogatását az Alkaloida Gyárban és előkészítette a Moszkvai Trópusi Medicina Intézet vezetőinek látogatását, ugyancsak az Alkaloida Gyárban. Megszervezte a BIOGAL és a DOTE vezetősége közötti megbeszélést, amelynek alapján a két intézmény között új típusú kutatási kapcsolat alakult ki. Megszervezte továbbá az 1980 januárjában tartandó immunfarmakológiai konferenciát.

A *műszerfejlesztési munkabizottság* 1979 augusztusában a Magyar Mikrobiológiai Társaság nemzetközi kongresszusán 9 ország cégeinek részvételével nemzetközi műszerkiállítást szervezett. Részt vett a Magyar Klinikai Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság novemberi nagygyűlésén rendezett nemzetközi műszerkiállítás szervezésében. Összeállította a nagyműszer-kataszterben 1979. január 1.—december 31. között a DAB területén bekövetkezett változásokat.

A *molekuláris-biológiai munkabizottság* 1979 augusztusában országos konferenciát szervezett — 50 résztvevővel — a lumineszcenciás jelenségek vizsgálatáról. Hét külföldi és számos hazai kutatót hívott meg, akik a DOTE Elméleti Tömbjében előadásokban számoltak be munkájukról. Előadást tartott a molekuláris és celluláris biológiai kutatásokban alkalmazható modern eljárásokról. 1979. október 19-én, a szovjet—magyar tudományos napokkal kapcsolatban „Aminosav pótlás” címmel tudományos konferenciát szervezett, amelyen a kérdés mezőgazdasági, ipari és orvostudományi összefüggéseit tárgyalták.

Dr. Uzvölgyi Ferenc
az orvostudományi és biológiai
szakbizottság titkára

Dr. Leövey András
az orvostudományi és biológiai
szakbizottság elnöke

Kémiai szakbizottság

A szakbizottság tevékenysége elsősorban a munkabizottságokban végzett munkában realizálódott. Mindkét munkabizottság lehetőségeihez mérten igyekezett az évi munkatervben rögzített feladatait megoldani, jóllehet a gyógyszer és vegyipari mun-

kabizottság tevékenységét zavarta az a körülmény, hogy elnöke hosszabb külföldi tanulmányúton vett részt, titkára pedig fontos és felelősségteljes új munkakör betöltésére kapott megbízatást.

A szakbizottság támogatta munkabizottságainak programját, elnökeivel és titka-raival tartott szoros kapcsolat révén konkrét feladatok megvalósítására is tevékenyen bekapcsolódott. Feladatának tekintette a DAB más szak- és munkabizottságaival való közös programok szervezését és lebonyolítását. Szorgalmazta és konkrét lépéseket tett a BIOGAL Gyógyszergyár, a tiszavasvári Alkaloida Vegyészeti Gyár és a debreceni egyetemek távlati kutatási terveinek összehangolására az együttműködés különböző formáinak szerződéses kapcsolatban való rögzítésére.

Hathatósan közreműködött a meglévő nagyműszerek gazdaságosabb kihasználása és közös nagyműszerpark kiépítése érdekében. Felmérte a Bessenyei György Tanárképző Főiskola Kémiai Intézetének oktatási, tudományos kutatási problémáit és nehézségeit, a DAB lehetőségeihez mérten konkrét segítséget adott ezek megoldásához.

Közreműködött az 1978. évi antibiotikum kutatási konferencia anyagának kiadásában. Pályatételeket írt ki regionális vegyipari és mezőgazdasági kémiai témakörökből és közreműködött a beérkezett pályamunka bírálatában (dr. Berényi Sándor: Naopin előállítás és kémiai átalakításának vizsgálata).

A *gyógyszer és vegyipari munkabizottság* az elméleti- és klinikai farmakológiai munkabizottsággal együttműködve 1979. május 9—13. között megrendezte „A sejtosztódás farmakológiája” című konferenciát Hajdúszoboszlón. Ezen az ország legkülönbözőbb elméleti és klinikai, illetve ipari intézményeinek szakemberei 70 előadást tartottak.

Sajtó alá rendezte az 1978. évi DAB antibiotikum-kutatási konferencia anyagát, amely 1979 júniusában „Antibiotikum-kutatás napjainkban” címmel önálló kötetként jelent meg. A kiadványban 15 elméleti és ipari szakember mintegy 300 oldal terjedelemben tárgyalja a megyék területén folyó antibiotikum-kutatás eddig elért eredményeit és új irányzatainak legfontosabb kérdéseit.

A maláriaellenes vegyületek kutatási program keretében 1979 októberében kerekasztal-megbeszélést tartottak az elméleti- és klinikai farmakológiai munkabizottság, valamint az Alkaloida Vegyészeti Gyár képviselőivel. A tanácskozáson értékelték a téma jelenlegi helyzetét, valamint az elkövetkező évek perspektíváit.

A *mezőgazdasági kémiai munkabizottság* az alábbi üléseket tartotta: 1979. március 22-én a DATE Kutatóintézetében Karcagon. Napirend: „A kutatóintézet munkájának ismertetése és az intézet megtekintése” volt. Az előadást dr. Nyíri László tudományos igazgatóhelyettes és munkatársai tartották. Az ismertetés és az ezt követő vita alapján a mikroelemvizsgálati módszerek továbbfejlesztése terén együttműködés látszik lehetségesnek az ATOMKI és a Kutatóintézet között. A hígtrágyák felhasználásának témakörében a KÖJÁL ajánlotta fel segítségét a környezetvédelmi és közegészségügyi problémák megoldására.

A második ülésre 1979. május 10-én a Hajdú-Bihar megyei KÖJÁL-ban került sor. Az előadások, ismertetők alapján a bizottság megjelent tagjai megismerhették a KÖJÁL és a Megyei Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet sokrétű tevékenységét. A két intézmény között már eddig is volt együttműködés. A bizottság javasolta, hogy a növényvédőszer-maradvány vizsgálatok terén bővítsék a munkakapcsolatot a Dohánykutató Intézettel.

A harmadik ülést 1979. május 31-én tartották Nyíregyházán a MÉM Szabolcs-

Szatmár megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomásán. Az ülést a DAB növénytermesztési és mezőgazdasági kémiai munkabizottsága közösen tartotta. Az előadások alapján a bizottságok tagjai áttekintést kaptak a MÉM növényvédelmi és agrokémiai állomásain folyó munkáról. Az előadásokat vita követte, amelyben a jelenlevők elsősorban a szaktanácsadás módszereit, a kutatási együttműködés lehetőségeit és a MÉM Növényvédelmi és Agrokémiai Állomása távlati célkitűzéseit vitatták meg.

Dr. Lipták András
a kémiai szakbizottság
titkára

Dr. Makleit Sándor
a kémiai szakbizottság
elnöke

Műszaki szakbizottság

A szakbizottság 1979. év május 2-án az Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskolán kihelyezett ülést tartott. Az ülésen megvitatták: a főiskola miként tud részt venni és egyre jelentősebb szerepet vállalni a DAB munkájában. Az ÉTE-vel közösen 12 tablóból álló kiállítást rendeztek az MTESZ debreceni helyiségében. A kiállítás az 1978. évi országos tervpályázat anyagát mutatta be Debrecen csatornahálózatának fejlesztéséről nyomás alatti rendszerrel.

A közúti közlekedési munkabizottság 1979. december 19-én Debrecen város közlekedési problémáiról tartott konferenciát. A DAB matematikai-fizikai szakbizottsága november 27-én Szolnokon tartotta ülését, melyen a helyi MTESZ részéről műszaki jellegű témakörökben együttműködési igény merült fel. Együttműködési javaslatunkat a szolnokiak részére megküldtük.

A gépipari munkabizottság vállalta, hogy a debreceni Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskola üzemmérnökképzésében két szak beindításában (általános gépész, mélyépítő) közreműködik. A Hajdú-Bihar megyei Műszaki és Természettudományos Egyesület elnökségével közös ipari tanácskozást tartottak és egyben a Magyar Gördülőcsapágy Művek üzezeit meglátogatták, amely az elméleti tudományos és ipari szakemberek kezdeményezésére „A csapágyak automatikus zajvizsgálatának kifejlesztése” címmel a KLTE Kísérleti Fizikai Intézete és a Magyar Gördülőcsapágy Művek kollektívája kidolgozott egy 26—63 mm átmérőjű intervallumra alkalmas válogató automatát.

A vasúti közlekedési munkabizottságnál Az információtechnika szerepe a szállítási tevékenység irányításában c. téma folyamatban van, 1980. évre áthúzódó. Az ütemezett sínáramkörök állapotának gyors, megbízható vizsgálata c. téma befejeződött, s a MÁV Igazgatóság gyakorlatában hasznosítják. A korszerű vontatójárművek futóműdiagnosztikája c. témában a méréssorozat lezárult. Feldolgozása az 1980. évben történik. A vasút szervezeti rendszerének korszerűsítése c. tanulmány 1980. évre áthúzódó feladat, a számítógép felhasználása a nemzetközi átrakásos vasúti forgalomban c. tanulmány elkészült, s egy 1980-ban rendezendő konferencián kerül ismertetésre.

A közúti közlekedési munkabizottságban a nagyforgalmú közúti csomópontok aszfaltburkolat deformációja okának a kutatása és a javítás technológiájának meghatározása folyamatban van. A debreceni közúti forgalmi irányító lámpák összehan-

golása, a számítógépes forgalmi terhelések számítása témában a Kelet-magyarországi Tervező Vállalat szakembereivel karöltve, a meglevő program többszöri futtatásával, majd annak kézi finomításával sikerült megoldani a 4. sz. főút Debrecen átkelési szakaszán az Árpád tér, Landler Jenő utcai csatlakozások összehangolt jelzőlámpás forgalomirányítását. A közúti-vasúti keresztezések biztosító berendezéseinek összekapcsolása ügyében első lépésként megvalósították a Városi Úttörővasút átadását biztosító közúti forgalomirányító automatikát. Feldolgozás alatt áll az 1978-as évben számlált forgalomterhelési adatok egybevetése a jelenleg üzemelő forgalomirányító jelzőlámpák programjával.

Az aszfaltkeverő telepek termelési irányítása telemechanikai rendszerrel című témában folytatódik az adatgyűjtés. Erőmérő cellák alkalmazása az aszfaltkeverő gépek mérlegeinél című téma kidolgozása elkészült. 1979. decemberében a szakbizottság Debrecen városi közlekedési konferenciát rendezett, amelyet nagy érdeklődés kísért.

Az építőipari munkabizottságban, építőipari szervezetek, illetve vállalatok nagyságához igazodó, kapcsolódó szervezésfejlesztési javaslatok kidolgozása, eredmények megfigyelése és rendszerezése c. téma kapcsán a megyei építőipari kapacitás felmérése megtörtént. A fővállalkozói rendszer bevezetésének megalapozását szolgáló tanulmány készítése folyamatban van. A nyomás alatti szennyvízelvezetés-kísérleti üzem megépülése az 1980. évre áthúzódott. Az országos szennyvízcsatorna-pályázat eredményeit bemutató kiállítás 1979. december hónapban az Építőipari Tudományos Egyesülettel közös rendezésben megvalósult, s elkészült a Pneumatikus szemétszállítás lakótelepeken c. tanulmány is.

Tóth Labancz József
a műszaki szakbizottság
titkára

Dr. Szabó Tamás
a műszaki szakbizottság
elnöke

Környezettudományi szakbizottság

A szakbizottság munkája az elmúlt év folyamán összességében a tervekkel és a lehetőségekkel jó összhangban alakult. Különösen öröndetes az a tény, hogy az alapcélkitűzésnek megfelelően javult a kutatási eredmények összegezésére és gyakorlati hasznosítására irányuló munka hatékonysága és a koordinációs tevékenység színvonala. Továbbfejlesztette az illetékességi terület különböző társadalmi és tudományos szervezeteivel fenntartott kapcsolatait, s a szakbizottság tagjai ennek az együttműködésnek a keretében számtalan alkalommal tartottak helyben és vidéken is előadásokat, vitaüléseket környezetvédelmi és -fejlesztési kérdésekről. Külön kiemelendő, hogy a szakbizottság néhány munkatársa bekapcsolódott és aktívan részt vesz az MTA—MÉM—OVH—OMFB—OKTH közös szervezésében folyó, „Az ország ökológiai potenciáljának felmérése” tárcaközi program munkafadataiban.

A természetvédelmi és tájökölógiai munkabizottságnak fontos szerepe volt a nemzetközi MAB-program keretében a Hortobágyi Nemzeti Park „bioszféra rezervátummá” történő nyilvánításának előkészítésében. A vízi ökológiai munkabizottság pedig bekapcsolódott Nyíregyháza város komplex környezetvédelmi tanulmánytervének elkészítésébe.

A szakbizottság folytatta a kiemelt feladatként kezelt „Vízi Szervezetek Környezetbiológiai Információrendszere” (VSZKI) program kidolgozását. Az elmúlt évben el-

készült Magyarország U.T.M. vetületű hálótérképe, amelyen az előzetesen kódolt adatokat ábrázolják. Javaslatot tett a szakbizottság az Országos Vízügyi Hivatalnak a program adatszolgáltató és -feldolgozó hálózatának kiépítésére. Befejezés előtt áll a program tudományos koncepciótervének végleges megfogalmazása, Magyarország 1:100 000 léptékű munkatérkép-sorozatának (kb. 250 lap) elkészítése és a hazai települések kódjegyzékének összeállítása. E munkák előreláthatóan még ebben az évben elkészülnek, s megjelentetésükre vonatkozóan kéri a DAB támogatását.

A szakbizottság több környezetvédelmi feladatban és tevékenységben is aktívan részt vett. Az MTESZ-szel és a Megyei Környezetvédelmi Bizottsággal együttesen áttekintette pl. a város nagyüzemeinek környezetvédelmi intézkedéseit, javaslatokat és ajánlásokat tett további feladatok megoldására. Részt vett továbbá a lengyelországi Kosalin város környezetvédelmi küldöttségének fogadásában is.

A szárazföldi ökológiai munkabizottság figyelemmel kísérte a KLTE Ökológiai Tanszéke által koordinált „Hazai erdei ökoszisztéma alapvizsgálatok (Síkfőkút Project)” c. komplex kutatási téma keretében folyó munkákat, és segítséget nyújtott az első munkaperiódus eredményeit összefoglaló tanulmánykötet elkészítéséhez. A munkabizottság támogatta a DATE Talajtani és Mikrobiológiai Tanszékén folyó vizsgálatokat az ipari szennyvizek biológiai tisztításának, illetve a kommunális szennyvizek mezőgazdasági hasznosításának témakörében, illetve a KLTE Természetföldrajzi Tanszékének ökológiai kutatómunkáját a Nyírségben az öntözés és a szelerozió kapcsolatáról, továbbá a KLTE Ökológiai Tanszékének vizsgálatait a légszennyező gázok, elsősorban a kéndioxid hatásáról néhány mezőgazdasági növényre. A bizottság nevében dr. Márton Árpád szakvéleményt adott a balmazújvárosi tsz-nek a sertés-hizlaldai híg trágyalé elhelyezése, Terman István pedig a nyírségi homokterületek racionális földhasználata tárgyában.

A vízi ökológiai munkabizottság figyelemmel kísérte az elmúlt évben kidolgozott tanulmányterv megvalósítását Nyíregyháza város szennyvíztisztítása és szennyvízelhelyezése ügyében. Elkészült a fehérgyarmati halastórendszer részletes tanulmányterve, illetve az illetékességi terület hévízgazdálkodásának helyzetét elemző javaslat-terv. A munkabizottság bekapcsolódott Nyíregyháza város környezetvédelmi tanulmánytervének elkészítésébe is.

A természetvédelmi és tájökológiai munkabizottság jelentős segítséget nyújtott a HNP Igazgatóság támogatásával készülő bibliográfia kiegészítéséhez, továbbá a nemzeti MAB-program keretében a Hortobágyi Nemzeti Park „bioszféra rezervátummá” nyilvánításához. Ez utóbbi program keretében hozzákezdtek az ökológiai szempontból legfontosabb „magterületek” felméréséhez. A munkabizottság útmutatást és tanácsokat adott a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet védetté nyilvánítási határozattervezetének kidolgozásához, s megkezdte a Középtiszai Tájvédelmi Körzet kutatási tervének összeállítását.

A környezetegészségtani munkabizottság — korábban megkezdett tevékenységének folytatásaként — támogatta és koordinálta a Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megye levegő-, víz-, talaj- és élelmiszer-szennyeződésének helyzetével foglalkozó kutatómunkát, különös tekintettel az egészségre káros hatások felderítésére és megszüntetésük lehetőségeinek feltárására.

Az összefoglaló jelentések jól tükrözik, hogy a munkabizottságok tagjainak több-

sége aktív szerepet vállal mind a koordinációs munkában, illetve a szakértői vélemények és a tanulmánytervek összeállításában és elbírálásában, mind pedig a környezetvédelmi szempontból legfontosabb és legsürgetőbb tennivalók széleskörű propagálásában. Erre való tekintettel örömmel állapíthatjuk meg, hogy az illetékességi területen folyó kiterjedt és magas színvonalú kutatómunka gyakorlati realizálódásának hatékonysága az elmúlt évben jelentős mértékben javult.

Dr. Dévai György
a környezettudományi szakbizottság
titkára

Dr. Jakucs Pál
a környezettudományi
szakbizottság elnöke

BESZÁMOLÓ A DAB SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGAINAK 1980—81. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

A társadalomtudományi I. szakbizottság 1980. évi tevékenysége

A szakbizottság 1980. évi ülésén szervezeti kérdésekkel foglalkozott, szoros összefüggésben a korábbi egységes társadalomtudományi szakbizottság kettéválasztásából adódó feladatokkal.

Az *irodalomtudományi munkabizottság* tovább folytatta a debreceni felvilágosodás- és reformkori irodalomtörténeti kutatások, valamint a kelet-magyarországi szláv kéziratok feltárására irányuló kutatások támogatását. Szorosabb együttműködést alakított ki a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolával és a szolnoki Verseghy Ferenc Megyei Könyvtárral. Az utóbbival, valamint a TIT Szolnok Megyei Szervezetével közösen szervezte meg a Verseghy Ferenc-emlékülést. Folytatódott több elkészült munka kiadásra való előkészítése.

A *néprajzi munkabizottság* két munkaülést tartott, február 7-én Debrecenben a Déri Múzeumban, április 16-án Karcagon a Györffy István Nagykun Múzeumban. Az utóbbi ülésen a Szolnok Megyei Néprajzi Atlasz megjelent I. kötetét, valamint Bellon Tibor: Nagyunság c. könyvét vitatta meg. A munkabizottság támogatta Füvessy Anikó tiszafüredi kerámia kutatásait, valamint Dám László alföldi építkezés kutatását. Megjelent a DAB támogatásával a munkabizottság gondozásában Fazekas Mihály Kunmadaras juhászata c. könyve.

A *művelődéskutatói munkabizottság* három rendezvényt szervezett. Október 15-én az MSZMP megyei Oktatási Igazgatósága, Megyei Munkásmozgalomtörténeti Bizottsága és a munkabizottság közösen szervezte meg a Hajdú-Bihar Megyei Munkásmozgalomtörténeti Hetet, melynek központi témája a munkásművelődés volt. November 22—23-án a KLTE Közművelődési Tanszékével közösen szervezte meg „A népi-paraszti kultúra integrációja a fejlett szocialista társadalom kultúrájába” címmel, amelyen egy lengyel és egy NDK-beli kutató is részt vett. December 5-én a DAB fizikai és matematikai munkabizottságával közösen vitát rendezett a természettudományos és humán műveltség viszonyáról.

A *nyelvtudományi munkabizottság* részben objektív, részben személyi okok — az elnök féléves távolléte — miatt nem tudta megtartani tervezett vidéki üléseit. Ezeket a következő évre halasztotta.

A társadalomtudományi I. szakbizottság 1981. évi tevékenysége

A szakbizottság 1981-ben egy teljes ülést tartott, amelyen az elnök és a titkár tájékoztatást adott a DAB általános tevékenységének időszerű kérdéseiről, különös tekintettel a DAB-kiadványok problémáira.

Az irodalomtudományi munkabizottság keretében tovább folytak a regionális irodalom- és eszméletörténeti kutatások, középpontjában a debreceni felvilágosodás és a terület szláv írásbeliségének vizsgálatával. A munkabizottság az új DAB székházban az MTA reneszánsz kutató csoportjával közösen május 20—21-én vitaülésszakot rendezett mintegy 100 résztvevővel. A munkabizottság gondozásában megjelent Tóth Béla: *Ady és Debrecen c. pályamunkája, előkészületben van Csorba Sándor: Kölcsény és Debrecen c. munkájának megjelentetése, folyik Hatvani István: Introductio ad principia philosophiae solidoris c. munkája fordításának végleges formába öntése.*

A néprajzi munkabizottság tovább támogatta a régió három megyéjének néprajzi tudományos tevékenységét. Külön támogatásban részesítette Bencze Lászlóné népzenei és Barna Gábor szokáskutatásait. A munkabizottság egy munkaülést tartott április 30-án az új DAB székházban, ahol Bencze Lászlóné népzenei kutató összefoglaló előadást tartott a tisztántúli népzenei kutatások történetéről és jelenlegi állásáról. Előadását hangfelvételekkel és filmvetítéssel illusztrálta. A munkabizottság támogatta tagjainak publikációit.

A művelődéskutatói munkabizottság tovább folytatta a régió művelődéskutatóinak és kutatásainak számbavételét, az elnök és a titkár Szolnokon folytatott ilyen irányú tájékoztató megbeszéléseket. December 16-án Nyíregyházán zajlott le a munkabizottság tervezett vitája két előadással: A kulturális intézmények együttműködése és a művelődéskutatók helyzete a szocialista országokban. A munkabizottság gondozásában megjelent az előző évi munkabizottsági szeminárium anyaga *Népi kultúra—szocialista kultúra* címmel a DAB kiadásában.

A nyelvtudományi munkabizottság két országos érdeklődésre is számot tartó rendezvényt tartott. Nyíregyházán a Bessenyei György Tanárképző Főiskolával névtani konferenciát szervezett az ország minden részéből érkező résztvevőkkel. Novemberben a Kossuth Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékén háromnapos emlékülést tartottak az intézmény egykori neves professzorainak, Pápay Józsefnek, Csűry Bálintnak, Bárczi Géznak és Papp Istvánnak a tiszteletére. A konferencián harmincnál több előadás, méltatás hangzott el. A munkabizottság még egy ülést tartott 1981-ben: Szolnokon, a megyei múzeum szervezésében megismertek a megyében folyó földrajzinév-gyűjtő és egyéb kutatómunkákkal az érdekelt egyéni kutatók beszámolóit alapján.

Dr. Soós Pál
a társadalomtudományi I. szak-
bizottság titkára

Dr. Kálmán Béla
a társadalomtudományi I. szak-
bizottság elnöke

A társadalomtudományi II. szakbizottság 1980. évi tevékenysége

A szakbizottság 1980-ban vált ki az addig egységes társadalomtudományi szakbizottságból. A szervezeti változás a munkabizottságok tevékenységében nem okozott törést.

A közgazdasági és szociológiai munkabizottság elsősorban a Hajdú-Bihar megyei munkaerőhelyzet felmérésével, továbbá a korábbi hatékonysági vizsgálatok eredményeinek értékelésével foglalkozott. Tagjai részt vettek a Debrecen 15 feldolgozóipari üzemére kiterjedő, a munkaerőgazdálkodás helyzetét és eredményeit vizsgáló felmérésben, valamint a hatékonysági vizsgálatok összefoglaló értékelésének vitájában. Mindkét témakörben több, a vizsgálatra épülő tanulmányt nyújtottak be a DAB pályázatára. A munkabizottság tevékenységének jelentőségét növeli, hogy vizsgálatait az MSZMP Városi Pártbizottságával összehangoltan (esetenként annak kezdeményezésére) végezte, így annak gyakorlati felhasználása is biztosítottnak látszik. Bár pályaművek a társ megyékből is érkeztek, a bizottság más megyékben dolgozó tagjainak aktivizálása nem sikerült maradéktalanul.

A politikai munkabizottságnak ezzel szemben egyik figyelemre méltó kezdeményezése éppen az volt, hogy évi ülését 1980 februárjában Szolnokon tartotta. A két napirendi pontból az egyik országos (Az MSZMP XII. kongresszusa és a politikatudományi kutatás feladata — előadója Halay Tibor, az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének igazgatóhelyettese), a másik helyi vonatkozású volt (A tudományos kutatások helyzete, lehetőségei és eredményei Szolnok megyében — előadó Ungor Tibor, az MSZMP Szolnok megyei Oktatási Igazgatóságának vezetője). Az utóbbi előadás a megyében folyó társadalomtudományi kutatások gazdagodásáról és egyúttal a kutatógárda növekedéséről tanúskodott. Június 10-én a munkabizottság vezetői Nyíregyházán tartottak megbeszélést az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének néhány vezetőjével, terveik egyeztetése céljából.

A történettudományi munkabizottság a szakágazatban illetékes társszervekkel (pártoktatási igazgatóságok, Hazafias Népfront, Történelmi Társulat, levéltárak, múzeumok) való jó kapcsolatok megalapozására törekedett. Társszervezőként kapcsolódott be az V. NDK—magyar gazdaságtörténeti konferencia (Debrecen, 1980. szeptember 23—26.), a Bethlen Gábor-emlékülés (Debrecen, 1980. október), a Széchenyi emlékülések (Nyíregyháza és Mátészalka, 1980. október), továbbá a kisvárdai helytörténeti ülésszak szervezésében és lebonyolításában.

A neveléstudományi munkabizottság korábbi 4 témacsoportja újabb 2 csoporttal bővült. A bizottság Pécsen és Szarvason kutatásmetodikai tanfolyamot, Debrecenben emlékülést és felolvasó ülést, Nyíregyházán felolvasóülést szervezett. A metodikai munkacsoport Jászberényben kihelyezett ülést tartott. A rendezvények a pedagógusok széles rétegeit mozgatták meg, s a szakemberek mellett a közélet iránt érdeklődők figyelmét is felkeltették. Jó együttműködés alakult ki a regionális továbbképzési szervekkel s megindult az iskolák közvetlen bekapcsolása is a kutatómunkába.

A pszichológiai munkabizottság korábbi gyakorlatának megfelelően két témacsoportban tevékenykedett (a pedagógusképzés rendszere, ill. a gondolkodásfejlesztés módszertana). A kutatásokba szép számmal sikerült bevonni gyakorló pedagógusokat, valamint a társ megyék képviselőit. A gondolkodásfejlesztés témakörben tudományos ülésszakot rendeztek (Debrecen, 1980. november 25.). Az év folyamán mindkét témakörben több kiadásra szánt kézirat készült el.

A társadalomtudományi II. szakbizottság 1981. évi tevékenysége

A szakbizottság 1981-ben jogtudományi munkabizottsággal bővült. Mivel a szakbizottságban a társadalomtudományok rokon, de egymással szorosan össze nem függő ágai vannak képviselve, a bizottság nem tűzhetette céljául a munkabizottságok tevékenységének szakmai-tudományos meghatározását.

A *közgazdasági és szociológiai munkabizottság* elsősorban a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazásának lehetőségeivel (különösen az innovációs készség növelésével) kívánt foglalkozni. E célból építettek ki kapcsolatot a hasonló törekvésekben érdekelt szakmai-tudományos vagy rétegszervezetekkel (MTESZ, KSH Megyei Igazgatósága, TIT, Közgazdasági Társaság megyei szervezete stb.). A régió két társaságjában mutakkozó sajátos problémák indokolták, hogy vizsgálatukra a munkabizottság külön albizottságokat hívjon életre. A tárgyévben a munkabizottság négy előadást rendezett, részben budapesti előadókkal (Kornai János akadémikus, Szentés Tamás egyetemi tanár).

A *politikatudományi munkabizottság* két — 1981-ben elfogadott — témacsoport kutatásával kapcsolódott az országos irányelvekben rögzített témákhoz. Ezek: az ifjúságpolitika tudományos megalapozását szolgáló kutatások, valamint a falusi lakosság politikai közérzetének és aktivitásának jellemző vonásai Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyében. Az első témakör vizsgálata a tárgyévben meg is indult, a másodikban inkább előkészítő-egyeztető munkálatokra került sor.

A *történettudományi munkabizottság* a térség felsőfokú oktatási intézményei közül elsősorban a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolával (ill. annak Történeti Tanszékeivel) létesített jó kapcsolatot. A munkabizottság vezetőségében bekövetkezett elhúzóó átalakulás miatt a rendezvények is részben Nyíregyházára tevődtek át: A tanyarendszer múltja — vita, június 5—6.; Vita a Magyarország története c. színtézis 5. kötetéről — november 2. Bekapcsolódott a munkabizottság a KLTE két nemzetközi (egyetem-közi) rendezvényének lebonyolításába is: Az agrártörténeti kutatások módszertani kérdései (közös tanácskozás a KLTE és a Rostocki Wilhelm Pieck Egyetem kutatói között — szeptember); A két ideiglenes főváros szerepe a magyar és lengyel demokratikus kibontakozásban (tanácskozás a KLTE-n a lublini egyetem oktatóival, október).

A *neveléstudományi munkabizottság* közös kutatási téma helyett inkább tagjainak tevékenységét kívánta összefogni s eredményeiket a nyilvánossággal megismertetni. E célt szolgálta a megrendezett két felolvasó ülés (a nevelés közösségi jellege és az iskolai tevékenység-rendszer fejlesztése, ill. a neveléstörténet témakörökben) továbbá több napos, széleskörű tanácskozás, Alkotó iskola — alkotó pedagógus címmel (Debrecen, 1981. augusztus 17—21.). Ez utóbbi anyagát külön kötetben fogják megjelentetni.

A *filozófiai munkabizottság* kiemelt feladatának — a helyi sajátosságok figyelembevételével — a valláselméleti kutatásokat tekintette. A munkabizottság egy eredményes előadás-sorozat (előadói többek között Lukács József, Gecse Gusztáv, Poór József) mellett nagy visszhangot kiváltó „Valláselméleti szimpozium és dialógus” rendezett (Debrecen, 1981. szeptember 25—26.), amelyre marxista filozófusok mellett különböző vallású egyházi vezetők és teológusok kaptak meghívást. Az előadások és re-

ferátumok hazai kiadását a Kossuth Kiadó vállalta, de azok — kapitalista országok-beli kiadóknál — németül és angolul is megjelennek. Javult a munkabizottság együtt-működése a DAB más munkabizottságaival, továbbá a szakágazatban érdekelt egyéb szervezetekkel.

Az újonnan alakult *jogtudományi munkabizottság* a tárgyévben még nem jelentett érdemi munkát, a *pszichológiai munkabizottság* nem adott be értékelhető jelentést.

dr. Barta János
a társadalomtudományi II.
szakbizottság titkára

dr. Kónya István
a társadalomtudományi II.
szakbizottság elnöke

A matematikai-fizikai szakbizottság 1980—81. évi tevékenysége

A szakbizottság 1980. és 1981. évi munkáját az előzetesen jóváhagyott munkaterv szerint végezte, a szakbizottság megalakulásakor rögzített általános alapelvek mesz-szemelő figyelembevételével. A munkaterv előirányzatait sikerült megvalósítani, a korábbi évekhez képest fokozottan támaszkodva a munkabizottságok önálló tevé-kenységére.

A korábbi gyakorlatnak megfelelően a szakbizottság évente kétszer tartotta üléseit, 1980. május 23-án Egerben, 1980. december 5-én Debrecenben. 1981. április 29-én Miskolcon, majd 1981. november 20-án ismét Debrecenben. Valamennyi üléshez kiegészítő program csatlakozott, így pl. Egerben megvitatta a szakbizottság az egri Csillagászati Múzeum fenntartásával kapcsolatos kérdéseket, megismerkedett a Ho Si Minh Tanárképző Főiskola matematikai és fizikai tanszékeinek, valamint számítóközpontjának tevékenységével, majd Rapcsák András akadémikus tartott előadást. Miskolcon a szakbizottság megtekintette az NME kezelésében levő ún. Selmecbányai Könyvtár anyagát, majd sor került a Nehézipari Műszaki Egyetem és az MTA Atommag Kutató Intézete közös fejlesztési programjának ünnepélyes le-zárására. Itt Berényi Dénes akadémikus tartott előadást. Az 1981. évi debreceni ülé-shez csatlakozó rendezvényként a Bolyai János Matematikai Társulat helyi csoportjá-val közös előadóülést tartottunk Bolyai Farkas halálának 125 éves, valamint az Appendix megjelenésének 150 éves évfordulója alkalmából.

A beszámolási időszakban tartott ülésekhez csatlakozó, itt részleteiben fel nem sorolt rendezvények jelentős látogatottsága és sikeres volta igazolta annak az elvnek a helyességét, hogy a szakbizottság üléseit minden alkalommal a helyi szervezetekkel és intézményekkel együttműködve egész napos programmal egészítsük ki.

A szakbizottság központi rendezvényei keretében 1980. március 12-én a Magyar Gördülőcsapágy Művekben fizikus-mérnök találkozót rendezett a szakbizottság, az MGM kutatási-fejlesztési programjában jelentkező fizikai kutatóhelyek közreműkö-dését igénylő problémák megbeszélésére. A megbeszélés eredményeként jelentős mér-tékben bővült a debreceni fizikai kutatóhelyek részvétele az MGM kutatási-fejlesztési témáinak kidolgozásában.

Ugyancsak szakbizottsági rendezvényként került lebonyolításra 1980. december 5-én „A humán és természettudományos kultúra egysége” címmel, a humán tudo-mányterületek művelőinek részvételével rendezett vitaülés.

A *fizikai munkabizottság* korábban megkezdett tevékenysége folytatásaként ki-dolgozta a „Nukleáris fűtőerőművek alkalmazási lehetőségei, különös tekintettel Debrecen város hőellátására” c. koncepciótervezet ifjabb változatát, figyelembe véve

az első változat vitája során elhangzott észrevételeket. E kezdeményezés hozzájárult ahhoz, hogy az OMFB programjába vette a kérdés általános szintű megvitatását. A nukleáris fűtőerőművek problémakörében figyelemmel kísérésére az OMFB munkacsoportot hozott létre, amelyben a munkabizottság képviselője is részt vesz.

A *matematikai munkabizottság* 1980-ban a TIT-tel együttműködve részt vett a Varga Ottó-emlékülés szervezésében és lebonyolításában. 1981-ben a TIT helyi szervezetének matematikai szakosztályával közösen ankétot rendezett középiskolai és általános iskolai tanárok részére a matematika oktatásának problémáival kapcsolatban. Szoros együttműködést alakított ki a Bolyai János Matematikai Társulat megyei csoportjaival, szervezte a Debrecenbe érkező külföldi matematikusok előadásait. A DAB orvosi szakbizottságával együttműködött az orvosi gyakorlatban felmerülő matematikai-statisztikai és biometria problémák tisztázásában.

A *számítástudományi munkabizottság* rendezvényeit, előadói üléseit a Neumann J. Számítógéptudományi Társasággal együttműködve szervezte. Szűkebb rétegeket érintő megbeszéléseket szervezett az adatgyűjtés és előfeldolgozás, programdokumentálás, mikrofilm output technika témakörökben. Két számításközpontban problémafeltáró látogatást szervezett a munkabizottság. Részt vett a számítástechnikai módszerek nyelvészeti alkalmazásai, valamint a műholdfelvételek kiértékelésének módszereivel kapcsolatos kutatási témák gondozásában.

A *csillagászati munkabizottság* megszervezte és lebonyolította a Nemzetközi Csillagászati Unió vezető tisztségviselőinek látogatását az egri Csillagászati Múzeumban. Folytatta a múzeum munkájának szakmai támogatását. Részt vett az országos csillagászati szeminárium előadásainak szervezésében és lebonyolításában. Jelentős népművelési tevékenységet fejtett ki a TIT debreceni szervezetével együttműködésben.

Az *agro-nukleáris munkabizottság* érdemi munkáját 1981-ben kezdte meg. Tevékenységének fő célja a szakterület művelőinek összefogása, a rendelkezésre álló kutatási lehetőségek felmérése és ismertetése volt, elsősorban az előadóülésként megrendezett munkabizottsági ülések keretében. Kapcsolatot létesített a Szegedi Akadémiai Bizottság mezőgazdasági szakbizottságával, e kapcsolat keretében Szegeden közös előadóülés megszervezésére is sor került. A munkabizottság tevékenységének jelentőségét emeli ki az a tény, hogy a tapasztalat szerint ez a munkabizottság országos körülmények között is az egyetlen magasszintű szakmai fórum, amely a munkabizottság szűkebb szakterületének összefogására, a folyamatos tájékoztatás és tapasztalatcsere lehetőségeinek biztosítására alkalmas és képes lehet.

dr. Kovách Ádám
a matematikai-fizikai
szakbizottság titkára

dr. Rapcsák András
a matematikai-fizikai
szakbizottság elnöke

A mezőgazdasági szakbizottság 1980—1981. évi tevékenysége

A mezőgazdasági szakbizottság és annak munkabizottságai munkáját az 1980—81. években is ugyanazon általános célkitűzések jellemezték, mint a korábbi három évben.

Főbb célkitűzések

- Tudományterület kutatásfeltáró koordináló funkciójának kibontakoztatása, az elmélet és a gyakorlat kapcsolatának erősítése.
- A tájban folyó mezőgazdasági kutatások elméleti és gyakorlati kapcsolatrendszerének fejlesztése, a szak- és érdekeltségi területeken folyó kutatómunka figyelemmel kísérése.
- A regionális kutatási igények feltárásának elősegítése.
- Ajánlások egyes intézményeknek a felmerülő kutatási kérdések megoldására.
- Javaslat, ajánlások előterjesztése a DAB elnöksége útján az illetékes főhatóságoknak.

A szakbizottság megalakulásakor négy munkabizottságot hozott létre. A gyakorlat és a felmerült igények szükségessé tették, hogy a szakbizottságnak a szakágazat teljes vertikumát átfogó munkabizottsági szervezete legyen. Ennek megfelelően a műszaki munkabizottságból meliorációs és vízgazdálkodási, valamint műszaki munkabizottság jött létre és az eredetileg szervezett munkabizottságokon túl megalakult a kertészeti, erdészeti, élelmiszeripari munkabizottság.

A szakbizottság ma már nyolc munkabizottság munkáját szervezi, irányítja.

A szakbizottság és munkabizottságai rendezésében számos, a térség fejlesztését érintő rendezvényre, tanácskozásra került sor. Fontosabb szakbizottsági rendezvények az elmúlt két évben az alábbiak voltak:

- a Nádudvari Vörös Csillag Mgtsz, KLTE, HAGE és az MTA Debreceni Akadémiai Bizottság együttműködése
- Tiszántúl mezőgazdasági termelésének fontosabb fejlesztési kérdései, különös tekintettel a regionális kutatómunkára
- Nádudvar (KITE, HAGE, Vörös Csillag Mgtsz) fejlesztési célkitűzései
- Észak-Tiszántúl VI. ötéves tervi komplex meliorációs feladatai
- az öntözés időszerű kérdései a melioráció összefüggésében.

A növénytermesztési munkabizottság igen aktív tevékenység keretében áttekintette a DAB érdekeltségi területén folyó növénytermesztési kutatásokat. Megismerkedett több intézmény (Cukortermelési Kutató Intézet, Dohánykutató Intézet stb.) munkájával, tevékenységével. Hatékony munkakapcsolatot alakított ki a régió növénytermesztési kutatások, valamint a KITE, HAGE és több nagyobb gazdaság között. Együttműködve a meliorációs munkabizottsággal, előkészítette a szakbizottság két jelentős fontosságú napirendjét: „Komplex meliorációs feladatok Észak-Tiszántúl VI. ötéves tervében”, „Az öntözés időszerű kérdései a melioráció összefüggésében”.

Főbb rendezvények

- A HAGE tevékenységének, valamint VI. ötéves tervi célkitűzéseinek áttekintése. 1981. június 5.
- A konténeres műtrágya-forgalmazás feltételrendszere, alkalmazásának lehetőségei. 1980. október 6.
- A helyi javítóanyag-felhasználás növelése a talajjavításban. 1981. július 28.
- Észak-Tiszántúl VI. ötéves tervi öntözési feladatai és időszerű kérdései. 1981. december 3.

Az állattenyésztési munkabizottság tevékenységének fő területe a beszámolási időszakban a kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásba vételének elősegítése. Ren-

dezenyei útján számos elvi és gyakorlati útmutatást adott mind a fajtapolitika, mind a tartástechnológia területén. Az előző évekhez hasonlóan rendezvényei keretében állandó témaként szerepel a tudományos és gazdasági együttműködések lehetőségeinek feltárása, az együttműködések hatékonyságának elősegítése.

Főbb rendezvények

- Állategészségügyi Intézet munkájának megismerése. 1980. június 6.
- Főbb feladatok a régió állattenyésztési és állategészségügyi kutatásában. 1980. december 11.
- Állattenyésztési kutatások fejlesztésének lehetőségei. 1981. október 28.

Az *üzemszervezési munkabizottság* szerteágazó, szintetizáló tudományterülete közül elsősorban a mezőgazdasági vállalatok termelésfejlesztését szolgáló ökonómiai kérdéseket vizsgálta. Ezen belül folyamatosan foglalkozott a nyírségi táj mezőgazdasági fejlesztésének gazdasági kérdéseivel.

Meg kell jegyezni, hogy a munkabizottság tevékenysége, rendezvényeinek száma nem áll arányban sem a lehetőségekkel, sem a szakterületről elvárt kötelmekkel.

A *kertészeti munkabizottság* jelentős feladatot és szerepet vállalt a régió belüli egyes főbb gyümölcs, zöldségtermő körzetek helyzetének felmérésében az ágazat helyi fejlesztési lehetőségei feltárásában, és az azzal kapcsolatos teendők tudományos megalapozásában. Javaslatokat tett többek között a csonthéjas gyümölcsfélék telepítésének növelésére Szolnok megyében. Külön vita keretében tárgyalta meg a munkabizottság a kertészeti termesztés és kutatás kapcsolatának fejlesztési lehetőségeit.

Főbb rendezvények

- A konzervgyárak nyersanyagellátásának helyzete, az elmúlt évtized tapasztalatai. 1980. július 25.
- A gyümölcsültetvények telepítése, faj-fajta összetételének vizsgálata. 1980. október 3.
- Szolnok megye kertészeti termesztésének helyzete és fejlesztésének lehetőségei. 1981. július 18.
- Feladataink a kertészeti termesztés és kutatás kapcsolatának fejlesztésében. 1981. december 17.

A *műszaki munkabizottság* igen dinamikusan működik. Következtesen tájékoztató a régió területén folyó kutatási tevékenységről. Ennek megismerése, koordinálása igen jelentős, hiszen csak az Agrártudományi Egyetem intézményeiben több mint 28 műszaki, fejlesztő témával foglalkoznak. A szervezett, kölcsönös információ mind a kutató-fejlesztő, mind a gépgyártó, gépjavító vállalatok számára igen hasznos.

Főbb rendezvények

- A dohánytermesztés gépesítése és feldolgozásának helyzete, fejlesztési problémái. 1980. szeptember 18.
- A három megyében folyó mezőgépeszeti kutatási tevékenység és a kutató helyeknek a termelési rendszerekkel való kapcsolata. 1981. május 26.
- A mezőgazdasági gép-, műszer- és alkatrészellátás színvonala és az ágazat fejlesztési tervei közötti összefüggések. 1981. december 16.

A *meliorációs és vízgazdálkodási munkabizottság* igen jelentős tevékenységet fejt ki. Az utóbbi két évben is aktív szerepet vállalt több szakbizottsági ülés előkészítésé-

ben. Részletesen foglalkozott a Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyei meliorációs kérdésekkel és e térségek meliorációs munkáinak gyakorlati megvalósításával, ennek tervezési, műszaki feladataival. A munkabizottság igen alapos elemzés alá vette a rizstermesztés kérdését és számos ajánlást tett a termesztés korszerűsítésére. Számos tanácskozás mellett több bemutató is jelzi a munkabizottság aktivitását.

Főbb rendezvények

- A tiszántúli térség komplex meliorációs fejlesztési feladatai a VI. ötéves tervben. 1980. május 6.
- Meliorációs feladatok Szolnok megyében. Bemutatóval egybekötött tanácskozás. 1980. szeptember 19.
- Korszerű célgépek alkalmazása az üzemi vízrendezés és egyéb melioratív beavatkozások kivitelezésében. 1980. október 22.
- Szabolcs-Szatmár megye VI. ötéves tervi térségi komplex meliorációs feladatai. 1981. november 11.

Az 1981-ben szerveződött élelmiszeripari és erdészeti munkabizottságok élve a többi munkabizottság tapasztalatával, igen racionális munkatervet állítottak össze. Célratörő terveikkel igazolva látszik szükségességük.

dr. Józsa Árpád
a mezőgazdasági szakbizottság
titkára

dr. Ács Antal
a mezőgazdasági szakbizottság
elnöke

Az orvostudományi és biológiai szakbizottság 1980. évi tevékenysége

A szakbizottság 1980. évi munkáját jelentős szervezeti és személyi változások határozták meg. Dr. Kesztyüs Loránd akadémikusnak — a szakbizottság alapító elnökének elhunytja miatt a DAB a szakbizottság elnökévé dr. Leövey András egyetemi tanárt választotta meg. A megnövekedett számú és kiszélesedett spektrumú munkabizottságok tevékenységének hathatós irányítása és koordinálása céljából a DAB — dr. Molnár László és dr. Damjanovich Sándor egyetemi tanárok személyében — két társelnököt is választott a szakbizottság vezetőségébe, a titkári teendők ellátásával pedig dr. Uzvölgyi Ferenc egy. adjunktust bízta meg.

A szakmai követelmények és a területi igények figyelembevételével, valamint az eddigi tapasztalatok alapján átszervezéseket eszközöltünk a munkabizottságok területén: megszüntettük a molekuláris biológiai-, és a műszerfejlesztési munkabizottságot, ugyanakkor létrehoztuk

- a kísérletes és gyakorlati onkológiai
- a kísérletes és gyakorlati sebészeti
- a kísérletes és gyakorlati endokrinológiai
- a sejtbiológiai és
- a mentálhigiénés munkabizottságot.

E szervezeti változások folytán a munkabizottságok száma — a létrehozása óta eredményesen működő immunológiai, valamint farmakológiai munkabizottságokkal együtt — az eredeti négygel szemben hétre, taglétszámunk pedig a korábbi 59 főről 106 főre növekedett.

A vázolt szervezeti és személyi változások, a munkabizottságok spektrumának szélesítése lehetőséget biztosít az elméleti és a klinikai orvostudomány csaknem valamennyi területe számára a régió intézményeivel való tudományos együttműködésre.

Az új munkabizottságok vezetőinek a megválasztása a szakbizottság 1980. április 14-i ülésén nyert jóváhagyást és ez alkalommal került sor a bizottságok munkaprogramjának a felvázolására is.

A munkabizottságok tagságának a szervezése és konkrét munkatervének kialakítása a III—IV. negyedévben fejeződött be.

A munkabizottságok vezetői 1980. október 23-án tartott konzultáció keretében számoltak be a szakbizottság vezetőségének a bizottságok eddigi tevékenységéről, valamint a VI. ötéves tervidőszak programtervéről.

A területi kapcsolatok bővítése és elmélyítése céljából a szakbizottság vezetői megbeszélést folytattak Szabolcs-Szatmár megye párt-, állami és egészségügyi vezetőivel. Ezt követően a munkabizottságok elnökei egy — a nyíregyházi kórházban rendezett — munkaértekezlet keretében tájékoztatták a megye egészségügyi vezetőit — és tudományos munka iránt érdeklődő szakembereit a folyamatban levő kutatási témákról, s az együttműködés lehetőségeiről. A tájékoztatót követő konzultáció lehetőséget nyújtott a területi igények és kollaborációs lehetőségek, igények megismerésére.

A szakbizottság által támogatott rendezvényként került sor az Élettani Világkongresszusnak — „A vázizmok működésének membrán szabályozása”-val és „Az idegi kommunikáció szabályozása”-val foglalkozó nemzetközi szatellita szimpozionjának Debrecenben történő megrendezésére.

A szakbizottság segítséget nyújtott továbbá:

- a hajdúszoboszlói kemoterápiai konferencia,
- a cervixpatológiai szimpozion,
- a Magyar EEG Társaság XXIV. kongresszusa megrendezéséhez, valamint
- a kemoterápiai és a béta-laktám konferencia előadásainak a publikálásához.

A szakbizottság 1981—82. évre 18 pályatétel meghirdetésére kapott lehetőséget a DAB-tól, a korábbi héttel szemben.

A munkabizottságok 1980. évi munkájából a következőket tartjuk kiemelőnek:

Az immunológiai munkabizottság

- a farmakológiai munkabizottsággal közösen megrendezte az első magyar immunfarmakológiai konferenciát,
- az „immunológus klub” havonta egy alkalommal rendszeresen tart megbeszéléseket immunológia iránt érdeklődő szakemberek számára,
- immár több évre visszatekinthető jó területi kapcsolatok hagyományainak megfelelően immunológiai továbbképző előadásokat tartottak Szolnokon, Nyíregyházán és Kisvárdán.

A farmakológiai munkabizottság

- az immunológiai munkabizottsággal közösen rendezte az első magyar immunfarmakológiai konferenciát,
- a Magyar Farmakológiai Társasággal közös rendezvényként ezúttal hatodik alkalommal megszervezte Hajdúszoboszlón a kemoterápiai konferenciát,
- a DAB kémiai szakbizottságával közösen szervezett béta-laktám konferencia megrendezésében aktív szerepet vállalt.

Az utóbbi két rendezvény előadásai — DAB-kiadványként — ezúttal is közlésre kerülnek.

A kísérletes és gyakorlati onkológiai munkabizottság a szervezeti keretek megteremtésén túlmenően kidolgozta a bizottság főbb célkitűzéseit és munkaprogramját.

A munkabizottság részt vett két — onkológiai kérdésekkel foglalkozó, számos külföldi előadó közreműködésével megtartott — tudományos rendezvény:

- a cervixpatológiai szimpozion és
- a magyar haematológiai napok programja keretében — a leukémiák és a lymphomák kérdéseivel foglalkozó — kerekasztal-konferencia lebonyolításában.

A kísérletes és gyakorlati endokrinológiai munkabizottság a szervezeti keretek kialakítása mellett

- felkutatta a DAB régiójában endokrinológiával foglalkozó szakembereit,
- feltérképezték a régióban jelenleg használatos, illetve a kifejlesztés alatt álló vizsgálati módszereket, eljárásokat,
- tanulmányozták azokat az endokrinológiai vonatkozású, tömegesen előforduló népegészségügyi problémákat, amelyek megoldása érdekében — a DAB támogatásával — s a három megye összefogásával várhatóan eredményesen lehetne tudományos együttműködést folytatni.

Ilyen témának tartják a hormonális fogamzásgátlók hatásának és mellékhatásának prospektív tanulmányozását, a strúma és más pajzsmirigy-betegség előfordulásának jobb megismerését, a cukorbetegség korai felismerését és a cukorbetegséggel szövődött terhességben a prekoncepcionális gondozás megszervezését, továbbá a gyermekgyógyászat hormonális vonatkozásainak, az elhízás és a női klimakterium epidemiológiájának, endokrinológiai hátterének a tanulmányozását.

A klinikai és gyakorlati sebészeti munkabizottság a legnagyobb taglétszámú bizottság, mely valamennyi sebészeti szakterület képviselője számára együttműködési fórumot kíván biztosítani. Ezen együttműködés keretében lehetőséget szeretnénk teremteni a kísérletes- és a gyakorlati sebészet szakembereinek a kollaborációjához, a gyakorlat által felvetett problémák experimentális tanulmányozásához, illetve a legújabb kutatási eredmények mielőbbi gyakorlati alkalmazásához. A munkabizottság külföldi kapcsolatok kiszélesítését is céljának tekinti. Ezen törekvés jegyében került sor a rostocki sebészeti klinika igazgatójának a meghívására, egy — a hasnyálmirigy-sebészet időszerű kérdéseivel foglalkozó — előadás megtartására.

A mentálhigiéniai munkabizottság a régió tudományos kutató munka iránt érdeklődő orvosain kívül összefogja a paramedikális munkakörben tevékenykedő szakembereket is.

A DAB illetékességébe tartozó terület elmebeteg-ellátási helyzetének megismerése és a korszerű szakmai irányelveknek megfelelő egységes ellátás előmozdítása céljából Karcagon kerekasztal-konferenciát rendeztek.

A mentálhigiéniai munkabizottság rendezésében tartotta

- a Magyar EEG Társaság XXIV. kongresszusát Debrecenben, nemzetközi részvétellel.

A sejtbiológiai munkabizottság a biológia problémái iránt érdeklődő szakemberek felkutatását és összefogását tekinti feladatának. A munkabizottság több szakterület,

illetve intézmény szakembereit fogja össze, ami a bizottság tagjainak szakmai heterogenitását eredményezi és bizonyos kezdeti szervezési- és kollaborációs nehézségekkel is jár.

Munkabizottságaink 1981. évi tevékenységéből a következőket tartjuk kiemelendőnek:

Az *endokrinológiai munkabizottság* egészségügyi és társadalompolitikai szempontból egyaránt fontos feladatra vállalkozott, amikor elindította a hazai forgalomban lévő hormonális fogamzásgátlók hatásának sokoldalú feltárását célzó klinikai-epidemiológiai vizsgálatot Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár megyére kiterjedően.

Elkezdtek a serdülő lányok prospektív, követéses vizsgálatát, ami messzemenően szolgálja a tizenévesek prékoncepcionális gondozásának a célkitűzéseit, a megelőzést.

Két tudományos ülést szerveztek:

Az elhízás aktuális problémái témakörrel foglalkozó kerekasztal-konferencia belgyógyászok, sebészek, nőgyógyászok és gyógyszeres kutatók közreműködésével megvitatta a fontos egészségügyi kérdés időszerű kérdéseit. Az előadások anyaga DAB-kiadványként megjelentetés alatt áll.

A másik előadás a terhesek magas vérnyomásának endokrinológiai hátterével foglalkozott. Prof. M. Simonds (Nottingham) előadását élénk vita követte.

Előkészületet tettek a pajzsmirigy-szűrés, a cukorbeteg nők prékoncepcionális gondozásának és a klimakterium tüneteivel foglalkozó vizsgálat elindítására.

A *farmakológiai munkabizottság* a Magyar Farmakológiai Társaság kemoterápiai szekciójával együtt megszervezte a hagyományos évi kemoterápiai konferenciát. A program felölelte a teljes kemoterápiai spektrumot és alkalmat nyújtott az egy év alatt elért kutatási eredmények megvitatására. A konferencia anyagát a DAB — a korábbi évekhez hasonlóan — kiadvány formájában publikálja.

Szoros kapcsolatot alakítottak ki a Szolnok megyei Gyógyszerügyi Központtal, melynek egyik eredményeként a munkabizottság tagjai részt vettek Szolnok megye gyógyszerészeinek a továbbképzésében.

Segítséget nyújtanak a DOTE egyes klinikáinak a szervezett gyógyszerkutatásba való bekapcsolódáshoz, valamint a gyógyszergyárak és gyakorló orvosok munkakapcsolatának a kialakításához. Segítik a humán II. fázisú kliniko-farmakológiai munkák szervezését, a szoros kollektív tevékenységet igénylő humán farmakokinetikai munkák koordinálását.

Az *immunológiai munkabizottság* képviseltette magát a Szabolcs-Szatmár megyei onkológiai napokat megnyitó tudományos ülésen, s a tudományos program keretében dr. Szegedi Gyula egyetemi tanár, a munkabizottság társelnöke „A rák immunológiája” címmel előadást tartott.

A *mentálhigiéniai munkabizottság* részben önálló szervezésben, részben az Ideg-Elmeorvosok Társasága tagozatainak közreműködésével több tudományos, illetve továbbképző jellegű rendezvényt szervezett s azok programjában előadásokkal szerepelt. Kisvárdán az orvos—beteg kapcsolat etikai kérdéseivel, Gyöngyösön a mentálhigiéné problémáival, Szolnokon az alkoholisták, a neurotikusok és suicidiumot megkísérlők ellátásával foglalkozó konferenciák munkájában vettek részt 17 előadással.

Az onkológiai munkabizottság kezdeményező szerepet játszott a Szabolcs-Szatmár megyei onkológiai napok mátészalkai tudományos ülésének megrendezésében, s annak programjában a munkabizottság vezetői, illetve tagjai 4 előadással szerepeltek. Dr. Váczi L.: „Virális carcinogenezis”; dr. Kertai P.: „Kémiai carcinogenezis”; dr. Rák K.: „A rák kemoterápia időszerű kérdései”; dr. Juhász L. főorvos: „A rák-epidemiológia néhány kérdése” címmel tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. Dr. Juhász Lajos főorvos, a munkabizottság tagja „Az elmúlt 25 évben előfordult daganatos megbetegedések összehasonlító elemzése Szabolcs-Szatmár megyében” címmel pályamunkát nyújtott be, melyet a DAB jutalomban részesített.

Dr. Kertai Pál, a munkabizottság társelnöke Szolnok megye kórházaiban tájékozódott a kollaborációs lehetőségekről.

A sejtbiológiai munkabizottság a DAB hatáskörébe tartozó szövettani szakasszisztensek továbbképzését készítette elő.

A területen rendelkezésre álló nagy értékű kutató műszerek jegyzékét eljuttatta az érdekelt kutatókhoz.

A sebészeti munkabizottság együttműködve a Magyar Sebész Társaság tiszántúli csoportjával működési körét Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyére is kiterjesztette.

Ezen kollaboráció első jelentős eredményeként 5 megyére kiterjedően retrospektív epidemiológiai vizsgálatot végeztek a sebészeti és urológiai osztályokon 1979—1980. évben kezelt rosszindulatú daganatos betegek vonatkozásán. A vizsgálat eredményeiről az 5 megye sebész, illetve urológus szakemberei az ózdi kórház sebészeti osztályának közreműködésével Ózdon rendezett tudományos ülés keretében 7 sebészeti és 5 urológiai témakörű előadásban számoltak be.

A munkabizottság vezetői több előadással szerepeltek a Budapesten tartott Quadrilaterális Kísérletes Sebészeti Konferencián, valamint a DAB endokrinológiai munkabizottságának „Az elhízás aktuális problémái” című kerekasztal-konferenciáján.

A munkabizottság jelentős eredményeket ért el a nemzetközi kapcsolatok kialakítása terén is.

dr. Uzvölgyi Ferenc
az orvostudományi és biológiai
szakbizottság titkára

dr. Leövey András
az orvostudományi és biológiai
szakbizottság elnöke

A műszaki szakbizottság 1980—1981. évi tevékenysége

Gépipari munkabizottság

1980. évi összefoglaló jelentés:

A munkabizottság elsődleges feladatának tekintette a régióban folyó gépipari jellegű kutatások és műszaki fejlesztések összefogását, támogatását és annak gyakorlati alkalmazásának elősegítését. Az egyes kutatási témák egy-egy nagy vállalat problémájához kapcsolódtak.

A munkabizottság 1980-ban az alábbi kutatási témákkal foglalkozott:

1. Csapágycsapszint szerinti automatikus válogatása, és a válogató automata kifejlesztése.
 2. Forróvíztárolók anódkapcsolású korrózióvédelmének megoldása.
 3. Hűtőgépek korszerű indítórelének kifejlesztése, szabadalmi szinten.
 4. Építőipari gépek gazdaságos üzemeltetésének vizsgálata az ÉVM megbízásából.
 5. Mezőgazdasági és egyéb gépek korszerű javításai, rendszerének fejlesztése.
- Az 1. és 2. pontban említett kutatások 1981. évben is folytatódnak, míg a 3. pontbeli szabadalmi bejelentéssel, a 4. és 5. pedig összefoglaló szakcikk megírásával lezárult.

1981. évi összefoglaló jelentés:

A munkabizottság igyekezett kapcsolatait a régióban és azon túl is kiterjeszteni. Ennek megfelelően jó munkakapcsolat alakult ki az MTESZ, a GTE, az OBKE és a MAB szervezeteivel.

A munkabizottság támogatásával folyó kutató, fejlesztő munka során:

1. Befejeződött a csapágycsapszint szerinti válogatására alkalmas automata kifejlesztése, mely sikerrel mutatkozott be a moszkvai PODSIPNYIK '81 kiállításán.
2. Kidolgozásra kerültek a GO3 minőségű acélból készült csapágycsapszint részek hőkezelésének vizsgálatára alkalmas roncsolásmentes vizsgálati eljárások.
3. Tovább folyt a kutató munka az anódikus korrózióvédelem témakörben.

Építőipari munkabizottság

1980. évi összefoglaló jelentés:

A munkabizottság munkája a Szolnok, Szabolcs-Szatmár és Hajdú-Bihar megye nagy építőipari kivitelezői és tervezői vállalataihoz kapcsolódik.

A munkabizottság ez évben az alábbi kutatási témákkal foglalkozott:

1. Komplex vállalati szervezeti és irányítási rendszer, mely a Hajdú megyei ÁÉV-re vonatkoztatva elkészült.
2. Csoportos családi és kis társasházak építése panelos technológiával.
3. Pneumatikus szemétszállítás.
4. Nyomás alatti szennyvízelvezetés.
5. KAF-rendszerek fejlesztése.

A felsorolt kutatási feladatok 1981-ben is folytatódnak.

1981. évi összefoglaló jelentés:

A munkabizottság legfőbb tevékenységének a régió építőipari, kutatási tevékenységének és kutatási igényének felmérését tartotta.

Az 1980. évről áthúzódó kutatási témák közül zárójelentéssel befejeződött a

— KAF-rendszer fejlesztése,

— nyomás alatti szennyvízelvezetés lehetőségeinek vizsgálata.

A pneumatikus szemétszállítás kutatása összefoglaló szakcikk megírásával befejeződött be.

A munkabizottság a városi tanács felkérésére bizottsági ülésen vitatta meg a „Debrecen településcsoport általános rendezési tervének és hosszútávú rendezési koncepció vázlatának véleményezése” című anyagot, melyről adott bírálatot az illetékes szakmai szervek jól tudtak hasznosítani.

Közúti közlekedési munkabizottság

1980. évi összefoglaló jelentés:

A munkabizottság fő tevékenységi területe Debrecen város közlekedésével kapcsolatosan felmerült problémák megoldása volt. Ezek közül kiemeltnek kell tekinteni a

1. Csomóponti aszfaltburkolatok deformációs okainak és megszüntetésük módjainak kutatását.
2. Forgalmirányító szinkronlánc kiépítése és a forgalmi megterhelések számítógépes kiértékelésének vizsgálatát.
3. Aszfaltkeverőgépek telemechanikus rendszerrel történő irányításának kidolgozását.

A felvetett kutatási témák időigényesek, kidolgozásához több évre van szükség.

1981. évi összefoglaló jelentés:

A munkabizottság ez évben is folytatta a már korábban munkatervbe vett kutatásokat. A jelzőlámpa szinkron számítógépes tervezése megtörtént.

A kiépített szinkronlánc működésének ellenőrzése folyik. Az energiatakarékos jelzőlámparendszerek kidolgozásában eredményeket sikerült elérni az automaták belső rendszerének átalakításával és kapcsolóórák alkalmazásával.

A munkabizottság bizottsági ülésen felkérésre megtárgyalta Debrecen város új rendezési tervét és a várostervezők jelenlétében arról véleményt adott a városi tanács főépítészének.

Vasúti közlekedési munkabizottság

1980. évi összefoglaló jelentés:

A munkabizottság tagjai egyrészt vasúttörténeti, másrészt műszaki fejlesztői kutatómunkát végeztek.

Befejeződött A Debreceni Vasútigazgatóság kialakulásának története és fejlődése című kutatás.

A vasutas dolgozók részvétele a munkásmozgalomban című kutatás záróértékelése elkészült. A témáról előadások hangoztak el.

A V43. sorozatú mozdony futómű diagnosztikai méréssorozatának kiértékelése ez évben folyamatosan elkészült. Zárójelentés az 1981. évben jelenik meg.

1981. évi összefoglaló jelentés:

A munkabizottság folytatta az 1980-ban már folyó futómű diagnosztikai méréssorozat összehasonlító kiértékelését.

Új kutatási területként vizsgálták a vasúti pályaszerkezet sín és hídhőmérsékletek alakulását, a vasúti pályák számítógépes tervezésének lehetőségét üzemelő vasutak korrekciójánál.

Tóth Labancz József
a műszaki szakbizottság
titkára

dr. Szabó Tamás
a műszaki szakbizottság
elnöke

A kémiai szakbizottság 1980. évi tevékenysége

A szakbizottság egyik legfontosabb törekvése volt, hogy a TIT-tel, a Magyar Kémikusok Egyesületével és az MTESZ helyi szervezeteivel kapcsolatot és együttműködést alakítson ki. E törekvések jegyében került megrendezésre hazánk felsza-

badulásának 35. évfordulója alkalmával „Eredményeink a kémia oktatása, kutatása és alkalmazása” c. előadás-sorozat, amely teljes vertikumában felölelte a kémia oktatásának, a kutatásnak és ipari termelésnek valamennyi problémáját. Munkabizottságaival több regionális és országos jellegű rendezvény előkészítésében részt vett.

Gyógyszer és vegyipari munkabizottság. Elősegítette a Hajdúsági Iparművek és a KLTE Izotóp Laboratóriuma „A horganyozott és zománczott tartállyal felszerelt forróvíztárolók korrózióvédelme”, valamint a KLTE Kísérleti Fizikai Intézete közötti „A háztartási készülékgyártás minőségellenőrzésével kapcsolatos vizsgáló műszerek és rendszerek kifejlesztése” c. gyakorlati kutatások megindulását.

Megszervezte a béta-laktám antibiotikum kutatási konferencia előadásait és az előadások anyagát kiadásra előkészítette.

Mezőgazdasági Kémiai Munkabizottság. Lehetőséget nyújtott, hogy tagjai megismerhessék a debreceni felsőoktatási intézetekben folyó kutatómunkák agrokémiai vonatkozásait.

Eredményes együttműködést alakított ki az MTA Atommag Kutató Intézet a Megegyi KÖJÁL, a MÉVI, a Dohánykutató Intézet és a KLTE tanszékei között.

Előadói üléseken szélesebb körben tájékoztatta az érdeklődőket a mezőgazdasági hulladékok ipari hasznosítása, illetve az ipari hulladékok mezőgazdasági hasznosításával kapcsolatos lehetőségekről a BIOGAL, a Kabai Cukorgyár és az Alkaloida Vegyészeti Gyár példáján keresztül.

A kémiai szakbizottság 1981. évi tevékenysége

A szakbizottság megfelelő szakmai fórumok biztosításával, közvetlen személyes és intézményes kapcsolatok kialakításával elősegítette a régió területén felmerülő szakmai problémák megoldását. Tevékenyen részt vett a „Humán-II” klinikofarmakológiai kutatások megindításához elengedhetetlenül szükséges tárgyi és személyi feltételeinek felmérésében és szakembereket kért fel az orvostudományi szakbizottság kérésére a program közvetlen támogatására. Javaslatot tett az analitikai kémiai munkabizottság létrehozására és közreműködött személyi összetételének kialakításában. Több szakembert kért fel munkabizottságaiban való aktív közreműködésre.

Gyógyszer- és vegyipari munkabizottság. Sikeres témaközvetítést hajtott végre a KITE és a BIOGAL, valamint az Alkaloida között „Tökmagból, illetve tökmagolajból előállítható hazai gyógyszerkészítmények fejlesztése”, továbbá a KLTE Biokémiai Tanszékevel „Takarmánytökök hulladék hasznosítása” c. témákban.

Az OMFB Fehérje Program Irodájával közösen „Keratin tartalmú állati hulladékok értékjavító feldolgozása és az erre irányuló technológiai fejlesztés lehetőségei” címmel vitaülést szervezett.

Mezőgazdasági kémiai munkabizottság. Igen eredményes szervező, koordináló tevékenységet fejtett ki főleg a nyomelem analitika mezőgazdaságban és élelmiszeriparban alkalmazható módszereinek megismertetésében és propagálásában.

Hasonlóan eredményes munkát végzett a herbicidek analitikájának és a szervmaradvány vizsgálati módszerek meghonosítása területén.

Dr. Lipták András
a kémiai szakbizottság titkára

Dr. Makleit Sándor
a kémiai szakbizottság elnöke

A környezettudományi szakbizottság 1980—1981. évi tevékenysége

A környezettudományi szakbizottság 1980—81-ben a munkabizottságok széles körű előzetes tájékozódása alapján elkészítette „A tudomány és a gyakorlat kapcsolata a természet- és környezetvédelem területén” című összefoglaló jelentést. A szakbizottsági szinten kiemelt „Vízi Szervezetek Környezetbiológiai Információrendszere (VSZKI)” program keretében egy rövidtávú (25 napos) és egy hosszútávú (210 napos) planktonmintavétel-sorozat feldolgozása, s a közel százezer adat számítógépes értékelése történt meg.

A szárazföldi ökológiai munkabizottság figyelemmel kísérte a Síkfőkút Projekt keretében folyó komplex ökológiai kutatásokat, s hathatós segítséget nyújtott a 10 éves magyarországi MAB (Man and the Biosphere Programme) tevékenység eredményeit bemutató angol nyelvű UNESCO-kiadvány összeállításához. Munkájuk során megvizsgálták a kommunális szennyvizek, ill. a mezőgazdasági és az állattenyésztési hulladékok (elsősorban hígtrágyák) gazdaságos és környezetkímélő elhelyezésének és felhasználásának biológiai-ökológiai kérdéseit, továbbá a nyírségi homokterületek racionális hasznosításának és a terület erdősítésének távlati lehetőségeit. Foglalkoztak az iparszerű termelési rendszerek integrált növényvédelmének kérdéseivel, valamint a kemikáliák alkalmazásából fakadó környezetbiológiai problémákkal. Tanulmányozták a városi lakótelepek parkosításának és fásításának, továbbá a Debrecen környéki jóléti erdő- és törandszer továbbfejlesztésének módjait. Áttekintették a régió zoológiai-állatökológiai kutatásainak helyzetét, illetve elemezték a légszennyező anyagoknak a növényzetre gyakorolt hatását. Végül 1981-ben tevékenyen részt vettek a debreceni Kölcsény Ferenc Művelődési Központ által szervezett biológus napok előkészületi munkáiban.

A vízi ökológiai munkabizottság korábbi szakvéleménye alapján megindult Nyíregyháza város szennyvíztisztítási és szennyvízelhelyezési programjának megvalósítása, amelynek menetét a munkabizottság folyamatosan figyelemmel kíséri. Aktív közreműködésükkel elkészült a „Nyíregyháza város környezetvédelmi és környezetfejlesztési programja” című tervtanulmány. Részletesen foglalkoztak a vízrajzi hálózati biológiai adatgyűjtési rendszerének egységesítésével, a gyógyfürdők vízminőségének szezonális alakulásával, továbbá a Tisza Kisköre feletti hullámterének, ill. a kavics- és szénbányák anyaggyödreinek hasznosítási lehetőségeivel. Segítették a Tisza Kisköre feletti szakaszán végzett biológiai vizsgálatok monográfiájának összeállítását, ill. a Kunkápolnási-mocsár (HNP) és a Csarodai-lápok (Nyírestő és Báltava) környezeti állapotfelmérésének elkészítését. Figyelemmel kísérték a tervezett Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet területén végzett tízéves peszticid terhelés vizsgálatok eredményeinek értékelését.

A természetvédelmi és tájökológiai munkabizottság folytatta az illetékességi terület, elsősorban a bioszféra rezervátum magterületek természeti értékeinek feltárását, különös tekintettel a talajtani és a hidrobiológiai szempontokra. Jelentős előrehaladást értek el a veszélyeztetett madárfajok állományterképezésében. Aktív segítséget nyújtottak az Észak-alföldi Környezet- és Természetvédelmi Felügyelőség munkájának beindításához. Eredményesen részt vettek a Nemzetközi Vízivád-védelmi Iroda (IWRB) XXVII. ülészakájának előkészítésében és megrendezésében. Irányításukkal elkezdődtek a Hortobágyi Nemzeti Park botanikai és zoológiai térképezési munkái, s előrehaladt a HNP flórája és faunája Vörös Könyvének elkészítése. Aktív támogatá-

sukkal 1981-ben megindult a Középtiszai Tájvédelmi Körzet botanikai és zoológiai feltárása is.

A *környezetegészségtani munkabizottság* összegezte a három megye (Szabolcs-Szatmár, Hajdú-Bihar és Szolnok) levegő, víz, talaj és élelmiszer szennyeződések helyzetét, illetőleg higiénés problémáit, s az elért eredményekről számos előadást és referátumot tartottak különböző állami és társadalmi testületek felkérésére. Behatóan tanulmányozták a mezőgazdaság fokozódó kemizációjával összefüggően jelentkező egészségügyi feladatokat. 1981-ben aktívan közreműködtek a dr. Jeney Endre professzor halálának tízéves évfordulója alkalmából rendezett emlékülés lebonyolításában és a Magyar Higiénikusok Társasága Északkelet-Magyarországi Tagozata tudományos ülésének munkájában.

1981-ben a munkabizottságok száma kettővel gyarapodott: megalakult a környezetvédelmi nevelés munkabizottsága, ill. a mikrobiológiai és biomérnöki munkabizottság.

Dr. Dévai György
a környezettudományi szakbizottság
titkára

Dr. Jakucs Pál
a környezettudományi
szakbizottság elnöke

AZ 1979—1980—1981. ÉVEKBEN ELFOGADOTT PÁLYAMUNKÁK DÍJAZÁSA ÉS A TÁMOGATOTT TÉMÁK

Az 1979—1980—1981. évi ciklusban a DAB decemberi plenáris ülésein határozott a szaklektorok által elbírált pályaművek díjazásáról. A kiemelkedő pályamunkákat a bíráló véleményével együtt az MTA megfelelő osztályának is megküldte bírálatra, illetve a javasolt összeg elfogadására.

A pályamunkák pénzügyi fedezetét a DAB két forrásból: saját költségvetéséből és külső szervek támogatásából biztosította.

Az egységes szempontok alapján tevékenykedő bírálók díjazásaira 200—500 Ft-ig a szakbizottságok vezetői tettek javaslatot.

A pályá- és lektori díjak kifizetéséről a Debreceni Akadémiai Központ gondoskodott.

A DAB a nyertes munkák címét a régióhoz tartozó lapokban nyilvánosságra hozta. Az érdekelt vállalatok, tanácsok részére — igényük alapján — a pályamunka egy példányát rendelkezésre bocsátja. Egy példánya a DAB irattári megőrzésébe kerül.

Kiemelkedő pályamű esetében a pályamunka kiadvány formájában való megjelenítésére is lehetőség van.

Az adott ciklusban beérkezett és jutalmazott 45 pályamunka közül 15-öt a következő külső szervek támogatták:

- Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal
- Debrecen megyei városi Tanács V. B.
- Nyíregyházi Városi Tanács V. B.
- BIOGAL Gyógyszergyár Debrecen
- Cukortermelési Kutatóintézet Szolnok
- Alkaloida Vegyészeti Gyár Tiszavasvári
- Hajdú-Bihar megyei Tanács

A DAB a Magyar Tudományos Akadémiához két pályaművet terjesztett fel bírálatra.

1979. évben jutalmazott pályamunkák

Költségvetési keretből:

1. Benson Vilmos: Közösségnevelés és önművelés a népi kollégiumokban	2000 Ft
2. Dr. Szabó József: Nyíregyháza küzdelme az óvodáért a reformkorban	1500 Ft
3. Szilágyi Ferenc: A mezőtúri gimnázium 450 éve	4000 Ft
4. Szilágyi Ferenc: A mezőtúri gimnázium önképző körének 100 éve	1500 Ft
5. Dr. Tóth Béla: Ady és Debrecen	3500 Ft

6. Dr. Gyarmati Zsigmond: Beregdaróc, Beregsurány és Márokpapi Barátság Mg. Termelőszövetkezet története	2500 Ft
7. Péter József: A sápi „Kossuth” Termelőszövetkezet története megalakulásától a földesi „Lenin” Termelőszövetkezettel való egyesülésig	1500 Ft
8. Dr. Soós Pál: A kulturális decentralizáció és a vidéki életmód	4000 Ft
9. Dr. Mándi Barnabás, dr. Ölveti Éva, dr. Csaba Béla, dr. Kerékgyártó Csilla: Tisztított thymosin előállítása, s néhány biológiai hatásának vizsgálata	4000 Ft
10. Dr. Kántor Sándorné: Tudós tanárok a középiskolában Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyében a felszabadulásig	3000 Ft
11. Dr. Sipka Sándor, dr. Szabolcsi Margit, Dr. Szabó Gábor, dr. Szegedi Gyula, dr. Szilágyi Tibor, dr. Vezekényi Klára: Emberi lymphokinn készítmények előállítása és alkalmazása bőrdaganatok kezelésében	3000 Ft
12. Dr. Berényi Ernő, dr. Lukács Katalin, dr. Kávai Mária, dr. Szegedi Gyula: Immunreaktivitás javító szerekkel <i>in vitro</i> és <i>in vivo</i> tapasztalataink Hodgkin-kórban	3000 Ft
13. Dr. Berényi Sándor: Neopin előállítása és kémiai átalakításának vizsgálata	4000 Ft

Külső szervek által biztosított keretből:

14. Dr. Aradi Csaba: A magyar szürke szarvasmarha viselkedése és tartási körülményei a Hortobágyi Nemzeti Parkban — Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal	4000 Ft
15. Dr. Palotás Gábor: Mammocönológiai vizsgálatok csapdázás és bagolyköpet alapján a Hortobágyon — Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal	2000 Ft
16. Gothárd Lajos, Dávid Imre, Bodó István: Telepesen fészkelő madárfajok etológiai vizsgálata a Hortobágyi Nemzeti Parkban — Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal	4000 Ft
17. Sárkány László: A lakóterületi csővezetékes hulladékszállítás korszerűsítéséről tanulmány készítése, tekintettel a köztisztasági vállalatok műszaki fejlesztésére is — Debrecen megyei városi Tanács	4000 Ft

MTA-hoz bírálatra felterjesztett:

18. Szabó László: A Jászság társadalomrajza a XVIII—XIX. században	8000 Ft

1980. évben jutalmazott pályamunkák

Költségvetési keretből:

1. Dr. Varga Gábor: Debrecen XIX. századi óvodatörténeti emlékeiből	1000 Ft
2. Mészáros Sándor: Hajdú-Bihar megye iparának fejlődése a felszabadulás után	2000 Ft

3. Dr. Kocsis Sándor: A korszerű üzem- és munkaszervezés fejlesztésének lehetőségei a szarvasmarhatartásban	3000 Ft
4. Dr. Sümegi László: A kötelező közoktatás bevezetése óta használt középiskolai tankönyvek kritikai feldolgozása	3000 Ft
5. Dr. Kántor Sándorné: Tudós tanárok a középiskolában Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyében a felszabadulásig	4000 Ft
6. Dr. Andó Pál és munkatársai: A belföldön gyártott állati eredetű fehérjetakarmányok egy újszerű értékelési módja és annak gyakorlati alkalmazása	2500 Ft
7. Soltész Jenő, dr. Tóth János: Melléktermékek és hulladékok hasznosításának lehetősége	2000 Ft

Külső szervek által biztosított keretből:

8. Nagy Angéla: Népi gyógyászat a Hortobágyon — Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal	3000 Ft
9. Dr. Pauwlik László, dr. Pauwlikné Gutyán Anikó: Gyakorlati módszer Nyíregyháza város ipari struktúrájának emelésére — Nyíregyházi városi Tanács V. B.	3000 Ft
10. Kecskés Ferenc, Kiss György: A népesség területi mobilizációjának helyzete és problémái Hajdú-Bihar megyében — Hajdú-Bihar megyei Tanács	3000 Ft
11. Gyüre László és öt szerzőtársa: A gazdasági hatékonyság vizsgálata Debrecen iparában — Debrecen megyei városi Tanács V. B.	5000 Ft
12. Dr. Ullaga József: Debrecen munkaerőhelyzetének várható alakulása a 80-as években — Debrecen megyei városi Tanács V. B.	4000 Ft
13. Drávai László: A nigericin bioszintézisének tanulmányozása — BIOGAL Gyógyszergyár, Debrecen	3000 Ft
14. Dr. Miskolci István C—3' (C—10) szubsztituált cephalosporin származékok szintézise — BIOGAL Gyógyszergyár, Debrecen	3000 Ft
15. Dr. Antal Pál: A cukorhozam növelésének lehetőségei agrotechnikai eszközökkel a cukorrépánál — Cukortermelési Kutatóintézet Szolnok	2000 Ft
16. Dr. Farkas József, Bátonyi Rezső: A cukorrépa digestió növelésének lehetőségei Hajdú-Bihar megye termelőszövetkezeteiben — Cukortermelési Kutatóintézet, Szolnok	3000 Ft
17. Korsós Istvánné, dr. Lantos János: Növényvédőszer hatóanyagok vékonyrétegkromatográfiás retenciós sorozata szilikagél lemezen — Alkaloida Vegyészeti Gyár, Tiszavasvári	2000 Ft
18. Dr. Pauwlik László, Dr. Márton Mihály: A peszticidek által okozott méregterheltség településenkénti számszerűsítése és ennek közegészségügyi vonatkozásai — Nyíregyházi Városi Tanács	5000 Ft

MTA-hoz bírálatra felterjesztett:

Dr. Boda Zoltán, dr. Rák Kálmán: A vancomycin-csoport antibiotikumainak alkalmazása a haemostasis kutatásban és a von Willebrand-betegség diagnosztikájában

6000 Ft

1981. évben jutalmazott pályamunkák

Költségvetési keretből:

1. Dr. Szilágyi Ferenc: Csokonai pályakezdése és a debreceni kollégium nevelési szelleme	2000 Ft
2. Dr. Székely Pálma: A készségfejlesztés és az értékelés korszerű módszerei a középiskolai felnőttoktatásban	2000 Ft
3. Kecskés Ferenc, Kiss György: Mi lesz, mi lehet 2000-ben? Elgondolások a jövőre Hajdú-Bihar megye 20 éves demográfiai, foglalkoztatási helyzetének múltja alapján	4000 Ft
4. Dr. Szekeres Melinda és két szerzőtársa: Az ifjúság közéleti-politikai aktivitása és kutatásának módszertani kérdései	4000 Ft
5. Dr. Varga Júlia: A lucerna magyar irodalma 1945—1980	3000 Ft
6. Laczik Bálint: Anyagmozgató vibrátor dinamikai vizsgálata és egyszerűsített méretezési módszere	2500 Ft
7. Dr. Juhász Lajos: Az elmúlt 25 évben előfordult daganatos megbetegedések összehasonlító elemzése Szabolcs-Szatmár megyében	3000 Ft
8. Dr. Lőcsey Lajos, dr. Karsai Tamás: Urémiás betegek orális aminosav szubsztitúciója	5000 Ft

A DAB által támogatott témák

A DAB a három év alatt összesen 19 témát mintegy 328 194 Ft összeggel támogatott. 189 655 Ft nyomdaköltséget, 56 500 Ft szerzői díjat, 56 000 Ft anyaggyűjtési, illetve kutatás-támogatási költséget, 9999 Ft lektori, 6075 Ft szerkesztői díjat, 9965 Ft egyéb (műfordítás, fotó, borító) költséget fizetett ki.

Az 1979-ben támogatott témák

Füvessy Anikó muzeológus: Tiszafüred fazekassága, 5000 Ft anyaggyűjtési költség.
Bertha Zoltán könyvtáros: Új törekvések a hatvanas évek romániai magyar irodalmában, 1500 Ft anyaggyűjtési költség.

Órsi Julianna muzeológus: A karcagi és Karcag környéki társadalmi néprajzi kutatások, 2500 Ft anyaggyűjtési költség.

Dr. Bellon Tibor múzeumigazgató: Tiszafüred hagyományos gazdálkodásának feltárása, 2500 Ft anyaggyűjtési költség.

Varga Pál tanár: Ízlésbeli és világnézeti fordulat a magyar lírában az 1970-es évektől, 1500 Ft kutatástámogatási költség.

Dr. Béres Csaba egyetemi adjunktus: Lakótelep kertes házak helyén, 37 850 Ft nyomdaköltség.

Az 1980-ban támogatott témák

Dr. Dám László egyetemi adjunktus: Az alföldi házépítés történeti fejlődése, 3000 Ft anyaggyűjtési költség.

Dr. Tóth Béla tanár: Ady és Debrecen, 11 800 Ft szerzői, 3500 Ft lektori díj, 58 586 Ft nyomda- és fotóköltség.

Bakóczy Mihály főiskolai tanár: Építőgépek fajlagos költségeinek meghatározása, különös tekintettel a gazdaságos üzemeltetésre, 348 Ft lektori díj.

Dr. Soós Pál egyetemi docens és 9 szerzőtársa: Népi-paraszti kultúra — szocialista kultúra, 15 200 Ft szerzői, 3075 Ft szerkesztői díj, 2925 Ft borító, 26 320 Ft nyomdaköltség.

Tóth Péter tudományos munkatárs: Hatvani István. Introductio ad principia philosophiae... , 5000 Ft szerzői+3000 Ft műfordítói díj.

Kémiai szakbizottság, orvostudományi szakbizottság: A sejtosztódás farmakológiája (rendezvényen elhangzott előadások), 33 464 Ft nyomdaköltség.

Pedagógiai munkabizottság: Debreceni Pedagógiai Füzetek II., 22 000 Ft szerzői, 3502 Ft lektori díj.

Az 1981-ben támogatott témák

Bencze Lászlóné Mező Judit zenetanár: Népzenei kutatások a Tiszántúlon, 4000 Ft kutatástámogatási költség.

Barna Gábor tudományos munkatárs: Tiszántúli folklórkutatások, 4000 Ft kutatástámogatási költség.

Környezettudományi szakbizottság: Vízi szervezetek környezetbiológiai információrendszere VSZKI program, 30 000 Ft kutatástámogatási költség.

Dr. Muraközi Ágota muzeológus: Magyar parasztfestőkkel kapcsolatos kutatások, 2000 Ft kutatástámogatási költség.

Dr. Csorba Sándor tanár: Kölcsény és Debrecen, 7500 Ft szerzői, 1500 Ft lektori díj.

Kémiai szakbizottság, orvostudományi szakbizottság: A sejtosztódás farmakológiája (rendezvényen elhangzott előadások), 35 475 Ft nyomdaköltség.

A DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA AZ 1981—1982. ÉVRE

A Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Akadémiai Bizottsága a Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyékben folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére részben saját anyagi erőiből, részben a megyék intézményei és vállalatai által rendelkezésre bocsátott anyagi támogatás révén az alábbi témakörökből hirdet pályázatot:

Társadalomtudományi szakbizottság

1. Számítógépes feldolgozás lehetőségei a dialektológiában vagy a névtudományban.
2. A XII—XVIII. század nyelvi állapota a megyei (városi) levéltárak anyaga alapján (Szabolcs vm., Külső-Szolnok vm., Debrecen).
3. Tanulmány Debrecen felvilágosodás- és reformkori irodalom- és eszmetörténetéből.
4. Egy hajdúsági, járszági vagy nagykunsági mezőváros társadalomnéprajza.
5. Az ipar fejlesztésével és a termelékenység hatékonyságának növelésével felszabaduló munkaerő átcsoportosításának és átképzésének lehetőségei a régió egy-egy megyéjében.
6. A munkaerőhelyzet és az ingázás összefüggései a régió egy-egy megyéjében.
7. A vidéki folyóiratok, kulturális és tudományos orgánumok szerepe, helye és jelentősége szocialista kultúránk egészében, különös tekintettel a régióra.
8. Hagyományápolás, közösségi tevékenység és magatartásnevelés a régió megyei központjainak iskoláiban.
9. Az ifjúság közéleti-politikai aktivitása kutatásának elméleti-módszertani kérdései (a Hajdú-Bihar megyei tapasztalatok tükrében).
10. A munkáséletmód néhány fő kérdése Szolnokon egy politikai szociológiai vizsgálat alapján.
11. Új oktatói, nevelői eljárások részletes lélektani és pedagógiai elemzése és indokolása.

Kémiai szakbizottság

12. Makro- és mikrotápelem tartalmú ipari melléktermékek hasznosítása a mezőgazdaságban.
13. Tanulmány a mikroelem-trágyázás hatékonyságáról Hajdú-Bihar, Szolnok és Szabolcs-Szatmár megyében.

14. Originális gyógyszer- és növényvédőszer-molekulák tervezése és előállítása kémiai vagy mikrobiológiai úton.
15. Biológiaiilag aktív vegyületek tesztrendszeinek fejlesztése és korszerűsítése a nemzetközi követelmények alapján.
16. A korszerű üzem- és munkaszervezés fejlesztésének lehetőségei gyógyszer- és vegyipari üzemekben.
17. Javaslat ipari melléktermékek és hulladékok gazdaságos felhasználására a régió területén.
18. Szintetikus antigének előállítása bakteriális fertőzések ellen.
19. A béta (1-3)-glikánok izolálására, kémiai módosítására és farmakológiai felhasználására vonatkozó tanulmány.
20. Korszerű módszerek és szemléltetési lehetőségek alkalmazása a középiskolai kémiai tanításában.

Mezőgazdasági szakbizottság

21. A régió tej- és hústermelő tehenészeti telepeinek ökonómiai értékelése.
22. A takarmány fehérjehozam-növelésének lehetősége.
23. Különböző hazai és külföldi kukorica hibridek állománysűrítettségének és termésproduktívjának kapcsolata az Észak-Alföldön.
24. Genetikai és agrotechnikai módszerek a rizstermesztés biztonságának fokozására.
25. A magnéziumhiányos savanyú talajok termékenységének fokozása.
26. Kémiai talajjavítás hatása a műtrágyák érvényesülésére, és új eljárások a talajjavításban.
27. Energiatakarékos talajművelési eljárások agrotechnikai és ökonómiai leírása.
28. Energiatakarékos eljárások kidolgozása a mezőgazdasági növények szárításában.
29. Konzervipari zöldborsófajták érésdinamikai értékelése a feldolgozóipar nézőpontjából.
30. Csillagfürt-nemesítés és termesztés korszerű kérdései, különös tekintettel a fehérjebázis növelésére.
31. A termesztéstechnológia fejlesztése, különös tekintettel a cukorrépa ipari értékének javítására.
32. A rovarkártevők elleni inszekticidek optimális adagolási módjának és időpontjának meghatározása a répatermelésben.
33. Magtermő lucerna gyomirtásának lehetőségei.
34. A pillangósok virágzásbiológiájának tanulmányozása és felhasználása a keresztezéses nemesítésben.
35. A meliorált területek hasznosításának lehetőségei az Észak-Alföldön.

Matematikai-fizikai szakbizottság

36. Iparilag is alkalmazható fizikai anyagvizsgálati módszerek kidolgozása Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár, Szolnok, Heves vagy Borsod megye valamely iparvállalatánál.
37. Ipari problémák megoldása alkalmazott matematikai vagy számítástudományi módszerekkel Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár, Szolnok, Heves vagy Borsod megye iparvállalatainál (szabadon választott téma).

38. Vizsgálatok a környezeti radioaktivitás köréből.
39. Tudós tanárok a középiskolában Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár vagy Szolnok megyében a felszabadulásig.
40. A debreceni fizikaoktatás és fizikai kutatás kapcsolata a debreceni tudományegyetem megalakulásáig.
41. A debreceni könyvtárak 1948-ig terjedő csillagászati anyagának, vagy az egri Csillagászati Múzeum irodalmi anyagának feldolgozása.
42. A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem kezelésében levő selmecbányai könyvtár fizikai vagy matematikai tankönyvanyagának összehasonlító feldolgozása.

Környezettudományi szakbizottság

43. Ökológiai vizsgálatok természetes és mesterséges ökoszisztémákban a DAB illetékességi területén.
44. Nyírségi homokterületek racionális hasznosítása és környezetvédelmi vonatkozásai.
45. Levegőszennyező anyagok hatása mezőgazdasági kultúrákra és természetes társulásokra.
46. Javaslattevő készítése vízrajzi, vízkémiai és vízbiológiai adatok rendszerbe foglalt mérésére, gyűjtésére és feldolgozására.
47. Időszakos mocsári élőhelyek természetes állapotának megőrzési kérdései.
48. Természetvédelmi kezelés kivitelezési lehetőségei a Hortobágy különböző szikespusztai élőhelytípusaiban.
49. Peszticidek okozta mérgezések előfordulása a régió területén.
50. A hévizek hasznosításának lehetőségei és problémái a régió területén.

Orvostudományi- és biológiai szakbizottság

51. A nem specifikus immunvédekezés jelentősége és mechanizmusának vizsgálata daganatos és egyéb betegségekben.
52. Histocompatibilis antigénjének jelentősége különböző betegségekben.
53. Béta-laktám vegyületek target- és bontó enzimekre kifejtett hatásának vizsgálata.
54. Cytostatikumok és más gyógyszerek haemopoetikus rendszerre irányuló hatásának vizsgálata.
55. Az újszülöttkori kórfolyamatok jelentősége és kezelésük a csecsemőhalandóság szempontjából.
56. A sejtciklus a növényi tumorokban és hipertrógiás képződményekben.
57. A vese alaphártya rendszerének pathológiai jelentősége.
58. Az elmúlt évtizedben előfordult daganatos betegségek összehasonlító analízise a régió területén.
59. Pajzsmirigy-megbetegedések epidemiológiája.
60. A hormonterápia mellékhatásai, különös tekintettel a hormonális fogamzásgátlásra.
61. A diabetes mellitus aktuális problémái a régióban.
62. Endokrin eredetű megbetegedések problémái.
63. Élettani és kóros hormonális változások egyes életszakaszokban.
64. Modern sebegyesítő módszerek, sérült parenchymás szervek korszerű ellátása.

65. A postoperatív gastrointestinális vérzések
 - a) Stresszhatások, diffúz vérzések,
 - b) mechanikus eredetű vérzések,
 - c) gyógyszerek okozta vérzések.
66. Foglalkozási és rehabilitációs lehetőségek a régió elmebeteg otthonaiban.
67. Az öngyilkossági kísérletek szociálpszichológiai hátterének vizsgálata.
68. Kiválasztott községek és városok alkoholista betegeinek epidemiológiai és szociálpszichológiai háttere.

Műszaki szakbizottság

69. Önműködő térbiztosító és sorompóberendezések automatikus műszaki tesztelése, diagnosztikája (tanulmány).
70. A felépítménycsere kivitelezési költségei és az üzemi veszteségek együttes összegének csökkentése a folyamatos és megszakításos vágányzárak optimális arányának meghatározásával (tanulmány).
71. Javaslat egyszerű műszaki megoldásra a városi közúti forgalom automatikus regisztrálására, különös tekintettel a jeltovábbítás és adatszolgáltatás rendszerére (műszaki leírás).
72. Gördülőcsapágyak zajsziintí szeptektálását végző műszer továbbfejlesztése (műszaki leírás).
73. Mezőgazdasági gépek korszerű karbantartási rendszerének kidolgozása számítógép felhasználásával.
74. Paneles technológiájú csoportos családiház-építés feltételeinek kidolgozása.
75. Építőipari feladatok (tervezés, beruházás, kivitelezés) korszerű szervezési rendszerének kidolgozása, különös tekintettel a fővállalkozásban végrehajtott tevékenységre.

Pályázati feltételek

Pályamunkák a megadott tárgykörökhöz tartozó egyéb témákból is benyújthatók. Pályázhatnak tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozó egyéni kutatók és kutatókollektívák. A pályázaton eddig nem publikált, máshol még be nem nyújtott olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott témák eddigi irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A pályázatot négy példányban (oldalanként 25—30 sor), A/4 formátumban kell benyújtani a Debreceni Akadémiai Bizottság titkárságára (4015 Debrecen, Pf. 7). A pályázatok terjedelme a 100 oldalt lehetőleg ne haladja meg. A tanulmányhoz egy-két oldalas összefoglalót kell csatolni, és a pályázónak meg kell jelölni a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számba jöhető területeket, intézményeket, illetve üzemeket. A pályázatok benyújtásának

legkorábbi határideje: 1981. szeptember 30.

a legkésőbbi határideje: 1982. szeptember 30.

A megfelelő színvonalú pályázatokat általában 2—5 ezer forintig, az egészen kiemelkedő pályaműveket 5—10 ezer forint kereten belül jutalmazzuk. A különféle pályaműveket a szakbizottságok illetékesei bírálják el és tesznek javaslatot azok díjazására. A benyújtott pályázatok eredményhirdetésére minden év december 15-ig kerül sor.

Felelős kiadó: Dr. Bognár Rezső
Szedte és nyomta az Alföldi Nyomda
A nyomdai megrendelés törzsszáma: 938.66-4
Készült Debrecenben az 1983. évben, 700 példányban,
8 A/5 nyomdai ívben, B/5 formátumban
Árusításra nem kerül
Engedélyszám: 38731

